



JAARSTUKKEN 2025
GEMEENTE
ACHTKARSPLEN

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	3
1.1	Leeswijzer.....	4
1.2	2025 in vogelvlucht.....	6
2	BESLUITVORMING	10
3	JAARVERSLAG	11
3.1	Programma's.....	12
0.	Bestuur en ondersteuning.....	12
1.	Veiligheid	24
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat	29
3.	Economie.....	34
4.	Onderwijs	39
5.	Sport, cultuur en recreatie	44
6.	Sociaal Domein	50
7.	Volksgezondheid en milieu	62
8.	Volkshuisvesting, RO en stedelijke vernieuwing	67
	Overhead	74
3.2	Paragrafen	79
A -	Lokale heffingen.....	80
B -	Weerstandvermogen en risicobeheersing	87
C -	Onderhoud kapitaalgoederen	102
D -	Financiering.....	105
E -	Bedrijfsvoering	108
F -	Verbonden partijen	112
G -	Grondbeleid.....	131
H -	Wet open overheid	135
4	JAARREKENING	136
4.1	Balans	137
4.2	Baten en lasten	140
4.3	Grondslagen financiële verslaglegging	145
4.4	Toelichting balans	150
4.5	Toelichting baten en lasten	166
4.6	Rechtmatigheidsverantwoording	167
4.7	Verantwoording Wet Normering Topinkomens	169
4.8	Single Information Single Audit	170
5	OVERIGE GEGEVENS	180
5	Overige gegevens	181
6	BIJLAGEN	188
	Bijlage A – Restantkredieten 2025	189
	Bijlage B - Overzicht subsidies aan instellingen 2025	191
	Bijlage C - Verloopoverzicht reserves	195

1 INLEIDING

Een nieuw begin als zelfstandige gemeente

Het jaar 2025 is het eerste jaar dat Achtkarspelen weer een zelfstandige gemeente is en markeert tegelijk het laatste jaar van een turbulente collegeperiode. De samenwerking met Tytsjerksteradiel is afgebouwd en de nieuwe organisatie heeft vorm gekregen. Het was een jaar van bouwen, leren, ontwikkelen, vallen en weer opstaan.

Gelukkig zijn alle werkzaamheden doorgegaan. Alle gemeentelijke taken zijn uitgevoerd, van jeugdzorg, Wmo-ondersteuning en participatie tot de opvang van ontheemden, het uitgeven van paspoorten en rijbewijzen, het bouwen van woningen, de ontwikkeling van bedrijventerreinen en het onderhoud van wegen en groenvoorzieningen.

De jaarrekening laat, dankzij een aantal incidentele meevallers, een positief saldo zien van bijna 7,6 miljoen euro. Met dit positieve resultaat kan de algemene reserve worden versterkt, waardoor de gemeente beter bestand is tegen toekomstige tegenvallers.

Tegelijkertijd blijven de financiële vooruitzichten onzeker. Het ravijn in het gemeentefonds is voorlopig opgeschoven. De vergoeding voor de sterk stijgende jeugdzorgkosten is structureel en fors ontoereikend en legt een zware druk op de gemeentelijke financiën. Daarnaast hangt de herverdeling van het gemeentefonds nog altijd als een donkere wolk boven Achtkarspelen.

Het college is trots op alle medewerkers voor de geweldige inspanning die in 2025 is geleverd.

Het college van burgemeester en wethouders van Achtkarspelen,

Harjan Bruining, wethouder financiën

1.1 Leeswijzer

Vooraf

De jaarstukken maken onderdeel uit van de Planning & Control-cyclus. In de meerjarenbegroting beschrijft de gemeente op hoofdlijnen wat zij wil bereiken en wat dit mag kosten.

De jaarstukken zijn opgesteld volgens de eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Met deze jaarstukken legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af aan de gemeenteraad.

De jaarstukken bestaan uit twee delen:

- het jaarverslag
- de jaarrekening

Jaarverslag

Het jaarverslag richt zich op beleid en bedrijfsvoering. Daarbij staan de volgende vragen centraal:

- wat wilden we bereiken?
- wat hebben we gedaan?
- wat is (nog) niet gelukt?
- wat heeft het gekost?

Jaarrekening

De jaarrekening bevat de financiële verantwoording van de gemeente. Hierin wordt inzicht gegeven in de financiële positie en resultaten van het afgelopen jaar.

Rollen en verantwoordelijkheden

De dualisering van het gemeentebestuur heeft geleid tot een duidelijke scheiding van rollen:

- **De gemeenteraad** stelt de kaders en controleert
- **Het college** bestuurt en legt verantwoording af

Dit betekent:

- de raad bepaalt wat de gemeente wil bereiken en wat dit mag kosten
- het college voert dit beleid uit en rapporteert hierover

Gemeenteraad		College	
kaderstellen	wat willen we en wat mag het kosten	besturen	wat doen we
controleren	wat is bereikt en hoeveel kostte het	verantwoorden	wat hebben we gedaan

Opbouw van de jaarstukken

De jaarstukken zijn als volgt opgebouwd:

2025 in vogelvlucht

Een samenvattend overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen.

Jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit:

- programma's (beleid en resultaten)
- paragrafen (verplichte dwarsdoorsneden, zoals financiën en bedrijfsvoering)

Per programma wordt ingegaan op:

- de inhoud
- de financiële resultaten
- de beleidsindicatoren

Jaarrekening

De jaarrekening bestaat onder andere uit:

- de balans
- het overzicht van baten en lasten
- toelichtingen en verplichte verantwoordingen

Toelichting op cijfers

Door afrondingen kunnen kleine verschillen voorkomen tussen totaalstellingen en optellingen van afzonderlijke bedragen.

1.2 2025 in vogelvlucht

Om te beginnen

De gemeente Achtkarspelen wordt gekenmerkt door rust, ruimte en een karakteristiek coulisselandschap. De dorpen beschikken over goede voorzieningen voor wonen, werken, winkelen, onderwijs en sport en liggen verspreid in een groen agrarisch gebied. Dankzij de gunstige ligging zijn steden als Leeuwarden en Groningen goed bereikbaar. Buitenpost ligt aan het spoor en Surhuisterveen heeft, nabij de A7, een sterke positie voor economische bedrijvigheid.

Per 1 januari 2025 is de samenwerking met Tytsjerksteradiel binnen de Werkmaatschappij 8KTD (met uitzondering van ICT) beëindigd. Daarmee voert Achtkarspelen haar taken weer zelfstandig uit. Dit maakte 2025 tot een overgangsjaar, waarin de focus lag op het verder opbouwen en versterken van de eigen organisatie, onder andere door investeringen in capaciteit, kennis en de planning- en controlcyclus. Tegelijkertijd bleef aandacht bestaan voor een doelmatige en toekomstbestendige bedrijfsvoering.

Inhoudelijk stond 2025 in het teken van de verdere ontwikkeling en uitvoering van beleid. Daarbij lag de nadruk onder meer op het sociaal domein — zoals armoede en participatie — en op het versterken van de leefbaarheid in de dorpen. Ook is gewerkt aan ruimtelijke en infrastructurele opgaven, met aandacht voor bereikbaarheid, verkeersveiligheid en lokale voorzieningen. Daarbij blijft samenwerking met regionale partners van belang om gezamenlijke opgaven aan te pakken en de regio te versterken. Financieel gezien was 2025 een overgangsjaar met een stabiel beeld. Tegelijkertijd vragen de jaren na 2025 om scherpe keuzes, door toenemende onzekerheden en structurele uitdagingen voor gemeenten. Dit vraagt om zorgvuldige afwegingen in beleid en uitvoering.

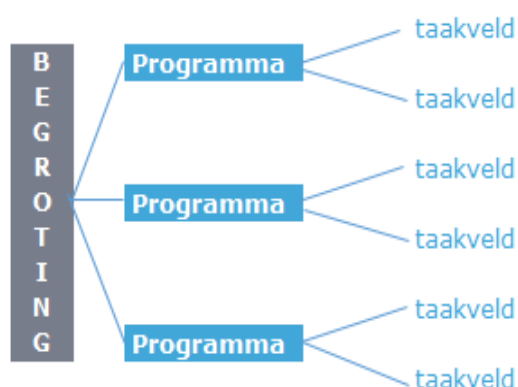
De gemeente Achtkarspelen gaat zorgvuldig om met gemeenschapsgeld en hecht aan transparantie. Met deze jaarstukken legt de gemeente verantwoording af over de activiteiten in 2025 en de bijbehorende financiële resultaten.

Programma's en taakvelden

De begroting van onze gemeente is verdeeld in programma's en daaronder liggende taakvelden. De indeling in programma's en taakvelden is verplicht gesteld in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

In de programma's vertellen we wat we willen bereiken en wat dat mag kosten. In de jaarstukken leggen we uit wat we hebben bereikt en wat het gekost heeft. Maar we vertellen ook wat (nog) niet gelukt is.

De begroting en het jaarverslag zijn op dezelfde manier ingedeeld. Dit vergroot het inzicht.



Op de volgende pagina ziet u in één oogopslag:

- wat hadden we begroot
- wat hebben we werkelijk uitgegeven

We hebben de uitgaven verdeeld in drie aandachtsgebieden:

- Wonen en werken
- Samenleving
- Bestuur en dienstverlening

De inkomsten zijn verdeeld in:

- wat we van het Rijk ontvangen

alle overige inkomsten uit lokale heffingen en andere inkomstenbronnen.

Balans

De balans geeft een overzicht van de bezittingen en schulden van de gemeente op een specifiek moment. Het is daarmee een momentopname van de financiële positie.

De balans bestaat uit twee onderdelen:

- **Activa** (linkerkant): de bezittingen, zoals gebouwen, gronden en beschikbare middelen.
- **Passiva** (rechterkant): de schulden en verplichtingen.

Het verschil tussen de bezittingen en de schulden vormt het **eigen vermogen**. Dit geeft aan welk deel van de bezittingen met eigen middelen is gefinancierd.

De balans is altijd in evenwicht: het totaal van de bezittingen is gelijk aan het totaal van de schulden en het eigen vermogen. Alle bezittingen zijn namelijk gefinancierd met eigen middelen of met geleend geld.

Balans per 31 december 2025 (x € 1.000)

BEZITTINGEN	2025	2024	SCHULDEN	2025	2024
Bezittingen	75.336	75.317	Eigen vermogen	37.312	34.100
Voorraden, geld en en vorderingen	17.779	20.146	Schulden	55.803	61.363
TOTAAL	93.115	95.463	TOTAAL	93.115	95.463

JAARREKENING 2025 IN ÉÉN OOGOPSLAG



Deze jaarrekening geeft u in één oogopslag informatie over de inkomsten en uitgaven in 2025 van de gemeente Achtkarspelen (bedragen x € 1.000).

	begroot	werkelijk	verschil
UITGAVEN	117.623	115.155	2.469
Wonen en werken	10.873	11.245	- 371
Economie	616	948	- 332
Verkeer, vervoer en waterstaat	6.645	6.382	263
Volkshuisvesting, RO en stedelijke vernieuwing	3.612	3.914	- 302
Samenleving	82.627	81.638	989
Onderwijs	3.939	3.798	141
Sociaal Domein	52.142	52.109	33
Sport, cultuur en recreatie	9.507	9.866	- 360
Veiligheid	5.818	5.680	138
Volksgezondheid en milieu	11.221	10.184	1.036
Bestuur en dienstverlening	24.124	22.272	1.851
Bestuur en ondersteuning	24.124	22.272	1.851
INKOMSTEN	121.334	122.750	1.417
Ontvangen wij van het rijk	72.663	74.184	1.521
Lokale heffingen en overige inkomstenbronnen	48.670	48.566	- 104
RESULTAAT	3.710	7.596	3.885

1.3 Resultaat jaarrekening 2025

De jaarrekening 2025 sluit af met een voordelig saldo van € 7.596.000. In de begroting na wijziging (december 2025) werd nog uitgegaan van een voordelig saldo van € 3.710.000. Het uiteindelijke resultaat is daarmee € 3.885.000 hoger dan verwacht. Het positieve resultaat wordt met name verklaard door hogere baten van het Rijk en incidentele meevallers.

De belangrijkste afwijkingen (groter dan € 50.000) zijn samengevat in onderstaande tabel:

Bedragen x € 1	Voordelig	Nadelig
Voorzieningen en reserves	-	1.188.000
Personeel	413.000	-
Baten Rijk	2.508.000	-
Baten eigen gemeente	1.926.000	-
Kosten Wmo/Jeugd	40.000	-
Infrastructuur	190.000	-
ICT	295.000	-
Overige (kleinere) afwijkingen	-	299.000
Totaal	5.372.000	1.487.000
Totale afwijking t.o.v. begroting	3.885.000	

Deze afwijkingen worden verder verklaard in de toelichtingen bij de programma's. De grootste afwijkingen betreffen in vogelvlucht:

1. onder het de post "voorzieningen en reserves" een dotatie aan de APPA voorziening
2. onder de post "Baten Rijk" diverse nabetalingen uit o.a. de decembercirculaire en aanvullende gemeentefonds uitkeringen
3. onder de post "Baten eigen gemeente" diverse grondverkoop en afwikkelingen daarvan.

Ontwikkelingen begroting

Het saldo van de begroting heeft zich in 2025 als volgt ontwikkeld (bedragen x € 1.000):

Primitieve begroting	129
(x € 1.000)	
- begrotingswijzigingen April	195
- begrotingswijzigingen Juni/juli	305
- begrotingswijzigingen Oktober	747
- begrotingswijzigingen December	2.333
Begroting na wijziging	3.710

2 BESLUITVORMING

Wij stellen u voor:

1. de jaarstukken 2025 vast te stellen;
2. het resultaat als volgt te bestemmen;

Van het resultaat à € 7.596.000:

- € 6.596.000 toe te voegen aan de algemene reserve.
- € 1.000.000 toe te voegen aan de nieuwe bestemmingsreserve Strategische aankopen.

3 JAARVERSLAG

3.1 Programma's

0. Bestuur en ondersteuning



Bij dit programma horen de volgende taakvelden

- 0.1 Bestuur
- 0.10 Mutaties reserves
- 0.2 Burgerzaken
- 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
- 0.5 Treasury
- 0.61 OZB woningen
- 0.62 OZB niet-woningen
- 0.64 Belastingen overig
- 0.7 AU en overige uitkeringen gemeentefonds
- 0.8 Overige baten en lasten
- 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)

Inhoudelijk

Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2025 (jaren 2025-2028) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing. Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

1. Aanpassing/herinrichting Brassery en raadszaal

Kadernota 2025 – nr. 00.07 en nr. 00.06

Wat wilden we?

In de Kadernota 2025 en later in de begroting 2025 waren voorstellen opgenomen voor aanpassingen aan het interieur en meubilair van de Brassery en de raadszaal.

Bij de behandeling van de begroting 2025 in de gemeenteraad is een amendement aangenomen dat oproept om niet meer dan de strikt noodzakelijke investeringen te doen in aanpassing en herinrichting van de Brassery en de raadszaal met een maximum van € 20.000 met een kapitaallast van € 2.000.

Wat hebben we bereikt?

Het aangenomen amendement betekende dat de oorspronkelijke voorstellen uit de Kadernota en Begroting opnieuw zijn beoordeeld op strikte noodzaak.

Wat is (nog) niet gelukt?

Door de opbouw van de nieuwe organisatie is in 2025 geen concrete uitwerking gemaakt. We hebben nu wel helder wat minimaal moet worden vervangen. Dat kan niet binnen het beschikbaar gestelde krediet gerealiseerd worden. We gaan aan de slag met wat wel kan binnen het gestelde budget.

2. Burgerzaken – aanvragen reisdocumenten

Kadernota 2025 – nr. 00.05

Wat wilden we?

Tussen 2025 en 2028 verwachten we een paspoortpiek. Sinds 2014 zijn reisdocumenten voor volwassenen 10 jaar geldig; veel documenten moeten nu worden vernieuwd.

Om de piek op te vangen is incidentele extra formatie nodig: +1,5 fte frontoffice (geen effect op meerjarig saldo).

- Formatie per 112025 (na ontvlechting): 1,72 fte
- Benodigde formatie in piek: 3,22 fte
- Salariskosten 1,5 fte: ± € 105.000 (gedekt uit leges van ± 2.300 paspoorten)

Wat hebben we bereikt?

De piek is in 2025 goed opgevangen. We hebben inwoners proactief aangeschreven en inhuur geregeld. De wachttijd voor een afspraak bedroeg op het drukste moment maximaal 1,5 week.

3. De basis staat (koersvertaling)

Kadernota 2025 – nr. 00.01

Wat wilden we?

Eind 2024 waren de randvoorwaarden voor het uitvoeren van (wettelijke) taken grotendeels op orde:

- directie benoemd; teamleiders en medewerkers geplaatst;
- (deels) vacatures ingevuld;
- huisvesting en faciliteiten geregeld;
- (kritische) werkprocessen vastgelegd en gepubliceerd. De basis staat.

Vanaf 2025 werken we aan verbeteringen en vernieuwing van de bedrijfsvoering, zodat we effectiever worden en middelen (geld en mensen) gericht inzetten. Ook in 2025 ronden we nog onderdelen van de opbouw af, zoals werving en selectie.

Formatieplan n.a.v. koersvertaling

- Financiële effecten vastgesteld op 20 juni 2024, verwerkt in de Kaderbrief (op basis van gemiddelde loonsom).
- Voor begroting 2025–2028 is dit het uitgangspunt, omdat het plaatsingsproces toen nog liep.
- Doel: in juni 2025 een geactualiseerde personeelsbegroting voorleggen.

Wat hebben we bereikt?

Sinds begin 2025 hebben we belangrijke stappen gezet in de ontwikkeling van onze organisatie. Na de herindeling moesten we meerdere zaken tegelijk aanpakken, zoals het herstellen van de personeelsbalans, het invullen van vacatures en het verminderen van externe inhuur. Ook werkten we aan een goede personeelsbegroting en het versterken van de basis die eind 2024 was gelegd.

We hebben meer dan 80 vacatures ingevuld, ondanks de krappe arbeidsmarkt.

Daarnaast is het gebruik van extern personeel verminderd en is de tijdelijke overbezetting opgelost. Hierdoor sluiten de formatie en de bezetting weer beter op elkaar aan.

Ook is gewerkt aan beter inzicht in personeel en kosten. Dit gebeurde nog met Excel, omdat systemen nog niet alles kunnen laten zien. De gemeenteraad is regelmatig geïnformeerd. We hebben laten zien dat de basis op orde is, maar dat verdere ontwikkeling nodig blijft om onze taken goed uit te voeren.

Wat is (nog) niet gelukt?

Tegelijk zien we dat nog niet alles is gelukt. Door krapte op de arbeidsmarkt, hoge werkdruk en ziekteverzuim hebben we niet alle belangrijke functies met vaste

medewerkers kunnen invullen. Vooral teams zoals VTHV, Financiën en Beleid hebben hiermee te maken. Daarom blijven we voor een deel afhankelijk van extern personeel.

Ook lukt het nog niet om de personeelsgegevens en begroting volledig via onze systemen te regelen. In 2025 gebruikten we daarom nog niet de gewenste programmatuur, wat veel tijd kost en minder overzicht geeft.

Kortom: het verbeteren van personeelsbezetting en systemen vraagt nog extra aandacht in de komende periode.

4. Gemeentelijke cofinanciering EU-LEADER 2024–2027

Kadernota 2024 – nr. 00.01

Wat wilden we?

De ANNO-gemeenten wilden meedoen aan het LEADER programma (plattelandsprojecten, bottom up). Deelname vraagt cofinanciering. Bij aanwijzing van 2 LEADER gebieden in Fryslân zou ongeveer € 600.000 gemeentelijke cofinanciering nodig zijn (verdeeld naar inwonertal: Achtkarspelen € 135.000, Dantumadiel € 92.000, Noardeast Fryslân € 220.000, Tytsjerksteradiel € 156.000). Totaal programma: € 5,6 mln. (EU/provincie/gemeenten).

Wat hebben we bereikt?

Onze regio is niet aangewezen als LEADER regio (2024–2027). Aanvragen bij SNN zijn daarom niet mogelijk. In Fryslân zijn Noordwest, Zuidoost en Zuidwest aangewezen.

Wat is (nog) niet gelukt?

We zijn geen LEADER regio geworden. Hierdoor is niet meer noodzakelijk om gemeentelijke cofinanciering te reserveren.

5. Historische informatie en materiaal – beheer en restauratie

Kadernota 2023 – nr. 00.02

Wat wilden we?

Investeren in cultuurhistorische documenten en restauratie van bestaand materiaal om archieven duurzaam te behouden.

Begroting: € 4.000 per jaar voor 4 jaar.

Wat hebben we bereikt?

Bij archiefinspecties bleek het luchtkwaliteitssysteem niet te voldoen. Dit systeem is in 2025 vervangen. Metingen tonen aan dat de luchtkwaliteit nu voldoet aan de normen. Historisch materiaal is deels beoordeeld en is grotendeels in goede staat of herstelbaar.

Wat is (nog) niet gelukt?

Door de eerdere gebrekkige luchtkwaliteit hadden selectie en restauratie geen prioriteit.

6. Motie: stelpost kosten ontvlechting Werkmaatschappij 8KTD

Kadernota 2024 – nr. POM2

Wat wilden we?

De motie vroeg om inzicht in de benodigde uitgaven voor ontvlechting en opbouw. Dit is op verschillende plekken in de begroting uitgewerkt (o.a. organisatieontwikkeling, paragraaf Weerstandsvermogen met voorlopige financiële inschatting). Incidentele kosten tot eind 2024 worden via begrotingswijzigingen voorgelegd en gedekt uit de Algemene Reserve.

Wat hebben we bereikt?

De organisatie en de raad zijn regelmatig en op meerdere momenten geïnformeerd over de voortgang en de (financiële) gevolgen via de begrotingswijzigingen.

Wat is (nog) niet gelukt?

De ICT-ontvlechting duurt langer dan vooraf ingeschat.

7. Ontvlechting werkmaatschappij 8KTD

Kadernota 2025 – nr. 00.04

Wat wilden we?

Na behandeling van de inrichtingsplannen (20 juni 2024) is het plaatsingsproces gestart. De plaatsingsadviescommissie werkte tot eind oktober aan voorlopige adviezen.

Financieel

De financiële ontvlechting (exclusief BVO-ICT) is in de begroting verwerkt en heeft per saldo geen effect op het begrotingssaldo. De precieze personeelskosten hangen af van de definitieve plaatsing (eind jaar).

BVO-ICT

ICT volledig ontvlechten vóór 1 januari 2025 bleek niet haalbaar. Daarom is gekozen voor een tijdelijke samenwerking in een lichte gemeenschappelijke regeling (bedrijfsvoering organisatie) voor maximaal 3 jaar.

Wat hebben we bereikt?

In 2024 werd duidelijk dat het volledig ontvlechten van de ICT-organisatie vóór 1 januari 2025 niet haalbaar was. Daarom is gekozen voor een zorgvuldige en stabiele oplossing: een tijdelijke voortzetting van de samenwerking via een lichte gemeenschappelijke regeling, de BVO ICT. Hiermee is de continuïteit van cruciale ICT-diensten voor beide gemeenten geborgd, zonder dat medewerkers en processen onder onnodige tijdsdruk kwamen te staan. Deze aanpak bood rust, duidelijkheid en ruimte om weloverwogen vervolgstappen te zetten.

In 2025 is daarnaast een breed onderzoek gestart naar de toekomstige inrichting van de ICT voor beide gemeenten en de rol van de BVO ICT. Daarbij worden verschillende scenario's verkend, zoals outsourcing, uitbreiding van de lichte GR met nieuwe deelnemers of aansluiting bij bestaande ICT-samenwerkingen. Door deze opties systematisch te vergelijken ontstaat inzicht in mogelijkheden, kosten, risico's en gevolgen voor dienstverlening en personeel. Dit vormt de basis voor een gedragen en toekomstbestendige keuze in de komende periode.

Wat is (nog) niet gelukt?

Hoewel de BVO ICT in zijn tijdelijke vorm is ingericht, is de structurele toekomst van de ICT-organisatie nog niet vastgesteld. Het strategisch onderzoek is gestart, maar heeft nog niet geleid tot een definitieve keuze voor de richting op de lange termijn. Daardoor is er nog geen volledige duidelijkheid voor medewerkers, budgetten en samenwerkingspartners. Die ontstaat pas na afronding van het onderzoek en bestuurlijke besluitvorming over de uiteindelijke positionering van de ICT.

Ook de volledige ontvlechting van de ICT-organisatie is nog niet afgerond. De BVO ICT fungeert als tussenoplossing, terwijl de uitwerking van een definitieve structuur nog tijd en zorgvuldige afstemming vraagt. Met name de juridische, personele en financiële invulling van het gekozen toekomstscenario vormt een complex vervolg. Daarmee bevinden we ons in een lopend proces waarin de richting steeds scherper wordt, maar de afronding nog volgt.

8. Proces verkenningen en ombuigingen

Kadernota 2025 – nr. 00.03

Wat wilden we?

Ravijnjaar 2026; Bij ongewijzigd beleid ontstaat vanaf 2026 een structureel negatief meerjarenresultaat.

Er is in oktober 2024 een werkgroep gestart om mogelijke ombuigingsmaatregelen te verkennen (takendiscussie, niveau dienstverlening, uitbesteden of zelf doen). Daarna vindt afstemming en betrokkenheid van de raad plaats.

Wat hebben we bereikt?

Er ligt een maatregelenlijst (variërend in impact) om een sluitende begroting mogelijk te maken. Het Rijk heeft via de meicirculaire 2025 extra geld aan het Gemeentefonds toegevoegd, waardoor een deel van de maatregelen niet hoefde te worden ingezet.

9. Taakverzwaring strategische advisering colleges, raden, DB en AB

Kadernota 2023 – nr. 00.01

Wat wilden we?

De organisatie heeft meer strategische capaciteit nodig door toename van complexe dossiers, nieuwe wetten en taken en personeelsverloop. Er is behoefte aan integrale strategische voorbereiding (ook met andere gemeenten) en het werken met strategische plannen en agenda's.

Wat hebben we bereikt?

Met het aantrekken van een strategisch adviseur hebben we een belangrijke stap gezet richting het versterken van onze strategische advisering en ondersteuning. Directie en college beschikken nu over structurele capaciteit om complexe, integrale vraagstukken beter voor te bereiden, strategische lijnen uit te zetten en vanuit een bredere blik te adviseren. Ook binnen de regionale samenwerking zien we dat dit leidt tot meer regie, betere afstemming en een duidelijkere positionering van onze organisatie. Daarnaast zien we dat het samenbrengen van alle beleidsfuncties in het team Beleid zijn vruchten begint af te werpen. Door deze bundeling ontstaat meer samenhang tussen domeinen, wordt beleid meer integraal ontwikkeld en neemt de kwaliteit van integrale advisering richting directie, college en bestuur toe. Teams weten elkaar beter te vinden, dossiers worden in samenhang benaderd en het strategisch perspectief wordt vaker meegenomen in beleidsvoorstellen.

Kortom: we hebben een duidelijke stap gezet in het opbouwen van de strategische capaciteit die nodig is om de toenemende complexiteit van onze opgaven het hoofd te bieden.

10. Voortzetting samenwerking EuropaPact Fryslân

Kadernota 2025 – nr. 00.02

Wat wilden we?

Deelname aan EuropaPact Fryslân voortzetten in ANNO verband, om slagkracht richting Europese programma's te vergroten. We streven naar een gezamenlijke strategie, agenda en aanspreekpunt (bij voorkeur Friesbreed, minimaal regionaal).

De kosten hiervan zijn € 1 per inwoner per jaar (opgenomen in begroting 2025–2028).

Wat hebben we bereikt?

In 2025 is besloten om een ANNO opgavetafel Europa te vormen om onze positie in Europese netwerken te versterken. Deze zit in de oriëntatiefase.

EuropaPact heeft bijgedragen aan meer Europabewustzijn en meer ondersteunde subsidieaanvragen (met een toename vanuit het bedrijfsleven).

Wat is (nog) niet gelukt?

Er is nog geen gezamenlijke ANNO-Europastrategie.

Voor EuropaPact is de koers vastgelegd in de Beleidsbrief Europa (GS, 2024), aansluitend bij de RIS3 van het Samenwerkingsverband Noord Nederland (kader voor EFRO-subsidies).

11. Overige ontwikkelingen

Organiseren van extra verkiezingen Tweede Kamer 2025

Door de val van het kabinet zijn op woensdag 29 oktober extra verkiezingen gehouden. Dit was een goede vuurproef voor de nieuwe organisatie en het nieuwe team Verkiezingen binnen Burgerzaken.

Begin 2025 startten we met 4 inhuurkrachten in de backoffice; bij de verkiezingen hebben we 3 vaste medewerkers kunnen aannemen. Met hulp van veel medewerkers en vrijwilligers zijn de verkiezingen zorgvuldig en ordelijk verlopen.

Ontwikkelingen gemeentefonds

Het Gemeentefonds heeft zich over 2025 gunstig ontwikkeld. Alle uitgebrachte circulaire werken positief uit op de begroting van 2025. In de begrotingswijzigingen gedurende het jaar zijn er positieve bijstellingen geweest en ook de begrotingswijziging van 2025 gaf een plus te zien. Daar bovenop is er in 2025 een nabetaling over voorgaande jaren ontvangen. Omdat zowel de decembercircularis als de nabetalingen niet meer via een begrotingswijziging konden bijgesteld levert dit nu een incidenteel voordeel op van het jaarrekeningresultaat à € 1.500.000.

Voorziening APPA

Met betrekking tot de pensioenen voor ambtsdragers is aan het einde van het jaar een regel uitgevaardigd dat de voorziening die de gemeente aanhoudt, moet worden gelijkgesteld met het dekkingspercentage van het ABP in december 2025. De dekkingsgraad was op dat moment 123,5% waardoor de voorziening met 23,5% extra moest worden verhoogd. Dit betekent per saldo ruim € 1.000.000 aan de voorziening moest worden toegevoegd.

Personeelskosten

2025 is het eerste jaar van de zelfstandige gemeente Achtkarspelen met een geheel eigen ambtelijke staf (uitgezonderd BVO-ICT). De basis van de personele begroting vormde de helft van de begroting van de werkmaatschappij 8KTD aangevuld met de bestaande formatie (beheer, griffie en directie) met een aantal aanpassingen.

Op het gehele personeelsbudget van ruim € 31 miljoen is € 413.000 minder uitgegeven dan begroot. De verdeling over de programma's is als volgt; (een negatief bedrag betekent een nadeel)

Programma 0	€ 23.050
Programma 1	- € 18.779
Programma 2	- € 82.657
Programma 3	€ 23.423
Programma 4	€ 23.424
Programma 5	€ 40.038
Programma 6	€ 128.868
Programma 7	- € 22.878
Programma 8	€ 57.232
Programma Overhead	€ <u>241.070</u>
Totaal	€ 412.791

Voordelen zien we bij inhuur en de doorbelasting van uren naar de diverse budgetten en projecten. Dit voordeel is incidenteel van aard.

OZB-opbrengsten

De OZB-opbrengsten zijn € 179.000 hoger dan begroot. Een hoger aantal objecten en een hogere waardeontwikkeling dan ingeschat zijn hier de reden voor. Voor een nadere uitwerking verwijzen we naar de paragraaf Lokale heffingen.

Uitgaven ANNO

Met de decemberwijziging van 2025 zijn de middelen voor ANNO mobiliteit en energie via de reserve overgeheveld naar 2026. Uiteindelijk bleek dat er aan het einde van het jaar toch nog uitgaven op dit onderdeel zijn gedaan. Dit betekent een nadeel van € 152.000 over 2025.

Wat heeft het gekost

Zie de tabel op de volgende pagina voor een overzicht van alle kosten.

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dat is verplicht.

Lasten exclusief reserves (bedragen x € 1.000)	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Bestuur	2.203	2.574	3.996	- 1.422
Burgerzaken	1.903	1.451	1.448	4
Beheer overige gebouwen en gronden	29	30	28	2
Treasury	- 19	- 174	215	- 389
OZB woningen	235	320	305	15
OZB niet-woningen	207	303	297	6
Belastingen overig	48	48	18	30
AU en overige uitkeringen gemeentefonds	-	-	-	-
Overige baten en lasten	2.834	1	1	-
Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	55	- 55
Totaal lasten	7.438	4.553	6.362	- 1.810
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
AU en overige uitkeringen gemeentefonds	69.219	72.663	74.184	1.521
Beheer overige gebouwen en gronden	8	8	9	1
Belastingen overig	56	56	78	22
Bestuur	-	20	472	452
Burgerzaken	510	510	610	100
Overige baten en lasten	405	19	20	1
OZB niet-woningen	2.338	2.338	2.486	149
OZB woningen	4.351	4.351	4.381	30
Treasury	429	532	559	27
Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-
Totaal baten	77.317	80.498	82.800	2.302
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	69.879	75.945	76.438	493
In de reserves gestort	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Mutaties reserves	1.608	3.307	493	2.813
Totaal lasten	1.608	3.307	493	2.813
Uit de reserves gehaald	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Mutaties reserves	3.361	8.372	4.874	- 3.498
Totaal baten	3.361	8.372	4.874	- 3.498
Saldo mutaties reserves	1.753	5.065	4.381	- 684
TOTAAL	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Lasten programma	9.046	7.860	6.856	1.004
Baten programma	80.678	88.870	87.675	- 1.195
Saldo programma	71.632	81.010	80.819	- 191

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

In €	Voordelig	Nadelig	Omschrijving	I/S
Lasten		740.000	Per saldo hogere dotatie voorz. APPA	I
		300.000	Nadeel vanwege renteverrekening	I
		55.000	Voorlopige aanslag Vpb	I
		152.000	Anno te veel overgeheveld naar 2026	I
Baten	1.500.000		Hogere uitkering Gemeentefonds	I
	179.000		Hogere baten OZB	I
	110.000		Per saldo hogere baten leges	I
		49.000	Overige verschillen per saldo	I/S
	1.789.000	1.296.000		
Saldo	493.000*			

Het verklaarde saldo betreft het saldo van programma 0, exclusief het saldo van de baten en lasten, de reservemutaties en het programma overhead (taakveld 0.4). De toelichting van de Overhead is te vinden onder de programmaverantwoording "Overhead". De reservemutaties zijn opgenomen in Bijlage C.

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inzicht gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 00. Bestuur en ondersteuning

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig  neutraal  gunstig  nog geen (nieuwe) gegevens 

Apparaatskosten

Kosten per inwoner

Nederland	euro		
Rekening 2025		Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025			
Rekening 2024			

Achtkarspelen	euro	[referentiejaar 2025]	
Rekening 2025	1371,00	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	829,30		
Rekening 2024	829,30		

Bezetting

Bezetting in fte per 1.000 inwoners

Nederland	fte		
Rekening 2025		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025			
Rekening 2024			

Achtkarspelen	fte		
Rekening 2025		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	9,80		
Rekening 2024	9.80		

Externe inhuur

Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen

Nederland	euro		
Rekening 2025		Ontwikkeling	Prognose

Jaarstukken 2025

Begroting 2025

Rekening 2024

Achtkarspelen	euro	[referentiejaar 2025]	
Rekening 2025	25,29	Ontwikkeling ▼	Prognose ▬
Begroting 2025	16,20		
Rekening 2024	2,80		

Formatie

Het aantal fte per 1.000 inwoners

Nederland	fte		
Rekening 2025		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025			
Rekening 2024			

Achtkarspelen	fte	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2025	10,30	Ontwikkeling ▼	Prognose ▬
Begroting 2025	9,60		
Rekening 2024	9,60		

1. Veiligheid



Bij dit programma horen de volgende taakvelden

- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid

Inhoudelijk

Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2025 (jaren 2025-2028) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing. Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

1. Ondernijning

Kadernota 2025 – nr. 01.01

Wat wilden we?

In 2024 is het onderzoeksrapport Ondernijning in Fryslân gepubliceerd. Dit rapport onderzocht de aanpak van ondernijning in zeventien Friese gemeenten. De conclusie is dat Fryslân kwetsbaar is en een aantrekkelijk gebied vormt voor georganiseerde criminaliteit. Dat vraagt om een stevige, gezamenlijke aanpak.

Het rapport laat ook zien dat het gemeentelijke veiligheidsbeleid in het verleden vooral gericht was op sociale veiligheid en aangiften.

Nieuwe thema's zoals ondermijning, grote crises, demonstraties, radicalisering en vluchtelingenvraagstukken nemen toe, maar waren eerder onvoldoende in beeld. Ook blijkt dat de beschikbare capaciteit binnen veiligheid en bij boa's niet is meegegroeid met deze ontwikkelingen. Dit willen wij met de raad bespreken.

Ondermijning raakt meerdere domeinen, zoals zorg en bouwen en wonen. Denk aan illegale bewoning van vakantieparken, illegale verbouwingen of risico's voor brandveiligheid. Ondermijning kan zich dus op veel manieren voordoen.

Wat hebben we bereikt?

Eind 2025 is een plan van aanpak ondermijning opgesteld. Dit richt zich op:

- meer bewustwording bij medewerkers, bestuur en samenleving,
- het versterken van de informatiepositie,
- het vergroten van bestuurlijke en organisatorische weerbaarheid.
- Ook is in 2025 het Bibob beleid geactualiseerd.

Wat is (nog) niet gelukt?

Door de ontvlechting en de opbouw van een nieuw team moesten keuzes worden gemaakt. Hierdoor zijn de integrale controles op bedrijventerreinen nog niet gestart. Dat komt vooral door te weinig capaciteit en het ontbreken van coördinatie voor dit project.

Aan het eind van 2025 is er nog steeds zorg of dit werk binnen de huidige capaciteit kan worden uitgevoerd. Daarom heeft het college in december 2025 voorgesteld om hierin te investeren.

2. Schenken onder de 18 jaar

Kadernota 2023 – nr. 01.02

Wat wilden we?

We willen dat er minder alcohol wordt geschonken aan jongeren onder de 18 jaar. Het naleefgedrag is nu onvoldoende. Tweejaarlijks willen we proactief controles laten uitvoeren door een extern bureau. Als we dit niet doen, blijft de naleving waarschijnlijk laag. Dat heeft gevolgen voor de gezondheid van jongeren en voor de openbare orde. De totale kosten worden geschat op € 30.000.

Wat hebben we bereikt?

In 2025 was er geen projectmatige inzet, maar er zijn wél individuele acties uitgevoerd. Voorbeelden:

- Een ondernemer is aangesproken en is daarna gaan werken met polsbandjes voor de 18+ doelgroep.
- Er is ingezet op bewustwording en preventie.
- Via het platform Nuchtere Fries is een nalevingsonderzoek gedaan bij sportverenigingen. Achtkarspelen scoorde daarbij beter dan het provinciaal gemiddelde op naleving van NIX18.

Wat is (nog) niet gelukt?

Een breed project rond toezicht en handhaving kan pas starten nadat een doorloophase heeft plaatsgevonden, waarin organisatoren en verenigingen worden gewezen op hun verantwoordelijkheid. Dit vraagt samenwerking tussen verschillende afdelingen.

Na het nalevingsonderzoek van het platform Nuchtere Fries is besloten dat deze fase in 2026 plaatsvindt. Door de ontvlechting en het opnieuw opbouwen van de organisatie is het traject rond toezicht en handhaving vertraagd. De verwachting is dat er in 2026 wél stappen worden gezet.

Wat heeft het gekost

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevend, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves (x € 1.000)	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Crisisbeheersing en brandweer	2.148	2.146	2.139	6
Openbare orde en veiligheid	641	3.673	3.541	132
Totaal lasten	2.788	5.818	5.680	138
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Crisisbeheersing en brandweer	5	13	13	-
Openbare orde en veiligheid	74	3.163	3.345	182
Totaal baten	80	3.176	3.359	182
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 2.709	- 2.642	- 2.321	321

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Verschillen analyse

In €	Voordelig	Nadelig	Omschrijving	I/S
Lasten	138.000		Lageren lasten m.b.t. opvang Oekraïne	I
Baten	183.000		Hogere bijdrage opvang vanuit Rijk	I
Saldo	321.000			

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inzicht gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 01. Veiligheid

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie
 ongunstig  neutraal  gunstig  nog geen (nieuwe) gegevens 

Misdrijven - Diefstal uit woning per 1.000 inwoners

Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.

Nederland	aantal	[referentiejaar 2025]	
Rekening 2025	1,20	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	1,30		
Rekening 2024	1,30		

Achtkarspelen	aantal	[referentiejaar 2025]	
Rekening 2025	1,10	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	1,10		
Rekening 2024	1,40		

Misdrijven - Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners

Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).

Nederland	aantal	[referentiejaar 2025]	
Rekening 2025	4,60	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	4,30		
Rekening 2024	4,20		

Achtkarspelen	aantal	[referentiejaar 2025]	
Rekening 2025	3,00	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	2,70		
Rekening 2024	2,70		

Misdrijven - Vernieling en beschadigingen (in de openbare ruimte)

Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.

Nederland	aantal	[referentiejaar 2025]	
Rekening 2025	5,70	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	5,80		
Rekening 2024	5,80		

Achtkarspelen	aantal	[referentiejaar 2025]	
Rekening 2025	2,10	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	3,00		
Rekening 2024	3,00		

Misdrijven - Winkeldiefstal per 1.000 inwoners

Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.

Nederland	aantal		
Rekening 2025		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	2,50		
Rekening 2024	2,50		

Achtkarspelen	aantal		
Rekening 2025		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	0,70		
Rekening 2024	0,70		

Verwijzingen Halt

Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.

Nederland	aantal	[referentiejaar 2025]	
Rekening 2025	10,00	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	9,00		
Rekening 2024	9,00		

Achtkarspelen	aantal	[referentiejaar 2025]	
Rekening 2025	5,00	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	4,00		
Rekening 2024	4,00		

2. Verkeer, vervoer en waterstaat



Bij dit programma horen de volgende taakvelden

- 2.1 Verkeer en vervoer
- 2.2 Parkeren
- 2.4 Economische havens en waterwegen

Inhoudelijk

Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2025 (jaren 2025-2028) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing. Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

1. Damwand haven Kootstertille

Kadernota 2024 – nr. 02.06

Wat wilden we?

De damwand langs de haven van Kootstertille is sterk verouderd en moet worden vervangen. De kosten hiervoor zijn geraamd op € 200.000

Wat hebben we bereikt?

In overleg met de bodemdalingscommissie is afgesproken dat de gemeente de plannen verder kan uitwerken. De commissie heeft een bijdrage toegezegd, maar de hoogte hiervan is nog niet bekend.

Wat is (nog) niet gelukt?

De damwand is nog niet vervangen.

2. Gemeentelijk mobiliteitsplan

Kadernota 2025 – nr. 02.01

Wat wilden we?

Het ontwerp mobiliteitsplan lag vanaf mei 2024 ter inzage. Bewoners, bedrijven, Plaatselijk Belangen en buurgemeenten konden reageren. Alle reacties, samen met de input van de gemeenteraad, worden verwerkt in een definitief plan met een uitvoeringsprogramma.

Wat hebben we bereikt?

Het Gemeentelijk Mobiliteitsprogramma Achtkarspelen (GMP) is op 12 juni 2025 vastgesteld. Het plan bevat concrete maatregelen om verkeersproblemen aan te pakken. Deze maatregelen zijn uitgewerkt en geprioriteerd in het Uitvoeringsprogramma GMP.

Wat is (nog) niet gelukt?

De uitvoering moet nog starten. Tussen 2026 en 2028 voeren we de maatregelen uit. Snelle projecten worden eerst opgepakt; voor complexe projecten starten we met planvorming en participatie.

3. Motie: realiseren fietspad en brug Vierstromenland Surhuisterveen

Kadernota 2023 – nr. P2M1

Wat wilden we?

De motie vroeg om een fietspad met brug in Vierstromenland te realiseren. De kosten werden geraamd op € 75.000 en in de meerjarenbegroting opgenomen.

Wat hebben we bereikt?

Het fietspad en de brug zijn gerealiseerd. De aanpassing van de Vierhuisterweg moet nog worden uitgevoerd. Dit onderdeel valt ook onder het nieuwe mobiliteitsplan.

Nieuw verkeer- en vervoerbeleid

Kadernota 2023 – nr. 02.01

Wat wilden we?

We wilden budget beschikbaar stellen voor het opstellen van het nieuwe Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan.

Wat hebben we bereikt?

Het nieuwe beleid is opgesteld met een extern adviesbureau en op 12 juni 2025 vastgesteld door de gemeenteraad.

4. Parkeren bij de Groenkamp Buitenpost

Kadernota 2018 – nr. 2.2c

Wat wilden we?

Eenmalig budget beschikbaar stellen om de parkeerproblemen op te lossen.

Wat hebben we bereikt?

Er zijn geen parkeerplaatsen aangelegd. Tijdens de behandeling van het Mobiliteitsprogramma heeft de gemeenteraad besloten om het krediet te sluiten. De vrijvallende middelen worden ingezet voor de kapitaallasten van het Mobiliteitsplan. De aanleg ging eerder niet door omdat de gemeente geen grond in bezit had op deze locatie.

5. Schoolzones rond scholen

Kadernota 2018 – nr. 2.1

Wat wilden we?

De wegen rond scholen veiliger maken door het inrichten van schoolzones (met borden, drempels, bestrating of wegversmalling).

Wat hebben we bereikt?

Alle schoolzones in de gemeente zijn geaccentueerd. Het project is afgerond.

6. Verkeersplan fietsveiligheid

Kadernota 2024 – nr. 02.02

Wat wilden we?

Op basis van het landelijke Startakkoord Plan Verkeersveiligheid (SPV 2030) is een analyse gemaakt van verkeersveiligheidsrisico's. Met subsidie (€ 183.000) en eigen middelen (€ 183.000) worden maatregelen uitgevoerd. Hiervoor werden kredieten gevraagd voor 2024, 2025 en 2026.

Wat hebben we bereikt?

Acht van de elf projecten zijn uitgevoerd. De laatste drie projecten starten in het komende jaar:

- wegversmalling Reitsmastrjitte,
- kruispuntplateaus 's Rysloane – Reitsmastrjitte (samen met de provincie),
- vrijliggend fietspad Gerkesklooster, inclusief brug.

Wat is (nog) niet gelukt?

Alleen de drie resterende projecten moeten nog worden uitgevoerd.

7. Vervangen brug Rysloane / Miedwei

Kadernota 2020 – nr. 02.07

Wat wilden we?

De brug was technisch afgeschreven en moest vervangen worden. Op basis van een motie werd gezocht naar een betaalbare oplossing, waarbij een duiker wordt geplaatst met elementen die de oude brug markeren.

Wat hebben we bereikt?

De brug is vervangen door een duiker. Het project is afgerond.

8. Motie Onderzoek doortrekken fietspad Vierhuisterweg naar rotonde Gedempte Vaart (ID-nummer 455)

Wat wilden we?

Op 13 juli 2023 heeft de raad het college opdracht gegeven onderzoek te doen naar een vrijliggend fietspad langs de Vierhuisterweg, richting het centrum tot aan de rotonde bij de Gedempte Vaart.

Dit onderzoek is uitgevoerd, maar wees uit dat een vrijliggend fietspad te veel ongewenste gevolgen heeft. De raad is hierover geïnformeerd op 26 oktober 2023. Vervolgens heeft het college een alternatief voorgesteld om de verkeersveiligheid te verbeteren. Op 2 november 2023 heeft de raad hiermee ingestemd. Dit alternatief houdt in dat de Vierhuisterweg wordt opgenomen als opgave in het GMP en dat een zebrapad wordt aangelegd op de Gedempte Vaart ter hoogte van de Dikke Draai.

Wat hebben we bereikt?

Het zebrapad op de Gedempte Vaart is gerealiseerd.

Wat is (nog) niet gelukt?

Het verbeteren van de verkeersveiligheid op de Vierhuisterweg is opgenomen als project in het Gemeentelijk Mobiliteitsprogramma.

Wat heeft het gekost

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevend, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves (bedragen x € 1.000)	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Economische havens en waterwegen	100	110	107	2
Parkeren	35	35	33	2
Verkeer en vervoer	6.451	6.499	6.241	258
Totaal lasten	6.587	6.645	6.382	263
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Economische havens en waterwegen	35	51	58	7
Parkeren	-	-	6	6
Verkeer en vervoer	517	579	806	227
Totaal baten	551	630	870	240
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 6.036	- 6.015	- 5.512	502

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Verschillenanalyse programma 2

In €	Voordelig	Nadelig	Omschrijving	I/S
Lasten		96.000	Meer inhuur personeel	I
	100.000		Onderhoud	I
	90.000		Verlichting wegen	I
	53.000		Lagere doorbelasting rente	I
	21.000		diversen per saldo voordelig	I/S
Baten		128.000	Doorbelaste uren	I
	117.000		Opbrengsten zwerfafval	I
	312.000		Vrijval voorz. achterst. Onderhoud wegen	I
	726.000	224.000		
Saldo	502.000			

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Geen indicatoren bij dit programma?

In dat geval zijn er geen (verplichte) indicatoren vastgesteld.

3. Economie



Bij dit programma horen de volgende taakvelden

- 3.1 Economische ontwikkeling
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- 3.4 Economische promotie

Inhoudelijk

Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2025 (jaren 2025-2028) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing. Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

1. Agenda Netwerk Noordoost Fryslân III (ANNO)

Kadernota 2022 – nr. 03.01

Wat wilden we?

Achtkarspelen werkt samen binnen ANNO met regiogemeenten, provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân. De derde ANNO-periode loopt tot 1 januari 2026. De gemeente draagt jaarlijks € 37.876 bij aan deze samenwerking.

Wat hebben we bereikt?

- Ondertekening convenant RegioDeal Noordoost Fryslân II (Rijk en regio investeren elk € 18 miljoen)
- Focus op drie thema's: wonen, bereikbaarheid en ondernemerschap
- Start evaluatie ANNO III (resultaten, organisatie, inzet en lessen)

Wat is (nog) niet gelukt?

- Besluitvorming over programmaplan en projectenlijst RegioDeal is nog niet afgerond

2. Bedrijventerreinen

Kadernota 2025 – nr. 03.02

Wat wilden we?

De vraag naar bedrijfskavels blijft hoog. Daarom:

- is in juni 2024 door de gemeenteraad de uitbreiding van bedrijventerrein Quakkenburg in Harkema vastgesteld;
- is de uitbreiding van bedrijventerrein De Swadde in Buitenpost in voorbereiding (met diverse bodemonderzoeken);
- kunnen na afronding van de gebiedsontwikkeling in Surhuisterveen nog ongeveer 17 kavels worden toegevoegd;
- kan vanaf 2026 mogelijk nog 6 hectare extra ontwikkeld worden (locatie nog niet bepaald).

Omdat de vraag zo groot blijft en nieuwe ontwikkelingen veel tijd kosten, willen we nu al nadenken over toekomstige locaties voor bedrijventerreinen.

Wat hebben we bereikt?

In 2025 zijn belangrijke stappen gezet om meer bedrijfskavels beschikbaar te maken.

- Harkema (Quakkenburg):
Negen nieuwe kavels zijn in verkoop gebracht. Na de selectieprocedure waren er eind 2025 zeven gereserveerd.
- Buitenpost (De Swadde):
Op 9 oktober 2025 is een vergunningaanvraag ingediend voor de ontwikkeling van ongeveer 11 kavels op 6 hectare. Daarmee zijn de vervolgstappen richting realisatie gezet.

Wat is (nog) niet gelukt?

De ontwikkeling in Surhuisterveen heeft in 2025 geen concrete voortgang geboekt. De gebiedsontwikkeling is eind 2024 van de raadsagenda gehaald en vervolgvragen hebben nog niet geleid tot haalbare opties. Ook de zoeklocatie van 6 hectare voor toekomstige uitbreiding is in 2025 nog niet uitgewerkt of vastgesteld.

3. Recreatie en toerisme

Kadernota 2025 – nr. 03.03

Wat wilden we?

Het beleid en uitvoeringsprogramma 2023–2030 *Achtkarspelen: priuw de Wâlden* is in 2023 vastgesteld en vormt de basis voor het programma recreatie en toerisme.

Er is geen structureel budget voor de uitvoering van dit programma. Wanneer geld nodig is, vragen we dat aan de raad. De regiomarketing en het gastheerschap worden namens de gemeente uitgevoerd door Stichting RMT. De jaarlijkse subsidie (vastgesteld tot en met 2026) staat in de begroting.

Wat hebben we bereikt?

- Het Padenplan geactualiseerd en aangeboden aan de raad. Hiermee is er een helder overzicht met prioriteiten voor nieuwe en te verbeteren fiets- en wandelpaden.
- De verhalenroute *Sagen jagen door de Friese Wouden* vernieuwd, met QR-codes, een kunstwerk en verhalenbankjes.
- Stichting RMT ingezet voor trainingen aan ondernemers en gerichte promotie van gebieden, zoals het Miedengebied.

Wat is (nog) niet gelukt?

- Samenwerking tussen ondernemers nog onvoldoende structureel
- Netwerkvorming blijft achter na gemeentelijke inzet

Wat heeft het gekost

In dit programma worden uitsluitend de directe kosten verantwoord die samenhangen met de activiteiten binnen het programma.

Indirecte kosten — zoals personeelszaken, facilitaire ondersteuning en financiële administratie — worden verantwoord binnen het programma Overhead. Dit is conform de voorschriften.

Lasten exclusief reserves (x € 1.000)	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	43	41	7	35
Economische ontwikkeling	335	448	423	25
Economische promotie	127	122	105	17
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	5	5	414	- 409
Totaal lasten	509	616	948	- 332
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	6	6	3	- 3
Economische ontwikkeling	-	-	1	1
Economische promotie	24	24	20	- 4
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	522	522
Totaal baten	30	30	546	516
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 479	- 586	- 402	184

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Verschillenanalyse programma 3

In €	Voordelig	Nadelig	Omschrijving	I/S
Lasten		77.000	Doorbelasting uren	I
		310.000	Lasten t.b.v. diverse Grexen	I
	20.000		overige lasten per saldo	I/S
Baten	93.000		Winstnemingen Grexen	I
	428.000		Grondverkopen	I
	30.000		overige baten per saldo	I/S
	571.000	387.000		
Saldo	184.000			

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inzicht gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 03. Economie

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig  neutraal  gunstig  nog geen (nieuwe) gegevens 

Functiemenging

De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Nederland	%	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2025	54,50	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	54,20		
Rekening 2024	54,20		

Achtkarspelen	%	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2025	44,20	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	44,80		
Rekening 2024	44,80		

Vestigingen (van bedrijven)

Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

Nederland	aantal	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2025	191,40	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	197,10		
Rekening 2024	181,80		

Achtkarspelen	aantal	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2025	178,00	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	181,90		
Rekening 2024	171,60		

4. Onderwijs



Bij dit programma horen de volgende taakvelden

4.2 Onderwijshuisvesting

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Inhoudelijk

Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2025 (jaren 2025-2028) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing. Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

1. GIS en jongerenwerk

Kadernota 2025 – nr. MO2 M2

Wat wilden we?

Sinds 2022 zijn middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) ingezet voor:

- jongerenwerk op de drie scholen voor voortgezet onderwijs
- inzet van een medewerker van het Gebiedsteam (GIS) in het basis- en voortgezet onderwijs

De NPO-financiering stopte eind 2024. Vanwege de positieve ervaringen en de blijvende behoefte heeft de raad besloten deze inzet in 2025 en 2026 voort te zetten met eigen middelen. Deze inzet maakt onderdeel uit van een bredere preventieve aanpak, waarin ook de praktijkondersteuner jeugd (POH-jeugd) bij huisartsen een rol speelt. In 2024 is

de raad geïnformeerd over de meerwaarde van GIS. In 2026 volgt een vervolgrapportage, waarin ook de rol van de POH-jeugd wordt meegenomen. Op basis hiervan komt het college met een voorstel voor de toekomst.

Wat hebben we bereikt?

De inzet van jongerenwerk en GIS heeft de samenwerking tussen betrokken partners versterkt. Uit onderzoek en signalen uit de praktijk blijkt dat er brede behoefte is aan deze ondersteuning.

Professionals waarderen vooral:

- duidelijke aanspreekpunten
- korte lijnen en goede bereikbaarheid
- snel kunnen handelen

Dit draagt positief bij aan het welzijn van leerlingen. De werkwijze en samenwerking worden continu doorontwikkeld en verbeterd.

2. Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP)

Kadernota 2025 – nr. 04.01

Wat wilden we?

In 2025 zijn we gestart met het opstellen van een nieuw Integraal Huisvestingsplan (IHP), in samenwerking met de schoolbesturen. Dit plan geeft inzicht in de huidige staat van de schoolgebouwen en de toekomstige investeringsopgave.

Onderdeel hiervan is ook de situatie van de drie basisscholen in Buitenpost, die mogelijk gelijktijdig aan vervanging toe zijn. Onderzoek moet uitwijzen welke oplossingsrichtingen haalbaar en wenselijk zijn.

Wat hebben we bereikt?

- Gesprekken gevoerd met alle onderwijspartners
- Inzicht verkregen in de toekomstige investeringsbehoefte

3. Ontwikkelingen Onderwijs

Kadernota 2025 – nr. 04.02

Wat wilden we?

Voortzetten van het bestaande onderwijskansenbeleid binnen de huidige beleidsperiode (tot en met 2029). Belangrijke speerpunten zijn:

- voor- en vroegschoolse educatie (VVE)
- aanpak van laaggeletterdheid
- taalbeleid
- betere verbinding tussen onderwijs en zorg

Wat hebben we bereikt?

- Vaststelling van het beleidsplan *Koers op Kansen*
- Opname van het *Taalplan 8k* als concrete uitwerking van het taalbeleid

4. Overige ontwikkelingen

Het traject richting het nieuwe IKC (bernesintr) in Twijzelerheide bevindt zich in de afrondende fase.

Stand van zaken

- Plannen worden afgestemd en gecommuniceerd met betrokken partijen en het dorp
- Vergunningentraject loopt
- Aanbesteding wordt naar verwachting in 2026 gestart

Wat heeft het gekost

In de programma's verantwoorden

we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevendenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves (x € 1.000)	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.519	2.870	2.780	90
Onderwijshuisvesting	1.080	1.069	1.018	50
Totaal lasten	3.599	3.939	3.798	141
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	854	962	1.009	47
Onderwijshuisvesting	-	-	-	-
Totaal baten	854	962	1.009	47
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 2.746	- 2.977	- 2.789	188

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

In €	Voordelig	Nadelig	Omschrijving	I/S
Lasten	100.000		Leerlingenvervoer	I
	41.000		Overige kleine afwijkingen	I
Baten	47.000		Overige kleine afwijkingen	I/S
	188.000			
Saldo	188.000			

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inzicht gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 04. Onderwijs

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig  neutraal  gunstig  nog geen (nieuwe) gegevens 

% Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Nederland	%	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2025	2,30	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	2,40		
Rekening 2024	2,40		

Achtkarspelen	%	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2025	1,80	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	2,20		
Rekening 2024	2,20		

Absoluut verzuim

Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven.

Nederland	aantal	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2025	6,70	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	6,30		
Rekening 2024	6,30		

Achtkarspelen	aantal	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2025	1,10	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	,00		
Rekening 2024	,00		

Relatief verzuim

Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend. Per 1.000 leerlingen.

Nederland	aantal	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2025	28,00	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	27,00		
Rekening 2024	27,00		

Jaarstukken 2025

Achtkarspelen

	aantal	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2025	53,00	Ontwikkeling ▼	Prognose ▬
Begroting 2025	48,00		
Rekening 2024	48,00		

5. Sport, cultuur en recreatie



Bij dit programma horen de volgende taakvelden

- 5.1 Sportbeleid en activering
- 5.2 Sportaccommodaties
- 5.3 Cultuurpresent., -prod. en -participatie
- 5.4 Musea
- 5.5 Cultureel erfgoed
- 5.6 Media
- 5.7 Openb. groen en (openlucht)recreatie

Inhoudelijk

Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2025 (jaren 2025-2028) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing. Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

1. Aanleg fietspad Skeanpaed – Wyldpaed-West

Kadernota 2022 – nr. 05.12

Wat wilden we?

Een veilige fietsverbinding realiseren tussen Twijzelerheide, Wyldpaed-West en de N355 (budget € 180.000).

Wat hebben we bereikt?

Het project is ingediend voor financiering via de RegioDeal. Deze aanvraag is afgewezen. Via een separaat raadsvoorstel wordt voorgesteld om alsnog middelen beschikbaar te stellen.

2. Renovaties sportaccommodaties

Kadernota 2025 – nr. MO2 M1

Wat wilden we?

Bij renovaties het totale aanbod aan sportvoorzieningen per dorp betrekken.

Wat hebben we bereikt?

Nieuw buitensportaccommodatiebeleid opgesteld, met als uitgangspunt minimaal één voorziening per dorp (bij voldoende draagvlak).

Wat is (nog) niet gelukt?

Het beleid is nog niet vastgesteld door de raad.

3. Ekstra formaasje Frysk taalbelied

Kadernota 2024 – nr. 05.04

Wat wilden we?

Actualiseren van de Nota Frysk taalbelied en versterken van de uitvoering, inclusief extra capaciteit.

Wat hebben we bereikt?

- Aanstelling meertaligheidsscoördinator
- Uitvoering projecten, zoals *Jou in bern in boek* en de Fryske Wike

4. Inspecties en MJOP sportaccommodatie

Kadernota 2020 – nr. 05.09

Wat wilden we?

Inzicht in de kwaliteit van sportaccommodaties via inspecties en een meerjarenonderhoudsplan (MJOP).

Wat hebben we bereikt?

MJOP opgesteld als onderdeel van het nieuwe sportaccommodatiebeleid.

Wat is (nog) niet gelukt?

Behandeling van het beleid in de raad is doorgeschoven.

5. Miedengebied

Kadernota 2018 – nr. 5.7h

Wat wilden we?

Verkennen en versterken van de toeristische mogelijkheden van het Miedengebied.

Wat hebben we bereikt?

Onderzoeken uitgevoerd → conclusie: eerst basis op orde (zoals paden en bewegwijzering).

Wat is (nog) niet gelukt?

- Nieuw fietspad nog niet gerealiseerd
- Financiering nog in voorbereiding (i.s.m. provincie)

6. Motie: meer beweegroutes in de gemeente

Kadernota 2024 – nr. P5M3

Wat wilden we?

Meer beweegroutes worden opgenomen in het gezondheids- en sportbeleid. Dit valt onder de specifieke uitkering van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Wat hebben we bereikt?

De uitvoering van de motie is onderdeel van GALA, onder het thema *inrichting van de fysieke ruimte op bewegen*.

Voorbeelden:

- De beweehrûte Buitenpost is blijvend opengesteld.
- In Augustinusga is een beweeginitiatief uitgevoerd.
- Het beweegpad Gerkesklooster wordt verder ontwikkeld met lokale organisaties.

7. Sportbeleid

Kadernota 2025 – nr. 05.01

Wat wilden we?

Achtkarspelen is een sportgemeente. We willen in ieder dorp minimaal één sportvoorziening behouden. We ondersteunen sportclubs zoveel mogelijk, maar kunnen niet onbeperkt blijven investeren. Bij minder gebruikers moet gekeken worden naar het delen van voorzieningen. In 2025 wilden we het buitensportbeleid herijken, met input van verenigingen en rekening houdend met ontwikkelingen en de financiële situatie.

Wat hebben we bereikt?

Er is nieuw buitensportaccommodatiebeleid ontwikkeld en aan de raad voorgelegd.

Wat is (nog) niet gelukt?

Het beleid is in 2025 nog niet vastgesteld door de raad.

8. TOP's (Toeristische Overstappunten)

Kadernota 2018 – nr. 5.7i

Wat wilden we?

We wilden één of twee TOP's realiseren. Dit zijn kleine parkeerplaatsen met een uniforme uitstraling, dichtbij knooppunten van fiets, wandelen vaarroutes.

Wat hebben we bereikt?

In 2025 is de tweede TOP geopend achter het station in Buitenpost. In Harkema (bij De Spitkeet) was eerder al een TOP geplaatst.

9. Uitvoering Kultuernota *Ut de kûlizen*

Kadernota 2024 – nr. 05.03

Wat wilden we?

Uitvoering geven aan de in 2024 vastgestelde Kultuernota.

Wat hebben we bereikt?

Veel nieuwe actiepunten zijn uitgevoerd. Voorbeelden uit 2025:

- de voorstelling Moed van Pier21,
- een vernieuwde wandel- en fietsroute met Friese volksverhalen,
- museumbezoek door basisschoolleerlingen,
- cultuuractiviteiten na schooltijd,
- Een Overdagkoor.

Een volledig overzicht is in 2025 naar de raad gestuurd.

10. Verbeteren en uitbreiden wandel- en fietsmogelijkheden

Kadernota 2018 – nr. 5.7

Wat wilden we?

We willen recreatie en toerisme stimuleren door een goede wandel- en fietsinfrastructuur. Het Padenplan werkt wensen van dorpen en gemeente uit om gebieden en paden te verbinden. Het budget is bedoeld voor onderzoeken, aanleg, beleving en verbetering.

Wat hebben we bereikt?

Het geactualiseerde Padenplan is in 2025 aan de raad aangeboden. De trajecten zijn bezocht en geprioriteerd op verschillende criteria.

Wat is (nog) niet gelukt?

Er is geen structureel budget meer voor de aanleg van paden. Ook via de Regiodeal konden geen middelen worden verkregen. Nieuwe trajecten konden daardoor niet worden aangelegd en lopende trajecten zijn nog niet allemaal uitgevoerd.

11. Viering 80 jaar vrijheid

Kadernota 2025 – nr. 05.02

Wat wilden we?

Voor de viering van 80 jaar vrijheid in 2025 wilden we eenmalig budget beschikbaar stellen.

Wat hebben we bereikt?

Zeven organisaties hebben gebruik gemaakt van onze subsidieregeling. De activiteiten liepen uiteen van concerten en lezingen tot gastlessen en een speciale dorpskrantuitgave.

12. Overige ontwikkelingen

High Five

High Five organiseert sport- en beweegactiviteiten voor alle leeftijden.

Op www.highfive.frl staan alle activiteiten. Samen met scholen en sportaanbieders worden activiteiten georganiseerd tijdens vakanties, schooltijd en na schooltijd. Dit sluit aan bij GALA. Voor ouderen zijn extra beweegmomenten georganiseerd, inclusief een fittest met valrisicotest. Dit leverde een persoonlijk beweegadvies op.

Wat heeft het gekost

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevendenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves (bedragen x € 1.000)	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Cultureel erfgoed	69	72	70	2
Cultuurpresent., -prod. en -participatie	596	1.014	976	38
Media	1.025	1.023	1.023	1
Musea	656	689	731	- 42
Openb. groen en (openlucht)recreatie	2.487	2.327	2.283	45
Sportaccommodaties	2.566	3.730	3.983	- 253
Sportbeleid en activering	664	651	801	- 150
Totaal lasten	8.063	9.507	9.866	- 360
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Cultureel erfgoed	22	22	25	2
Cultuurpresent., -prod. en -participatie	41	41	46	5
Media	283	355	342	- 13
Musea	223	190	300	110
Openb. groen en (openlucht)recreatie	10	10	7	- 3
Sportaccommodaties	560	1.396	1.856	460
Sportbeleid en activering	116	262	584	322
Totaal baten	1.256	2.276	3.159	883
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 6.807	- 7.231	- 6.707	524

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Verschillenanalyse programma 5

In €	Voordelig	Nadelig	Omschrijving	I/S
Lasten		132.000	Hogere salarislasten	I
		76.000	Extra uitgaven sportactivering	I
Baten	210.000		Doorbelaste uren	I
	123.000		Hogere uitkering vanuit het Rijk	I
	311.000		Incidentele meeropbrengsten de Kupe	I
	83.000		Hogere huuropbrengsten	I
	5.000		overige baten per saldo	I/S
	732.000	208.000		
Saldo	524.000			

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 05. Sport, cultuur en recreatie

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie
 ongunstig  neutraal  gunstig  nog geen (nieuwe) gegevens 

% Niet-sporters

Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

Nederland	%	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2025	42,50	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	46,40		
Rekening 2024	46,40		

Achtkarspelen	%	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2025	52,90	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	56,90		
Rekening 2024	56,90		

6. Sociaal Domein



Bij dit programma horen de volgende taakvelden

- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.2 Wijkteams
- 6.3 Inkomensregelingen
- 6.4 WSW en beschut werk
- 6.5 Arbeidsparticipatie
- 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
- 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
- 6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)
- 6.71B Begeleiding (WMO)
- 6.71C Dagbesteding (WMO)
- 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
- 6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig
- 6.73A Pleegzorg
- 6.73C Jeugdhulp met verblijf overig
- 6.74A Jeugdhulp behandel. GGZ zonder verblijf
- 6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf
- 6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal
- 6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal
- 6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal
- 6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal
- 6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk
- 6.81 Geëscaleerde zorg 18+
- 6.81A Beschermd wonen (WMO)
- 6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)
- 6.821 Jeugdbescherming

6.822 Jeugdreclassering

6.91 Coördinatie en Beleid WMO

6.92 Coördinatie en Beleid Jeugd

Inhoudelijk

Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2025 (jaren 2025-2028) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing. Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

1. Beschermd Wonen

Kadernota 2020 – nr. 06.01

Wat wilden we?

De doordecentralisatie van Beschermd Wonen werd eerder aangekondigd, maar is uitgesteld. De verwachting was dat dit kon worden opgevangen binnen het bestaande budget van de centrumregeling.

Wat hebben we bereikt?

De landelijke politiek heeft dit dossier controversieel verklaard. Daardoor is de doordecentralisatie opnieuw uitgesteld.

2. Beurtschip

Kadernota 2024 – nr. 06.04

Wat wilden we?

Het Beurtschip is een gezamenlijk project met Tytsjerksteradiel, waarbij deelnemers een lasopleiding volgen en praktijkervaring opdoen met als doel uitstroom naar werk in de metaalsector.

Ongeveer 50% van de 200 deelnemers stroomde door naar regulier werk. Voor 2024–2026 is jaarlijks € 158.000 per gemeente beschikbaar. In 2026 volgt een evaluatie, waarna in 2027 een besluit wordt genomen over voortzetting.

Wat hebben we bereikt?

Het project was in de beginjaren succesvol, maar door veranderingen in de doelgroep is de instroom van geschikte kandidaten afgenomen. Het project functioneert nu vooral als activeringstraject en sluit minder goed aan op het oorspronkelijke doel.

Wat is (nog) niet gelukt?

De huidige opzet leidt minder tot uitstroom naar werk. In 2026 wordt dit geëvalueerd; voortzetting in de huidige vorm ligt niet voor de hand. Ook Tytsjerksteradiel maakt hierin een afweging.

3. Coördinator Maatschappelijk Vastgoed

Kadernota 2024 – nr. 06.12

Wat wilden we?

Vanaf 2024 wilden we een Coördinator Maatschappelijk Vastgoed voor 0,5 fte. Voor 2024 en 2025 werd het budget incidenteel aangevraagd vanwege de organisatiewijziging.

Wat hebben we bereikt?

De functie wordt ondergebracht bij het team Beleid Ruimte en Sociaal.

Wat is (nog) niet gelukt?

Door de ontvlechting en het ontbreken formatieruimte is de verdere invulling nog niet afgerond.

4. Digitaliseren fysiek archief Inkomen en Participatie

Kadernota 2024 – nr. 06.02

Wat wilden we?

De openstaande dossiers uit het fysieke archief van het Sociaal Domein digitaliseren. Dit draagt bij aan:

- beter en sneller kunnen werken,
- goede archivering en privacy,
- toegankelijkheid voor inwoners,
- minder fysieke opslag.

Wat hebben we bereikt?

- Alle fysieke dossiers zijn gedigitaliseerd en doorzoekbaar.
- De fysieke dossiers zijn nu goed geordend en voorzien van een kloppende inventaris.
- Een deel van de cliëntendossiers is al toegankelijk via Corsa.

Wat is (nog) niet gelukt?

Nog niet alle gedigitaliseerde informatie is beschikbaar in de beoogde systemen.

5. Gebiedsregisseur in de huisartsenpraktijk

Kadernota 2024 – nr. 06.08

Wat wilden we?

Uitbreiding naar 1 fte en inzet in alle huisartsenpraktijken. De Praktijkondersteuner huisarts jeugd (POH-Jeugd):

- is laagdrempelig voor inwoners,
- werkt preventief,
- verbetert de toegang tot zorg,
- voorkomt zwaardere zorg.

Wat hebben we bereikt?

Vanaf juli 2025 werkt er in alle huisartsenpraktijken een POH-Jeugd.

6. Jeugd

Kadernota 2025 – nr. 06.02

Wat wilden we?

Hervormingsagenda Jeugd

Het Rijk verwacht besparingen, maar deze zien we nog niet terug. Friesland werkt al aan onderdelen zoals regiovisie en gezamenlijke inkoop.

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Het doel is gezinnen meer centraal te zetten. De manier van aansturen wordt nog bepaald (landelijk, regionaal, lokaal).

Inkoop Jeugdzorg

Nieuw contract per 1 januari 2024. De implementatie riep veel vragen op; een extern bureau doet onderzoek. De nieuwe inkoop vraagt veel capaciteit.

7. Wat hebben we bereikt?

Hervormingsagenda

- Introductie van een provinciale uniforme werkwijze voor zorgvuldige beoordeling van aanvragen.
- Vooruitgang in het verminderen van residentiële zorg, samen met Groningen en Drenthe.

Toekomstscenario

- Acht regionale projecten uitgevoerd, o.a. gericht op vroeg-signalering, versterking gebiedsteams en nieuwe werkwijzen voor veiligheid.

Inkoop

- Raad geïnformeerd over uitkomsten van het externe onderzoek.
- Contractuele aanpassingen doorgevoerd.
- Nieuwe inkoop 2028 (Specialistische jeugdhulp (SJH) en Wonen) in uitvoering, inclusief aanbevelingen uit de procesevaluatie.

Wat is (nog) niet gelukt?

- Veel verbeteracties zijn langdurend.
- Preventie vraagt meer domein-overstijgende samenwerking.
- Sterkere samenwerking onderwijs–zorg is nog in ontwikkeling.

8. Participatiebeleid (uitvoeringsplan)

Kadernota 2023 – nr. 06.06

Wat wilden we?

Het uitvoeringsplan Participatie uitwerken binnen bestaande budgetten. Re-integratie zou worden georganiseerd bij De Kruidhof.

Wat hebben we bereikt?

In het 3e kwartaal van 2025 is gestart met de voorbereidingen voor het uitvoeringsplan.

Wat is (nog) niet gelukt?

Het uitvoeringsplan is opgesteld in 2025 maar moet nog worden vastgesteld.

9. Participatiewet

Kadernota 2025 – nr. 06.01

Wat wilden we?

- Het aantal uitkeringen daalt door hoge werkgelegenheid, maar de complexiteit van de doelgroep neemt toe.
- Bekendheid met hulp en ondersteuning vergroten.
- Werk of dagbesteding realiseren voor iedereen die daartoe in staat is.
- Regionale samenwerking versterken, o.a. via het nieuwe Werkcentrum Fryslân (regionaal loket).

Wat hebben we bereikt?

Het regionale Werkcentrum is van start gegaan. In november 2025 is in Leeuwarden een fysieke locatie geopend als pilot.

10. Sociale basis

Kadernota 2025 – nr. 06.04

Wat wilden we?

- Evaluatie van de sociale basis en de subsidieregeling.
- Inzet van GALA-middelen voor initiatieven met duurzaam effect. (Gezond en Actief Leven Akkoord)
- Ontwikkeling van een regionale visie Wonen, Zorg, en Welzijn in ANNO-verband.

Wat hebben we bereikt?

- Doelen van de subsidieregelingen zijn behaald.
- ANNO-verband werkt aan Zorgzame Gemeenschappen en Lang Leven Thuis.
- Een kwartiermaker onderzoekt kansrijke dorpen.
- Een startnotitie is vastgesteld.

Wat is (nog) niet gelukt?

De evaluatie moest nog worden uitgevoerd en we hebben nog geen nieuwe of herijkte visie opgesteld. Wel is een startnotitie vastgesteld.

11. Wmo

Kadernota 2025 – nr. 06.03

Wat wilden we?

Voorbereiden op (her)invoering abonnementstarief (vanaf 2026 beoogd).

Start nieuwe inkoop Wmo.

Integrale visie ontwikkelen voor Wonen, Welzijn en Zorg.

Wat hebben we bereikt?

De visie Wonen, Welzijn en Zorg is vastgesteld in 2025. Daarnaast is een uitvoeringsprogramma is gestart en de oriëntatiefase van de nieuwe Wmo-inkoop is begonnen.

Wat is (nog) niet gelukt?

Voorbereidingen treffen op het invoeren van het abonnementstarief, omdat deze is landelijk uitgesteld is tot 2029.

12. Overige ontwikkelingen

Armoede

- Beleidsplan Armoede & Schulden 2025 – 2028 vastgesteld.

Jeugd

- Nieuwe Verordening Jeugdhulp vastgesteld.
- Resultaatgerichte inkoop levert besparingen op.
- Complexe aanvragen worden wekelijks beoordeeld in multidisciplinair overleg.
- Start inzet Stichting Buurtgezinnen (2 jaar).

Regiodeal – Noflik Wenje

- Focus op WoonZorg en Wonen, gekoppeld aan Zorgzame Gemeenschappen en Lang Leven Thuis.

Friza – Transformatieplannen (Fries Integraal Zorgakkoord)

- Plan Mentale Gezondheid goedgekeurd met extra middelen.
- Plan Sociale Basis goedgekeurd; beschikbaar budget is kleiner dan aangevraagd. Uitvoering gebeurt met regiodealmiddelen.

Wat heeft het gekost

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevend, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves (x € 1.000)	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Arbeidsparticipatie	2.191	2.264	2.182	82
Begeleiding (WMO)	2.737	2.572	2.907	- 335
Beschermde wonen (WMO)	107	-	-	-
Dagbesteding (WMO)	2.093	2.821	2.561	260
Geëscaleerde zorg 18+	-	107	- 103	210
Hulp bij het huishouden (WMO)	4.998	4.940	4.836	104
Inkomensregelingen	13.788	14.467	14.577	- 110
Jeugdbescherming	448	912	1.002	- 91
Jeugdhulp ambulant lokaal	-	727	933	- 206
Jeugdhulp ambulant regionaal	-	7.189	7.394	- 205
Jeugdhulp behandel. GGZ zonder verblijf	122	-	-	-
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	155	-	-	-
Jeugdhulp met verblijf landelijk	-	316	253	63
Jeugdhulp met verblijf lokaal	-	93	68	25
Jeugdhulp met verblijf overig	2.523	-	-	-
Jeugdhulp met verblijf regionaal	-	2.773	2.771	1
Jeugdhulp zonder verblijf overig	6.539	332	297	34
Jeugdreclassering	37	-	99	- 99
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	71	107	52	55
Maatwerkdienstverlening 18-	-	500	510	- 10
Maatwerkdienstverlening 18+	-	453	174	279
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.583	1.743	1.678	65
Pleegzorg	299	-	-	-
Samenkracht en burgerparticipatie	1.816	1.731	1.650	80
Wijkteams	2.270	2.299	2.244	55
WSW en beschut werk	5.880	5.797	6.023	- 226
Totaal lasten	48.661	52.142	52.109	33

Baten exclusief reserves (x € 1.000)	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Arbeidsparticipatie	181	283	304	21
Begeleiding (WMO)	-	-	1	1
Beschermde wonen (WMO)	363	-	-	-
Dagbesteding (WMO)	-	-	2	2
Geëscaleerde zorg 18+	-	363	473	110
Hulp bij het huishouden (WMO)	236	236	290	54
Inkomensregelingen	11.141	12.516	12.492	- 23
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	49	51	102	52
Pleegzorg	-	-	-	-
Samenkracht en burgerparticipatie	85	1.157	1.185	28
Wijkteams	-	-	5	5
Totaal baten	12.055	14.605	14.854	249
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 36.606	- 37.537	- 37.255	282

Analyse verschillen rekening - begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

In €	Voordelig	Nadelig	Omschrijving	I/S
Lasten				
		91.000	Afrekeningen SDF - Gecertificeerde Instelling	S
		206.000	Jeugdhulp ambulant lokaal heeft meer cliënten geholpen	S
		205.000	Afrekening zorg bij Passend Onderwijs wat niet was begroot	S
			Bij begeleiding Wmo is het aantal maatwerkvoorzieningen	S
		335.000	hoger dan ingeschat.	
	260.000		Minder pessimistische bijraming	I
	210.000		Administratieve begrotingsfout	I
	104.000		Lager aantal cliënten in maatwerkvoorzieningen	I
	279.000		Minder gebruik van PGB financiering	I
	17.000		Per saldo kleine afwijkingen	I
Baten				
	249.000		Hogere afrekening Beschermde Wonen	I
	1.119.000	837.000		
Saldo	282.000			

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inzicht gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 06. Sociaal domein

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig  neutraal  gunstig  nog geen (nieuwe) gegevens 

Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin

Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.

Nederland	%	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2025	6,00	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	6,00		
Rekening 2024	6,00		

Achtkarspelen	%	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2025	4,00	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	4,00		
Rekening 2024	4,00		

Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren

Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.

Nederland	%		
Rekening 2025		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	1,00		
Rekening 2024	2,00		

Achtkarspelen	%	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2025	2,00	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	2,00		
Rekening 2024	2,00		

Jaarstukken 2025

Banen

Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

Nederland	aantal	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2025	850,20	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	836,60		
Rekening 2024	836,60		

Achtkarspelen	aantal	[referentiejaar 2024]	
Rekening 2025	558,50	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	571,40		
Rekening 2024	571,40		

Cliënten met een maatwerkarrangement

Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

Nederland	aantal	[referentiejaar 2025]	
Rekening 2025	660,00	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	705,00		
Rekening 2024	650,00		

Achtkarspelen	aantal	[referentiejaar 2025]	
Rekening 2025	680,00	Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	660,00		
Rekening 2024	560,00		

Jongeren met delict voor rechter

Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.

Nederland	%		
Rekening 2025		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	1,00		
Rekening 2024	1,00		

Achtkarspelen	%		
Rekening 2025		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	1,00		
Rekening 2024	1,00		

Jongeren met jeugdbescherming

Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.

Nederland	%		
Rekening 2025		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	1,10		
Rekening 2024	,90		

Achtkarspelen	%		
Rekening 2025		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	1,10		
Rekening 2024	1,20		

Jongeren met jeugdhulp

Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

Nederland	%		
Rekening 2025		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	13,50		
Rekening 2024	11,50		

Achtkarspelen	%		
Rekening 2025		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	12,20		
Rekening 2024	10,20		

Jongeren met jeugdreclassering

Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Als de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.

Nederland	%		
Rekening 2025		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	,30		
Rekening 2024	,30		

Achtkarspelen	%		
Rekening 2025		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	,00		
Rekening 2024	,00		

Lopende re-integratievoorzieningen

Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

Nederland	aantal		
Rekening 2025		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	191,50		
Rekening 2024	197,70		

Achtkarspelen	aantal		
Rekening 2025		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	549,10		
Rekening 2024	598,40		

Netto arbeidsparticipatie

Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

Nederland		%		
Rekening 2025			Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025		73,10		
Rekening 2024		73,10		
Achtkarspelen		%		
Rekening 2025			Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025		72,30		
Rekening 2024		72,20		
Personen met een bijstandsuitkering				
<i>Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.</i>				
Nederland		aantal		
Rekening 2025			Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025		344,80		
Rekening 2024		343,60		
Achtkarspelen		aantal		
Rekening 2025			Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025		313,30		
Rekening 2024		306,60		

7. Volksgezondheid en milieu



Bij dit programma horen de volgende taakvelden

- 7.1 Volksgezondheid
- 7.2 Riolering
- 7.3 Afval
- 7.4 Milieubeheer

Inhoudelijk

Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2025 (jaren 2025-2028) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing. Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

1. Basiskaart Geluid Emissies (BGE)

Kadernota 2022 – nr. 02.01

Wat wilden we?

Volgens de Omgevingswet moeten we voor een groot deel van onze wegen Basis Geluid Emissiekaarten (BGE) vaststellen. Deze kaarten zijn nodig voor:

- onze omgevingsplannen,
- het beoordelen van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen,
- en het beoordelen van vergunningaanvragen.

Voor doorgaande wegen zijn al geluidzones vastgesteld. Voor overige wegen moeten deze zones nog worden bepaald. Met software worden vervolgens geluidsaandachtsgebieden berekend, die gebruikt worden bij nieuwe ontwikkelingen. Voor dit werk is uitbreiding van capaciteit en budget opgenomen in de begroting.

Wat hebben we bereikt?

We zijn begonnen met de voorbereidingen:

- verkeersmetingen uitgevoerd in de gemeente,
- start gemaakt met het opstellen van een verkeersmodel,
- samenwerking met de ANNO gemeenten om één betrouwbare dataset te maken.

Deze dataset vormt de basis voor de BGE.

Wat is (nog) niet gelukt?

De BGE zelf zijn nog niet opgesteld. Eerst moet het verkeersmodel volledig worden afgerond.

2. Duurzaamheid

Kadernota 2025 – nr. 07.01

Wat wilden we?

De uitvoering van de Duurzaamheidsagenda en de Transitievisie Warmte verder intensiveren. De hiervoor benodigde middelen zijn beschikbaar via het Rijk (CDOKE-middelen). Deze middelen mogen alleen worden gebruikt voor uitvoeringscapaciteit rond klimaat en energiedoelen en zijn toegekend voor 2023–2025.

Wat hebben we bereikt?

In 2025:

- is een warmteprogramma opgesteld als opvolger van de Transitievisie Warmte,
- zijn we in Buitenpost gestart met wijk- en dorpsuitvoeringsplannen (eerste bijeenkomsten vonden plaats in 2025),
- heeft het energieloket een doorontwikkeling doorgemaakt, waardoor inwoners via één loket toegang hebben tot alle duurzaamheidsregelingen.

Wat is (nog) niet gelukt?

De Duurzaamheidsagenda liep op 31 december 2025 af en is geëvalueerd, maar er is nog geen nieuwe agenda vastgesteld als opvolger.

3. Motie: Zonnedaken op openbare parkeerterreinen

Kadernota 2024 – nr. P7M3

Wat wilden we?

De raad vroeg om onderzoek naar de mogelijkheden voor zonnedaken op openbare parkeerterreinen. We zijn gestart met:

- verkennen van kansen in Surhuisterveen, samen met de ondernemersvereniging en een projectontwikkelaar,
- intern onderzoek naar het overkappen van gemeentelijke parkeerterreinen.

Wat hebben we bereikt?

Er zijn verkennende gesprekken gevoerd met verschillende betrokken partijen.

Wat is (nog) niet gelukt?

Er is nog geen concrete interesse ontvangen. Daarnaast is nog onduidelijk welke rol netcongestie speelt.

4. Motie: Voortzetten energietoaching

Kadernota 2023 – nr. P7M1

Wat wilden we?

Sinds 2022 bieden we energietoaching aan inwoners van Achtkarspelen. Dit vergroot bewustwording en helpt inwoners bij vragen over energiebesparing. Omdat energietoaching onderdeel zou worden van de evaluatie van het Energieloket, was voor voortzetting jaarlijks budget nodig, eerst voor één jaar. Daarnaast wilden we een netwerk van vrijwillige energietoaches opbouwen, samen met lokale energietoöperaties en woningcorporaties.

Wat hebben we bereikt?

- Met twee externe energietoaches hebben we meer inwoners bereikt dan in eerdere jaren.
- Via de regeling "Smûk en Sunich" konden inwoners kleine isolatiemaatregelen laten uitvoeren.
- Het energieloket is digitaal verbeterd, waardoor aanvragen sneller en eenvoudiger kunnen worden gedaan.

Wat is (nog) niet gelukt?

Het vrijwillige netwerk van energietoaches is nog onvoldoende van de grond gekomen.

5. Ondergrond milieuterrein opnieuw vloestofdicht

Kadernota 2020 – nr. 07.10

Wat wilden we?

Voor de activiteiten op het milieuterrein hebben we een vergunning. Een belangrijke voorwaarde is dat delen van de ondergrond vloestofdicht zijn. Deze moeten worden onderhouden of vervangen.

Wat hebben we bereikt?

Er zijn nog geen concrete acties uitgevoerd. We wachten nog op de beoordeling van de FUMO over welke maatregelen nodig zijn. Tot die tijd blijft de situatie ongewijzigd.

6. Problematiek glyfosaat / Roundup onder de aandacht brengen

Kadernota 2025 – nr. M 01M1

Wat wilden we?

We wilden een bewustwordingscampagne opzetten over de risico's van glyfosaat. Een campagne gericht op gedragsverandering kost veel voorbereidingstijd (analyse, strategie en uitwerking).

Wat hebben we bereikt?

In 2025 hebben we een succesvolle bewustwordingscampagne gevoerd over het gebruik van bestrijdingsmiddelen. We hebben onderzocht wat de kosten waren voor de uitvoering van de campagne en daarbij verschillende partners betrokken. Ook hebben we contact gezocht met de Noardlike Fryske Wâlden met vragen over het gebruik van bestrijdingsmiddelen onder de leden. In het jaarlijkse overleg van de gemeente met de agrarische jongeren is dit onderwerp eveneens besproken. Onderdeel van de campagne was een informerend artikel in de Feanster, waarin inwoners zijn geïnformeerd over de risico's van het gebruik van glyfosaat.

Wat heeft het gekost

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevendenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves (x € 1.000)	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Afval	3.348	3.441	3.442	- 1
Milieubeheer	2.785	3.770	3.064	706
Riolering	2.156	2.212	1.967	245
Volksgezondheid	1.579	1.797	1.711	87
Totaal lasten	9.868	11.221	10.184	1.036
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Afval	4.428	4.576	4.494	- 81
Milieubeheer	1.309	1.821	1.144	- 677
Riolering	2.987	3.108	2.957	- 151
Volksgezondheid	-	219	224	5
Totaal baten	8.724	9.724	8.820	- 904
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 1.143	- 1.497	- 1.365	132

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Verschillenanalyse programma 7

In €	Voordelig	Nadelig	Omschrijving	I/S
Lasten	149.000		Lagere lasten afvalverwerking	I
	75.000		Toegerekende rente	I
	93.000		Lagere lasten riolering	I
	20.000		lagere lasten overig per saldo	I/S
Baten		306.000	Lagere bijdrage uit voorzieningen	I
	71.000		Meer toegerekende uren	I
	30.000		Hogere doeluikering Rijk	I
	438.000	306.000		
Saldo	132.000			

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inzicht gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 07. Volksgezondheid en Milieu

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig  neutraal  gunstig  nog geen (nieuwe) gegevens 

Hernieuwbare elektriciteit

Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Nederland		%		
Rekening 2025			Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	41,30			
Rekening 2024	41,00			
Achtkarspelen		%		
Rekening 2025			Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	30,40			
Rekening 2024	29,70			
Omvang huishoudelijk restafval				
<i>Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.</i>				
Nederland		kg		
Rekening 2025			Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	148,00			
Rekening 2024	150,00			
Achtkarspelen		kg		
Rekening 2025			Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	206,00			
Rekening 2024	204,00			

8. Volkshuisvesting, RO en stedelijke vernieuwing



Bij dit programma horen de volgende taakvelden

- 8.1 Ruimtelijke ordening
- 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
- 8.3 Wonen en bouwen

Inhoudelijk

Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2025 (jaren 2025-2028) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing. Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

1. Beleid op verhuur van panden

Kadernota 2024 – nr. 08.02

Wat wilden we?

De gemeente verhuurt verschillende panden aan maatschappelijke en commerciële organisaties. Volgens de Wet Markt en Overheid moeten we minimaal kostendekkend verhuren. Hiervoor is een duidelijk en eerlijk verhuurbeleid nodig. Hiermee zorgen we voor transparante huurprijzen én voldoen we aan de wet. Door dit beleid samen met de gemeente Tytsjerksteradiel te ontwikkelen, kunnen we de kosten delen.

Wat hebben we bereikt?

We hebben een goed werkende methode ontwikkeld om kostendekkende huurprijzen te berekenen, zodat deze voldoen aan de wet. Ook zijn alle huurcontracten geïnventariseerd en beoordeeld. Waar nodig zijn we met huurders in gesprek gegaan om afspraken en prijzen beter vast te leggen. Tot slot is september van 2025 een assetmanager aangesteld.

Wat is (nog) niet gelukt?

Het opstellen van een nieuw verhuurbeleid is nog niet gelukt maar nu we een assetmanager hebben aangesteld kan hier gestalte aan worden gegeven.

2. Dorpsontwikkelingsplan

Kadernota 2018 – nr. 8.3c

Wat wilden we?

We wilden een dorpsontwikkelingsplan maken. Daarin zouden we onder andere:

- De woningvoorraad verbeteren, met meer aandacht voor kwaliteit;
- Per dorp in kaart brengen welke woningen nodig zijn en welke investeringen nodig zijn (zoals toegankelijkheid en duurzaamheid);
- Een programma maken voor energiebewust gedrag en de inzet van een energiecoach;
- Inwoners bewust maken van het tijdig aanpassen van hun woning aan toekomstige zorgbehoefte;
- Ontwikkelingen in de dorpen kunnen volgen en monitoren;
- Data bijhouden over bevolking, huishoudens en woningvoorraad.

Wat hebben we bereikt?

In 2025 hebben we ingezet op bewustwording rond toekomstgericht wonen, onder meer via de campagne '*Praat vandaag over morgen*'. Daarnaast heeft bureau KAW de woonbehoefte per dorp (2025–2035) in kaart gebracht, wat richting geeft aan de woningbouwplannen.

Ook op het gebied van energie zijn stappen gezet, met inzet van energiecoaches, aanpak van energiearmoede via *Smuk en Sunich* en de verdere ontwikkeling van het energieloket.

Wat is (nog) niet gelukt?

Op alle aspecten van het beoogde dorpsontwikkelingsplan heeft actie plaatsgevonden en zijn de nodige vorderingen gemaakt. Met betrekking tot onze woningbouwplannen kunnen we stellen dat we op schema liggen.

3. Omgevingswet

Kadernota 2025 – nr. 08.01

Wat wilden we?

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. De implementatie loopt door tot 2032. In deze periode moeten alle regels voor de fysieke leefomgeving worden samengevoegd in één nieuw omgevingsplan.

We hebben een transitieplan opgesteld met de belangrijkste stappen om tot dit omgevingsplan te komen. Daarnaast richten we ons op het verankeren van de beleidscyclus van de Omgevingswet binnen onze organisatie.

De komende jaren werken we verder aan het versterken van onze kennis, het verbeteren van systemen en het optimaliseren van werkprocessen en dienstverlening.

Wat hebben we bereikt?

In 2024 en 2025 zijn belangrijke stappen gezet in de implementatie van de Omgevingswet. We hebben onze organisatie en systemen versterkt en medewerkers passen de wet inmiddels goed toe in de praktijk.

Eind 2025 zijn we gestart met een analyse van de huidige stand van zaken en knelpunten. De resultaten, inclusief een plan van aanpak met scenario's, worden in maart 2026 opgeleverd en geven richting aan de verdere ontwikkeling naar het omgevingsplan.

Wat is (nog) niet gelukt?

We zijn goed op weg met de toepassing van de Omgevingswet. Wel is verdere aanscherping nodig in prioritering, sturing en het borgen van capaciteit en rollen. Dit geldt vooral voor specialistische kennis van de Omgevingswet, het DSO en geo-expertise. Ook moeten we de beleidscyclus van de Omgevingswet beter verankeren in onze organisatie. Deze punten werken we uit op basis van de analyse en het bijbehorende plan van aanpak.

4. Vastgoedregistratiesysteem

Kadernota 2018 – nr. 8.2c

Wat wilden we?

We wilden een nieuwe werkwijze waarbij een rentmeester/contractbeheerder het centrale aanspreekpunt is voor alle vastgoedgegevens. Hiervoor zou een digitaal registratiesysteem worden ontwikkeld.

Wat hebben we bereikt?

De functie van adviseur vastgoed is sinds 1 september 2025 ingevuld. Daarvoor heeft een tijdelijk vastgoedspecialist het gemeentelijk vastgoed in kaart gebracht. Er is nu een vastgoedregistratiesysteem beschikbaar waarin het vastgoed en de (huur)contracten inzichtelijk zijn.

Wat is (nog) niet gelukt?

De gegevens in het systeem zijn nog niet volledig en moeten verder worden aangevuld. Ook kan het systeem op sommige onderdelen efficiënter worden ingericht.

5. Wonen

Kadernota 2025 – nr. 08.02

Wat wilden we?

Het Rijk wil via de Nationale Woon- en Bouwagenda meer woningen bouwen, vooral betaalbare woningen voor starters. In april 2023 hebben we met de ANNO-gemeenten een regionale Woondeal gesloten. Deze is in eind 2024 begin 2025 herijkt.

We willen blijven inzetten op betaalbare huur- en koopwoningen, doorstroming en een goede spreiding van woningen over de dorpen.

We startten in 2023 met de voorbereidingen voor een woon-zorgvisie. Deze zou in 2024 worden vastgesteld, gevolgd door een uitvoeringsagenda. Parallel daaraan wilden we werken aan een volkshuisvestingsprogramma dat voor 1 januari 2026 klaar moet zijn.

Wat hebben we bereikt?

De regionale Woondeal is herijkt. Hierdoor is het voor de ANNO-gemeenten mogelijk om meer woningen te bouwen. In vrijwel alle dorpen is in 2025 gewerkt aan woningbouwprojecten of zijn projecten in wording. We kunnen stellen dat we op schema liggen. De werkingskracht van de woonvisie is met een jaar verlengd.

Tot slot werkten we aan het uitvoeringsprogramma voor wonen, zorg en welzijn.

Wat is (nog) niet gelukt?

Het is vanwege te weinig capaciteit in 2025 nog niet gelukt een volkshuisvestingsprogramma te realiseren. Het programma zal eind 2026 worden opgeleverd.

6. Overige ontwikkelingen

Provinciale omgevingsvisie

In 2025 werkte de provincie aan de provinciale omgevingsvisie. Dit traject is onder grote druk doorlopen waardoor van een breed gedragen traject niet gesproken kan worden. Afhankelijk van de inhoud van de uiteindelijke omgevingsvisie gaan we zienswijzen indienen om de belangen van onze gemeente zo goed mogelijk te waarborgen.

380kV hoogspanningstraject

We hebben interventies gepleegd met betrekking tot het voorkeurstracé van de nieuwe 380kV hoogspanningsverbinding. Uiteindelijk heeft het ministerie gekozen voor een tracé dat door onze gemeente loopt hetgeen niet de voorkeur van Achtkarspelen heeft. Er moet nog een definitieve keuze worden gemaakt door het ministerie en daarna kunnen zienswijzen worden ingediend. Als het ministerie blijft bij de eerdere keuze zullen we hier zienswijzen tegen indienen.

Wat heeft het gekost

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevend, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves (bedragen x € 1.000)	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	388	533	727	- 193
Ruimtelijke ordening	1.406	1.283	1.398	- 115
Wonen en bouwen	997	1.796	1.789	7
Totaal lasten	2.791	3.612	3.914	- 302
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	274	318	1.394	1.076
Ruimtelijke ordening	90	-	87	87
Wonen en bouwen	419	526	582	56
Totaal baten	782	844	2.063	1.219
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 2.010	- 2.769	- 1.851	917

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Verschillenanalyse programma 8

In €	Voordelig	Nadelig	Omschrijving	I/S
Lasten		195.000	Kosten vanwege herclassificatie	I
Baten		114.000	Lagere legesinkomsten	I
	1.076.000		Verrekeningen GREX-en	I
	186.000		Hogere doeluitkering Rijk	I
		36.000	Per saldo lagere baten	I/S
	1.262.000	345.000		
Saldo	917.000			

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inzicht gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 08. Volkshuisv., RO en Sted. Vern. (Vhrosv)

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig  neutraal  gunstig  nog geen (nieuwe) gegevens 

Demografische druk

De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

Nederland		%		
Rekening 2025			Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	70,40			
Rekening 2024	70,40			
Achtkarspelen		%		
Rekening 2025			Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	80,30			
Rekening 2024	80,30			

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisoude betaalt aan woonlasten.

Nederland		euro		
Rekening 2025			Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	860,00			
Rekening 2024	860,00			
Achtkarspelen		euro		
Rekening 2025			Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	886,00			
Rekening 2024	886,00			

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Nederland	euro		
Rekening 2025		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	942,00		
Rekening 2024	942,00		
Achtkarspelen	euro		
Rekening 2025		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	991,00		
Rekening 2024	991,00		
Gemiddelde WOZ-waarde			
<i>De gemiddelde WOZ waarde van woningen.</i>			
Nederland	euro		
Rekening 2025		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	379,00		
Rekening 2024	379,00		
Achtkarspelen	euro		
Rekening 2025		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	271,00		
Rekening 2024	271,00		
Nieuw gebouwde woningen			
<i>Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.</i>			
Nederland	aantal		
Rekening 2025		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	9,10		
Rekening 2024	9,10		
Achtkarspelen	aantal		
Rekening 2025		Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025	6,30		
Rekening 2024	6,30		

Overhead



Bij dit programma hoort het taakveld
0.4 Overhead

Inhoudelijk

Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2025 (jaren 2025-2028) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing. Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

1. DIV: Medewerker semi statisch en openbaar archief

[Kadernota 2023

nr. 00.04.19]

Wat wilden we?

We begroten een structurele uitbreiding van de formatie met 0,49 fte op de functie medewerker semi-statisch en openbaar archief, die nodig is om het huidig niveau van dienstverlening in stand te houden.

Wat hebben we bereikt?

Met de ontvlechting van de Werkmaatschappij 8KTD is deze functie meegenomen in de opbouw van de organisatie 8K en overeenkomstig verwerkt in de formatie. Hiermee is dit punt afgehandeld.

2. Formatie medewerker recordbeheer

[Kadernota 2023

nr. 00.04.01]

Wat wilden we?

We begroten een tijdelijke extra investering in de formatie van medewerker recordbeheer bij het team DIV, door deze formatie voor een periode van twee jaar tijdelijk uit te breiden met 1,5 fte. De formatie en de huidige bezetting is op dit moment zowel kwantitatief als kwalitatief ontoereikend om de vele werkzaamheden uit te kunnen voeren. Met de extra investering in de formatie van medewerker recordbeheer bij het team DIV kunnen we de vereiste en gevraagde werkzaamheden uitvoeren.

Wat hebben we bereikt?

Met de ontvlechting van de Werkmaatschappij 8KTD is deze functie meegenomen in de opbouw van de organisatie 8K en overeenkomstig verwerkt in de formatie. Hiermee is dit punt afgehandeld.

3. HR: Vlootsschouw in het kader van Strategisch Personeelsplan (SPP)

[Kadernota 2023

nr. 00.04.17]

Wat wilden we?

Inzicht in de kwaliteiten, mogelijkheden en groeipotentieel van ons huidige medewerkersbestand, afgezet tegen onze opgaven, is essentieel voor de ontwikkeling van de organisaties. Op deze manier kunnen HR-instrumenten als werving & selectie, mobiliteit en leren & ontwikkelen heel gericht en effectief ingezet worden. Om dit bewerk te stellen moet het volgende worden geïmplementeerd:

- Het inhuren van expertise (€ 38.400)
- Aankoop tool inclusief implementatie en licentie (€ 30.000)
- Opleiding medewerkers HR (€ 5.000)

Wat is (nog) niet gelukt?

Vanwege de ontvlechting van de Werkmaatschappij 8KTD in 2024 en de opbouw van de nieuwe organisatie gemeente Achtkarspelen is het niet gelukt om in 2023 met Strategische Personeelsplanning (inclusief vlootsschouw) van start te gaan. Nu we volop in de opbouw van de organisatie gemeente Achtkarspelen zijn, wordt er in Q1 van 2026 een herstart gemaakt met Strategische Personeelsplanning.

4. I&A - Sociaal Intranet applicatie

[Kadernota 2024

nr. 00.04.25]

Wat wilden we?

Ons intranet is ruim tien jaar oud, statisch en wordt als onoverzichtelijk ervaren. Daarnaast voldoet het niet meer aan de eisen van informatieveiligheid. Tegelijkertijd is goede interne communicatie juist belangrijk om afdelingen en collega's met elkaar te verbinden en betrokkenheid en werkplezier te vergroten. Dit geldt des te meer in een periode van organisatorische veranderingen, waarin medewerkers zich sneller ontheemd kunnen voelen – signalen die ook regelmatig terugkomen in exitgesprekken.

Daarom schaffen we een eigentijds sociaal intranet aan dat interactie, kennisdeling en samenwerking ondersteunt en voldoet aan de huidige eisen voor informatieveiligheid.

De kosten voor gemeente Achtkarspelen bedragen € 15.000 structureel en € 20.000 incidenteel. De uitvoering vindt plaats binnen de WM8KTD voor zowel Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel. De totale kosten hiervoor zijn € 30.000 structureel en € 40.000 incidenteel, die gelijkelijk over beide gemeenten worden verdeeld. Voor elke gemeente betekent dit een bijdrage van € 15.000 structureel en € 20.000 incidenteel.

De incidentele kosten voor 2024 (€ 20.000) worden ten laste gebracht van de Algemene Reserve, conform de gebruikelijke lijn voor incidentele lasten.

Wat hebben we bereikt?

Het Sociaal intranet is succesvol geïmplementeerd en operationeel. Hiermee is dit punt afgehandeld.

5. ICT: Informatieveiligheid

[Kadernota 2022

nr. 00.04.01]

Wat wilden we?

Door toenemende digitalisering groeit het belang van informatieveiligheid. Tegelijk nemen digitale dreigingen, kwetsbaarheden en de complexiteit van security-incidenten toe, met impact op zowel bestuurlijk als uitvoerend niveau. Een betrouwbare en veilige informatievoorziening is daarom een essentiële randvoorwaarde voor de gemeente.

Om dit te waarborgen werken we volgens de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), het geldende normenkader voor alle overheden. Daarnaast nemen we deel aan GGI-Veilig om onze digitale weerbaarheid te versterken en de ICT-infrastructuur verder te beveiligen.

Als vervolgstap zetten we onder meer in op Security Information & Event Management (SIEM) en een Security Operations Center (SOC). Deze maken dreigingen zichtbaar en ondersteunen continue monitoring, wat verplicht is vanuit de BIO.

Binnen de huidige ICT-begroting zijn hiervoor onvoldoende middelen beschikbaar. Daarom stellen we een structurele budgetverhoging van € 25.000 per jaar voor.

Wat hebben we bereikt?

Op het gebied van SIEM, centrale voorziening voor logging en events, zijn grote stappen gezet. Het streven is om van steeds meer componenten binnen onze ICT-omgeving log - en event informatie te verzamelen om daar vervolgens op te kunnen acteren.

Om te kunnen acteren op incidenten is een detectie en responseplatform ingericht voor de belangrijkste (Microsoft) componenten binnen onze ICT-omgeving. Hiermee is de basis gelegd om een Security Operations Center (SOC) op te kunnen zetten.

Wat is (nog) niet gelukt?

Met betrekking tot het opvolgen van meldingen in geval van incidenten moeten in samenwerking met de organisatie nog een aantal aanvullende keuzes en afspraken gemaakt worden. Hier vinden de komende maanden gesprekken over plaats.

Wat heeft het gekost

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevend, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dit is verplicht.

Lasten exclusief reserves (bedragen x € 1.000)	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Overhead	13.140	16.264	15.416	847
Totaal lasten	13.140	16.264	15.416	847
Baten exclusief reserves	Begroting primitief	Begroting definitief	Rekening	Vershil
Overhead	175	217	396	179
Totaal baten	175	217	396	179
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	- 12.966	- 16.047	- 15.021	1.027

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

In €	Voordelig	Nadelig	Omschrijving	I/S
Lasten	230.000		Personeelslasten	I
	165.000		Kosten opbouw en organisatieontwikkeling	I
	290.000		Lagere dotatie voorz/ spaarverlof	I
	75.000		Bijdrage BVO-ICT	I
	158.000		Licentiekosten/overige ICT	I
	85.000		Organisatieontwikkeling	I
		39.000	Overige lasten per saldo	I/S
Baten	63.000		Ontvangen subsidies	I
	1.066.000	39.000		
Saldo	1.027.000			

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inzicht gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 00. Bestuur en ondersteuning

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig  neutraal  gunstig  nog geen (nieuwe) gegevens 

Overhead

Percentage overhead t.o.v. de totale lasten

Nederland		%		
Rekening 2025			Ontwikkeling	Prognose
Begroting 2025				
Rekening 2024				
Achtkarspelen		%	[referentiejaar 2025]	
Rekening 2025	13,44		Ontwikkeling 	Prognose 
Begroting 2025	12,70			
Rekening 2024				

3.2 Paragrafen

In het Besluit Begroten en Verantwoorden zijn gemeenten verplicht om in het deel verplichte paragrafen over specifieke dwarsdoorsnijdende thema's te rapporteren. Hierna zijn de verplichte paragrafen opgenomen.

A - Lokale heffingen

Inleiding

Een deel van de inkomsten van de gemeente bestaat uit lokale heffingen en belastingen. Hieronder geven we een beknopt overzicht van de lokale lastendruk, zodat een goede afweging kan worden gemaakt tussen beleid en inkomsten. Ook lichten we het gevoerde beleid in 2025 toe, inclusief de toepassing van kwijtschelding.

Lokale heffingen vormen een belangrijke inkomstenbron en worden grotendeels opgebracht door inwoners.

Opbrengsten per legesoort (x € 1.000)	Begroting 2025	Rekening 2025	Vershil
Afvalstoffenheffing			
7.3 Afval	3.671	3.695	25
Burgerzaken			
0.2 Burgerzaken	507	586	79
Forensenbelasting			
3.4 Economische promotie	4	-	- 4
Omgevingsvergunningen			
8.1 Ruimtelijke ordening	-	-	-
8.3 Wonen en bouwen	501	386	- 114
Overige			
1.2 Openbare orde en veiligheid	19	19	-
2.1 Verkeer en vervoer	31	20	- 11
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	6	3	- 3
5.7 Openb. groen en (openlucht)recreatie	7	-	- 7
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	15	6	- 9
OZB			
0.61 OZB woningen	4.351	4.374	23
0.62 OZB niet-woningen	2.338	2.479	142
Reclamebelasting			
0.64 Belastingen overig	45	45	-
Rioolheffing			
7.2 Riolering	2.849	2.875	25
Toeristenbelasting			
3.4 Economische promotie	20	20	-
TOTAAL	14.364	14.510	146

Uitgangspunten leges- en tarievenbeleid

Voor de jaarrekening gebruiken we de uitgangspunten van de programmabegroting 2025. Deze vindt u in de paragraaf Lokale heffingen van de begroting.

Belastingen en heffingen

OZB

De onroerendezaakbelasting (OZB) wordt geheven over onroerende zaken binnen de gemeente, op basis van de WOZ-waarde. De tarieven worden jaarlijks aangepast aan de waardeontwikkeling.

In 2025 bedroegen de gemiddelde woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) € 1.007 voor een meerpersoonshuishouden en € 905 voor een eenpersoonshuishouden. Daarmee ligt Achtkarspen iets onder het landelijk gemiddelde (€ 1.053 en € 958). De OZB-opbrengst voor woningen komt nagenoeg overeen met de begroting. Bij niet-woningen is sprake van een meeropbrengst van € 179.000, veroorzaakt door meer objecten, een hogere waardeontwikkeling en minder bezwaren dan verwacht.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing wordt geheven bij alle huishoudens ter dekking van de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval, een wettelijke taak van de gemeente. In de praktijk betekent dit dat alle bewoonde woningen deze heffing betalen, ongeacht of er daadwerkelijk afval wordt aangeboden.

De kosten worden voornamelijk toegerekend aan het taakveld afval. Daarnaast wordt een klein deel van de kosten voor straatreiniging (taakveld wegen) meegenomen. Ook opbrengsten, zoals dividend van Afvalsturing Friesland NV en NV Fryslân Miljeu (Omrin), worden hierin verwerkt.

Over de totale kosten wordt overhead toegerekend via een vast percentage van de begroting. Voor de berekening van de kostendekkendheid in de jaarrekening wordt aangesloten bij het overheadbedrag zoals opgenomen in de begroting.

Afval

Kosten (bedragen x € 1)		Bedrag
0.5	Treasury	-151.020
0.64	Belastingen overig	-
6.3	Inkomensregelingen (kijtschelding)	149.344
7.2	Riolering	18.493
7.3	Afval	3.034.785
	Reserves en voorzieningen	-431.021
	Overhead	405.142
	BTW	576.265
Totaal kosten		3.601.987
Opbrengsten		Bedrag
1.1	Afvalstoffenheffing	3.695.156
Totaal opbrengsten		3.695.156
Totaaloverzicht		Bedrag
Totaal kosten		3.601.987
Totaal opbrengsten		3.695.156
Kostendekkendheidspercentage		102,59%

Op basis van bovengenoemde uitgangspunten bedroegen de kosten in 2025 € 3.601.987. De opbrengsten waren € 3.695.156. Daardoor bedroeg de kostendekkendheid in 2025

102,59%. Het verschil tussen de opbrengsten en de kosten bedroeg € 93.169. De onttrekking uit de voorziening van € 431.021 is te hoog gebleken, waardoor er € 93.169 gedoteerd dient te worden aan de voorziening afval. Deze dotatie kon echter niet meer in de jaarstukken 2025 verwerkt worden. De inkomsten en uitgaven van afval vallen binnen een zogeheten 'gesloten circuit', daarom wordt deze dotatie alsnog gedaan in 2026.

Tarieven afvalstoffenheffing	2025	2024	Vershil €	Vershil %
Eenpersoonshuishouden	238,56	245,28	6,72-	-2,74%
Meerpersoonshuishouden	340,68	350,40	9,72-	-2,77%
Extra container	170,40	175,20	4,80-	-2,74%

Rioolheffing

Gemeenten hebben een aantal wettelijke watertaken. Het betreft de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, en ook de zuivering van huishoudelijk afvalwater (Iba's), de inzameling van afvloeiend hemelwater (en de verwerking daarvan), en ook het treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. De rioolheffing wordt geheven ter bekostiging van die taken.

De gemeente mag voor een groot deel zelf de hoogte van de rioolheffing bepalen. We gaan daarbij uit van het volgende:

- Heffing op basis van vaste tarieven gebaseerd op de aansluiting van een perceel op het gemeentelijk rioolstelsel.
- Woningen en bedrijven die zijn aangesloten op een IBA (Individuele Behandeling van Afvalwater) betalen dezelfde rioolheffing.
- De opbrengsten van de rioolheffing moet de kosten dekken maar mag niet hoger zijn dan 100%. Waarbij het uitgangspunt van het geldende verbreed gemeentelijk rioleringsplan (GRP) is, dat dit langjarig geldt.

De kosten die worden toegerekend aan de rioolheffing komen van een aantal taakvelden, waarbij taakveld riolering het centrale taakveld is. Van dit taakveld wordt nagenoeg 100% van de kosten toegerekend. Daarnaast worden kosten toegerekend van taakveld wegen, het gaat om een deel van de kosten van straatreiniging, onderhoud duikers en voertuigen. Over het totaal van die kosten wordt overhead toegerekend. De kosten van taakveld overhead worden uitgedrukt in een percentage van de totale begroting en dat is het omslagpercentage voor het toe te rekenen bedrag aan overhead. Om praktische redenen is ervoor gekozen om het overheadbedrag zoals dat is berekend bij de begroting mee te nemen in de berekening van de kostendekkendheid van de jaarrekening. Bij de opbrengsten is er naast de rioolheffing nog sprake van vergoedingen voor individuele diensten, zoals het aanleggen van huisaansluitingen of het legen van beerputten.

Riool

Kosten (bedragen x € 1)		Bedrag
2.1	Verkeer en vervoer	129.192
6.3	Inkomensregelingen (kwijtschelding)	120.371
7.2	Riolering	1.809.955
7.3	Afval	29.331
	Reserves en voorzieningen	44.521
	Overhead	329.819
	BTW	248.937
Totaal kosten		2.712.126

Opbrengsten (bedragen x € 1)		Bedrag
1.1	Rioolheffing	2.874.646
Totale opbrengsten		2.874.646

Totaaloverzicht		Bedrag
Totaal kosten		2.712.126
Totaal opbrengsten		2.874.646
Kostendekkendheidspercentage		105,99%

Op basis van bovengenoemde uitgangspunten bedroegen de kosten in 2025 € 2.712.126. De opbrengsten waren € 2.874.646. Daardoor bedroeg de kostendekkendheid in 2025 105,99%. Het verschil tussen de opbrengsten en de kosten bedroeg € 162.520. De dotatie aan de voorziening van € 42.521 is te laag gebleken, waardoor er aanvullend € 162.520 gedoteerd dient te worden aan de voorziening riool. Deze dotatie kon echter niet meer in de jaarstukken 2025 verwerkt worden. Omdat de inkomsten en uitgaven van riool binnen een zogeheten 'gesloten circuit' zitten, dient deze dotatie alsnog gedaan te worden in 2026.

Tarieven rioolheffing	2025	2024	Vershil	Vershil %
Meerpersoonshuishouden/IBA	235,44	220,08	15,36	6,98%

Reclamebelasting

De reclamebelasting is in de gemeente van toepassing in Surhuisterveen. In een afgebakend deel van het centrum ontvangen gebruikers van panden/gebouwen met een openbare aankondiging, zichtbaar vanaf de openbare weg (reclame) een jaarlijkse heffing. De opbrengst van deze heffing bedroeg in 2025 € 45.000 bij een geraamd bedrag van € 45.000. De opbrengst van de reclamebelasting wordt als subsidie uitgekeerd aan het Ondernemersfonds centrum Surhuisterveen. Vanuit het ondernemersfonds worden promotieactiviteiten in het centrum van Surhuisterveen bekostigd.

Toeristenbelasting

Bij een overnachting in de gemeente Achtkarspelen in een hotel, pension, vakantiehuisje of camping is vanaf 2022 toeristenbelasting verschuldigd. Deze belasting wordt in rekening gebracht bij degene die het verblijf aanbiedt. Meestal is dat een recreatiebedrijf. Deze is bevoegd de belasting door te berekenen aan degene die verblijft. Jaarlijks doet de verblijfsaanbieder een opgave aan de gemeente van het aantal overnachtingen en draagt de verschuldigde belasting aan de gemeente af. De gerealiseerde opbrengst is voor 2025 gelijk aan de begrote opbrengst.

Forensenbelasting

Personen die, zonder dat ze hun hoofdverblijf in de gemeente hebben, meer dan negentig dagen per jaar een gemeubileerde woning tot hun beschikking hebben voor zichzelf of voor hun gezin, betalen forensenbelasting. De aanslag wordt opgelegd aan degene die de gemeubileerde woning tot zijn beschikking heeft.

Leges

Onderwerp legesverordening (x € 1)	Directe kosten	Loon- kosten	Over- head	Op- brengst	Kosten- dek.heid
Hoofdstuk 1 - Algemene dienstverlening					
Par. 1.1 - Burgerlijke stand	869	48.822	7.422	41.179	72,10%
Par. 1.2 - Reisdocumenten en Nederl. id-kaart	209.524	123.179	18.726	393.896	112,08%
Par. 1.3 - Rijbewijzen	41.497	44.940	6.831	115.400	123,73%
Par. 1.4 - Verstr. uit de Basisregistr. Personen	1.846	5.190	789	10.131	129,48%
Par. 1.5 - Verstr. uit het Kiezersregister n.v.t.					
Par. 1.6 - Verstr. ogv Wet besch. persoonsgeg.					
Par. 1.7 - Bestuursstukken					
Par. 1.8 - Vastgoedinformatie					
Par. 1.9 - Overige publieksdiensten	3.120	1.137	173	3.431	77,47%
Par. 1.10 - Gemeentearchief					
Par. 1.11 - Huisvestingswet 2014 n.v.t.					
Par. 1.12 - Leegstandswet		82	13	68	71,58%
Par. 1.13 - Gemeentegarantie n.v.t.					
Par. 1.14 - Marktstandplaatsen		3.181	483	349	9,53%
Par. 1.15 - Winkeltijdenwet					
Par. 1.16 - Kansspelen		88	13	363	355,88%
Par. 1.17 - Kinderopvang	6.479	1.418	216	6.437	79,34%
Par. 1.18 - Telecommunicatie	10.165	6.207	944	20.057	115,83%
Par. 1.19 - Verkeer en vervoer		5.196	790	6.520	108,92%
Par. 1.20 - Diversen					
Totaal hoofdstuk 1	273.500	239.440	36.400	597.831	108,83%
Hoofdstuk 2 - Omgevingswet					
Par. 2.1 - Algemene bepalingen					
Par. 2.2 - Voorfase		13.290	2.019	33.558	219,20%
Par. 2.3 - Activiteiten m.b.t. bouwwerken	29.057	275.561	41.879	308.280	88,97%
Par. 2.4 - Activiteiten m.b.t. erf- en werelderfgoed		792	120	816	89,47%
Par. 2.5 - Milieubelastende activiteiten					
Par. 2.6 - Lozingsactiviteiten					
Par. 2.7 - Aanlegactiviteiten		8.960	1.361	21.319	206,56%
Par. 2.8 - Overige activiteiten		71	11	326	402,47%
Par. 2.9 - Maatwerkvoorschr. bij bouwactiviteiten					
Par. 2.10 - Gelijkwaardigheid					
Par. 2.11 - Overige tarieven					
Par. 2.12 - Modaliteiten	34.708	1		26.658	76,80%
Par. 2.13 - Vermindering				-2.142	
Par. 2.14 - Teruggaaf				-2.139	

Totaal hoofdstuk 2	63.765	298.675	45.390	386.676	94,81%
Hoofdstuk 3 - Europese dienstenrichtlijn					
Par. 3.1 - Horeca		11.665	1.773	6.180	46,00%
Par. 3.2 - Organis. evenementen/markten		26.944	4.094	4.428	14,27%
Par. 3.3 - Prostitutiebedrijven					
Par. 3.4 - Splitsingsvergunning woonruimte					
Par. 3.5 - Leefmilieuverordening					
Par. 3.6 - Brandbeveiligingsverordening					
Par. 3.7 - In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere besch.		4.524	687	2.480	47,58%
Par. 3.9 - Op alle titels van toepassing					
Totaal hoofdstuk 3	0	43.133	6.554	13.088	26,34%
Totaal	337.265	581.248	88.344	997.595	99,08%

Recapitulatie Hoofdstuk 1, 2 en 3	Directe kosten	Loon-kosten	Over-head	Op-brengst	Kosten-dek.heid
Kostendekking Hoofdstuk 1	273.500	239.440	36.400	597.831	108,83%
Kostendekking Hoofdstuk 2	63.765	298.675	45.390	386.676	94,81%
Kostendekking Hoofdstuk 3	0	43.133	6.554	13.088	26,34%
Kostendekking totale tarieventabel	337.265	581.248	88.344	997.595	99,08%

Leges burgerzaken

De leges burgerzaken laten een positief saldo zien van ongeveer € 50.000. Dat wordt met name veroorzaakt doordat er meer documenten zoals paspoorten, ID-kaarten en rijbewijzen zijn verstrekt.

Leges Omgevingsvergunningen

Voor de leges omgevingsvergunningen geldt dat er in de realisatie een afwijking is van € 7.000 ten op van de begroting.

Leges ontvangsten (bedragen x € 1)	2025
Ontvangen leges reisdocumenten	-393.896
Ontvangen leges rijbewijzen	-119.678
Ontvangen leges verkl omtrent gedrag	-3.433
Ontvangen leges naturalisaties	-17.621
Ontvangen Overige leges burgerzaken	-51.326
Ontvangen leges kinderopvang	-6.445
Ontvangen Leges (omgevings)vergunningen	-386.201
Ontvangen Leges overig	-46.670
Totaal ontvangen leges 2025	-1.025.270

Totaal legesverordening

Hieronder is een totaaloverzicht opgenomen van de realisatie leges in 2025. Het betreft de leges burgerzaken, de omgevingsvergunningen en de dienstverlening die valt onder de Europese dienstenrichtlijn (zoals evenementen en horeca). In het overzicht hierboven zijn de realisaties nader gespecificeerd.

Kwijtschelding

Mensen met een laag inkomen en weinig financieel vermogen kunnen een verzoek om kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen indienen. De mogelijkheid voor gemeenten om kwijtscheldingsbeleid te voeren is geregeld in art. 26 van de Invorderingswet 1990. Aan de hand van de vastgestelde landelijke kwijtscheldingsnormen wordt het ingediende verzoek getoetst en beoordeeld of de belastingschuldige in aanmerking komt voor (gedeeltelijke) kwijtschelding van de afvalstoffenheffing, rioolheffing en/of onroerendezaakbelasting.

Aantal kwijtschelding	2025	2024
Automatische kwijtschelding	376	302
Ambtshalve kwijtschelding	-	-
Toekenning op aanvraag (volledig)	144	249
Toekenning op aanvraag (gedeeltelijk)	10	20
Totaal aantal toegekende kwijtscheldingen	530	571
Totaal aantal afgewezen kwijtscheldingen	270	190
Kwijtgescholden belastingbedragen	€ 267.161	€ 285.401

B - Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Op grond van het BBV zijn we verplicht om in een paragraaf het weerstandsvermogen en de risicobeheersing op te nemen.

Het weerstandsvermogen maakt duidelijk in hoeverre de gemeente financieel in staat is om onvoorziene gebeurtenissen op te vangen. Deze paragraaf onderscheiden we in twee delen:

- weerstandscapaciteit
- risicobeheersing

Weerstandscapaciteit

Met weerstandscapaciteit bedoelen we de beschikbare financiële middelen om onverwachte, niet begrote kosten te kunnen dekken. Dat geldt bijvoorbeeld voor alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen, maar die gevolgen kunnen hebben op de financiële positie van de gemeente.

Deze paragraaf geeft een beeld van de weerstandscapaciteit en de risico's en het beleid dat daarbij hoort. Ook zijn een aantal verplichte kengetallen opgenomen. Deze geven inzicht in de financiële positie van onze gemeente.

Verloop reserves en voorzieningen in begrotingsperiode

Het saldo van de jaarrekening beschouwen we als incidentele weerstandscapaciteit. De reserves zien we als structurele weerstandscapaciteit.

De raad beslist over de inzet van de algemene reserve. De bestemmingsreserves zijn door de raad nadrukkelijk voor specifieke doelen bestemd. Een gedetailleerde uitwerking is opgenomen in de bijlage C.

Bestemmingsreserves en stille reserves

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de gemeenteraad een bepaalde bestemming heeft gegeven en waartoe expliciet is besloten. Bestemmingsreserves mogen daarom alleen besteed worden aan de doelen die daaraan door de gemeenteraad zijn toegekend.

De gemeenteraad kan de bestemming van de reserve nadien ook weer aanpassen. Uitgangspunt voor de gemeente Achtkarspelen is dat het aanhouden van bestemmingsreserves zoveel mogelijk wordt beperkt. Achtkarspelen kent een bestemmingsreserve voor de kapitaallasten van Zwembad De Kûpe en (op grond van het BBV) en de bestemmingsreserve "opbouw personeel". Deze laatste bestemmingsreserve gevormd om vrijgevallen middelen voor (incidentele) personeelsformatie doelgericht te reserveren voor de opbouw van de nieuwe gemeentelijke organisatie en personeelscapaciteit.

Stille reserves

Daarnaast zijn er ook nog de zogenaamde stille reserves. Deze stille reserves zijn niet zichtbaar op de balans. Stille reserves vertegenwoordigen het verschil in de waarde van bezittingen in het economisch verkeer en de waarde waarvoor deze bezittingen op de balans moeten worden opgenomen. De verslaggevingsvoorschriften schrijven namelijk voor dat alleen waardering tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs of (duurzaam) lagere marktwaarde is toegestaan. Het is niet toegestaan activa te herwaarderen naar waarde in het economisch verkeer.

Stille reserves kunnen daardoor pas ingezet worden als de betreffende bezitting wordt verkocht. In het BBV is bepaald dat activa waarvan de bestemming verandert, de actuele waarde van de nieuwe bestemming in de toelichting op de balans wordt opgenomen. Op dat moment wordt de stille reserve zichtbaar.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit zegt hoe de gemeente eenmalige tegenvallers op kan vangen. Feitelijk is dit de optelsom van het vrij te gebruiken deel van de reserves en de stille reserves.

- Het vrij te gebruiken deel van de reserves is dat deel waarvan nog geen bestemming is vastgelegd. In onze gemeente is dit de Algemene Reserve.
- De stille reserves zijn bezittingen die op de balans lager zijn gewaardeerd dan de marktwaarde én op korte termijn verkoopbaar zijn. De stille reserves worden niet gebruikt bij de berekening van de weerstandscapaciteit

Structurele weerstandscapaciteit

Met structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in het jaar op te vangen zonder dat dit gevolgen heeft voor de uitvoering van het bestaande beleid. Voor Achtkarspelen gaat het dan om het begrotingsoverschot en de onbenutte belastingcapaciteit. De onbenutte belastingcapaciteit geeft aan in hoeverre we de mogelijkheid hebben om vooral de OZB-tarieven te verhogen.

Ratio weerstandsvermogen

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt de ratio van het weerstandsvermogen.

Ratio	Beschikbare
weerstandsvermogen	<u>weerstandscapaciteit</u>
	Benodigd
	weerstandsvermogen

Oftewel: € 26.225.000 / € 3.885.000 = 6,8.

De gemeente heeft in het beleid Risico gestuurd werken bepaald dat ze streeft naar een minimaal voldoende weerstandsvermogen met een waarderingscijfer voor de ratio tussen 1,0 – 1,4 (klasse C). De ratio voor 2025 komt uit op: 6,8. Dat betekent dat wij ruim voldoende weerstandscapaciteit hebben om de gekwantificeerde risico's op te vangen.

Vaststellen omvang en impact risico

De risico's worden ingedeeld in risicoklassen. Dit gebeurt aan de hand van onderstaande tabel. De risicoklasse loopt van 1-20 punten. De hoogte van de risicoklasse bepaalt of de organisatie het risico opneemt voor de bepaling van het weerstandsvermogen of een voorziening vormt. Om de risicoklasse te beoordelen spelen de kans van optreden en de omvang van het netto risico een rol. Dit is geen 'wetenschappelijke exercitie'.

'Professional judgement' kunnen beargumenteren is hierbij van belang.

Risicoklasse	Kans 1 < 1 keer per 10 jaar	Kans 2 1 keer per 5-10 jaar	Kans 3 1 keer per 2-5 jaar	Kans 4 1 keer per 1-2 jaar	Kans 5 1 keer per jaar of meer
Bruto omvang x kans					
Score 5: > € 1 miljoen	5	10	15	20	Voorziening vormen
Score 4: > € 250.000 - € 1 miljoen	4	8	12	16	
Score 3: > € 100.000 - € 250.000	3	6	9	12	
Score 2: > € 50.000 - € 100.000	2	4	6	8	
Score 1: > € 0 - € 50.000	1	2	3	4	
	Geen risico- bedrag opnemen	20% van het risico opnemen	40% van het risico opnemen	70% van het risico opnemen	100% van het risico opnemen

Financiële vertaling risico's

Risico's worden geprioriteerd met behulp van een risicoscore. De risicoscore wordt bepaald door de waarde van de kansklasse (zie hierboven) en de waarde van de gevolgklasse (omvang) te vermenigvuldigen. Er ontstaat dan een matrix.

Groene klasse

Risico's in de groene vlakken worden als laagste ingeschaald. Deze zijn wel in beeld maar vragen geen extra aandacht. Ze worden in de jaarlijkse risico sessie met de organisatie steeds opnieuw besproken.

Gele klasse

Risico's in de gele vlakken worden opgenomen bij de bepaling van het weerstandsvermogen met een toelichting in de begroting en de jaarrekening.

Rode klasse

Deze risico's worden als hoog ingeschaald en vragen extra aandacht en sturing. Ook deze risico's worden meegenomen in de bepaling van het weerstandsvermogen met een specifieke toelichting in de begroting en jaarrekening. Ook komen deze risico's in de periodieke overleggen tussen directie en management aan de orde.

Voorziening

Wanneer een risico zich bevindt in risicoklasse 5 wordt altijd een voorziening gevormd.

Kansklasse	Kanspercentage	Actie
1. Onwaarschijnlijk	<10%	Geen risicobedrag opnemen
2. Mogelijk	10-30%	20% van risico opnemen
3. Aannemelijk	30-60%	40% van risico opnemen
4. Waarschijnlijk	60-80%	70% van risico opnemen
5. Bijna zeker	>80%	100% van het bedrag: een voorziening treffen

Bepaling weerstandsvermogen

De gele en rode risico's zijn bepalend voor het weerstandsvermogen van de gemeente. Op deze risico's worden beheersmaatregelen genomen. Door de te nemen beheersmaatregel kan het bruto risico, of de kans van optreden dalen. Hierdoor ontstaat een netto risico wat opgenomen wordt in de paragraaf weerstandsvermogen. Tijdens de periodieke risico sessie en/of de interne controles wordt opzet, bestaan en werking van de beheersmaatregel geëvalueerd.

1. Opzet: is de beheersmaatregel beschreven in de AO en werkinstructies?
2. Bestaan: wordt beheersmaatregelen in de praktijk uitgevoerd?
3. Werking: Is er sprake van adequate werking? Dekken de beheersmaatregelen Inderdaad juist, tijdig en volledig de risico's af?

Integrale risicobenadering

Traditioneel worden veel risico's nog altijd financieel beoordeeld. Dit komt ook terug in de methodiek die gemeenten hebben met de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. De wens van de gemeente Achtkarspelen is om de risico's integraal te benaderen. Daarom wordt in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing aandacht aan de overige risico's besteed.

Verzekering van risico's

Een deel van de operationele risico's kan worden afgedekt door het afsluiten van verzekeringen. We maken daarbij een afweging tussen de kans op schade en de kosten daarvan enerzijds en de verzekeringspremie anderzijds. Het bestaande beleid wordt periodiek beoordeeld en indien nodig bijgesteld. Wat betreft het eigen risico is gekozen voor het standaard eigen risico per gebeurtenis.

Specificatie van risico's

Benodigd weerstandsvermogen (bedragen x € 1)	Omvang van het risico	Fin. klasse	Kans van optreden		Risico klasse	Benodigd weerstands- vermogen
Risico's met effect op weerstandsvermogen						
Sociaal Domein – Jeugdzorg en Wmo	800.000	3	3	30%-60%	9	320.000
Jeugdzorg – Jeugdhulp Friesland	250.000	3	3	30%-60%	9	125.000
Algemene uitkering (herijking gemeentefonds)	678.000	3	3	30%-60%	9	470.000
Integraal huisvestingsplan (IHP)	2.000.000	4	3	30%-60%	12	800.000
BVO-ICT	400.000	2	3	30%-60%	6	80.000
Bouwgrond exploitatie	500.000	3	2	10%-30%	6	100.000
Informatiebeveiliging	3.000.000	3	3	30%-60%	9	1.200.000
Onvoorziene risico's	1.000.000	3	3	30%-60%	9	400.000
Gemeenschappelijke regeling	300.000	2	2	10%-30%	4	60.000
Gesubsidieerde instellingen	500.000	3	2	10%-30%	6	100.000
Personeel	1.000.000	4	2	30%-60%	8	200.000
Risico's zonder effect op weerstandsvermogen						
Gegarandeerde geldleningen	19.000.000	5	1	0%-10%	5	-
Omgevingswet	-	1	0		-	-
Stikstofdossier	-	1	0		-	-
Totaal	29.428.000					3.855.000

Onderwerp	Sociaal Domein - Jeugdzorg en Wmo
Risico	De maatwerkvoorzieningen binnen de Jeugdzorg de Wmo (inclusief Beschermd Wonen) zijn open-einde regelingen. In de afgelopen jaren hebben we steeds meer data en kennis verkregen om de kosten in de Jeugdzorg en de Wmo te voorspellen en te volgen. Deze prognose is opgenomen in de meerjarige begroting. Ondanks dat blijft het risico bestaan dat de groei van het aantal cliënten hoger is dan verwacht. Zeker voor de cliënten die hoog specialistische zorg ontvangen kan een stijging (of een daling) leiden tot een forse financiële bijstelling. In de begroting houden we namelijk rekening met een gemiddeld aantal cliënten die hoog specialistische zorg ontvangen.
Strategie	Maandelijks worden er prognoses gemaakt van de Jeugd en Wmo maatwerkvoorzieningen. Hierbij wordt de ontwikkeling van het aantal cliënten en de kosten daarvan gemonitord. Indien noodzakelijk zal de raad via de planning en control documenten worden geïnformeerd over de afwijkingen ten opzichte van de begroting.
Financieel gevolg	€ 800.000
Kans van optreden	50%
Benodigd weerstandsvermogen	€ 320.000
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Ongewijzigd t.o.v. voorgaand jaar

Onderwerp	Jeugdzorg -Jeugdhulp Friesland
Risico	De gemeente Achtkarspelen is aan verschillende partijen verbonden (Verbonden Partijen). Afhankelijk van de partij heeft de gemeente hier meer of minder financieel aandeel in. In het algemeen geldt dat er een risico is dat wanneer een van de Verbonden Partijen fuseert of failliet gaat, hier financiële gevolgen voor de gemeente aan verbonden zijn. Specifiek voor Jeugdhulp Fryslân (JHF) geldt dat er een financieel risico is dat de voorschotfinanciering van € 2,5 miljoen door de 18 Friese gemeenten (uiterlijk terug te betalen in juni 2029), niet terugbetaald kan worden. Het aandeel van Achtkarspelen is om en nabij 4,26%. Dat maakt dat er een risico van € 100.000 ontstaat. Daarnaast bestaat het risico van het wegvallen van deze zorg bij JHF waardoor zorgtrajecten moeten worden

	ondergebracht bij andere zorgaanbieders. We schatten dit risico in op € 150.000
Strategie	Maandelijks worden er prognoses gemaakt van de Jeugd en Wmo maatwerkvoorzieningen. Hierbij wordt de ontwikkeling van het aantal cliënten en de kosten daarvan gemonitord. Indien noodzakelijk zal de raad via de planning en control documenten worden geïnformeerd over de afwijkingen ten opzichte van de begroting.
Financieel gevolg	€ 250.000
Kans van optreden	50%
Benodigd weerstandsvermogen	€ 125.000
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Gewijzigd t.o.v. voorgaand jaar

Onderwerp	Algemene uitkering uit het gemeentefonds herijking
Risico	Voor het meerjarenperspectief wordt in de circulaire van het Rijk onvoldoende aangegeven waar de gemeenten rekening mee kunnen houden. In die zin blijft de algemene uitkering als belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente een risico. Nog steeds ervaren wij de negatieve uitwerking van de herijking gemeentefonds. Tot op heden hebben wij een incidentele compensatie ontvangen. In de meicirculaire 2026 moet blijken wat het structureel effect van de herijking gemeentefonds voor onze begroting is.
Strategie	Berichtgeving betreffende ontwikkelingen algemene uitkering uit het gemeentefonds nauwlettend volgen. Zodra meer zekerheid wordt geboden zullen wij een nieuwe berekening confronteren met de berekende algemene uitkering in de begroting. Eventuele verschillen inbrengen via reguliere planning- en control cyclus en daar waar nodig de raad informeren.
Financieel gevolg	€ 678.000
Kans van optreden	75%
Benodigd weerstandsvermogen	€ 470.000
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Ongewijzigd t.o.v. vorig jaar

Onderwerp	Integraal huisvestingsplan IHP
Risico	Ook in de toekomst staat de gemeente voor de nodige investeringen op onderwijsgebied in diverse dorpen. Afhankelijk van keuzes die gemaakt zullen worden op het gebied van multifunctionaliteit kan dit een substantieel beslag gaan leggen op beschikbare middelen in de exploitatie.
Strategie	Bij de totstandkoming en uitvoering van de investeringen de ontwikkelingen hierin monitoren zodat in voorkomende gevallen van afwijkingen hierop tijdig geacteerd kan worden in de P&C-cyclus
Financieel gevolg	€ 2.000.000
Kans van optreden	40%
Benodigd weerstandsvermogen	€ 800.000
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Ongewijzigd

Onderwerp	BVO-ICT
Risico	Op 22 juni 2023 hebben beide gemeenteraden besloten tot het stoppen met de samenwerking in de werkmaatschappij 8KTD en als zelfstandig gemeente verder te gaan. De samenwerking op het gebied van ICT gaat nog maximaal drie jaar door in de BVO-ICT. Voor de periode na deze drie jaren is nog geen oplossing gevonden. Besluitvorming hierover moet tijdig plaatsvinden om deze dienstverlening te blijven waarborgen, in welke variant dan ook.
Strategie	De opbouw van de BVO-ICT zo goed mogelijk in kaart brengen en monitoren via de reguliere P&C cyclus
Financieel gevolg	€ 400.000
Kans van optreden	20%
Benodigd weerstandsvermogen	€ 80.000
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Aangepast

Onderwerp	Bouwgrondexploitatie
Risico	Het hebben van een bouwgrondexploitatie brengt financiële risico's met zich mee. In de paragraaf Grondbeleid worden de financiële risico's van de bouwgrondexploitatie toegelicht.
Strategie	Door het jaarlijks opstellen van geactualiseerde berekeningen op basis van de meest recente ontwikkelingen kunnen wij de raad tijdig informeren via de reguliere P&C-cyclus.
Financieel gevolg	€ 500.000
Kans van optreden	20%
Benodigd weerstandsvermogen	€ 100.000
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Ongewijzigd

Onderwerp	Informatiebeveiliging
Risico	Als gemeente werken we veel met waardevolle en privacygevoelige informatie, die steeds meer tijd- en plaats onafhankelijk beschikbaar moet zijn. Daarvoor gebruiken we allerlei systemen. Door maatschappelijke- en technologische ontwikkelingen is het belangrijk de risico's op uitval en van de veiligheid van informatie onder ogen te zien. Ondanks de beheersmaatregelen blijft het risico dat onze systemen uitvallen, door cybercrime of een technische storing. Als vervanging of herstel van systemen nodig is buiten de reguliere vervangingsperiode zijn extra investeringen nodig.
Strategie	We zorgen voor bewustwording van de risico's en nemen beheersmaatregelen.
Financieel gevolg	€ 3.000.000
Kans van optreden	50%
Benodigd weerstandsvermogen	€ 1.200.000
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Nieuw

Onderwerp	Onvoorziene risico's
Risico	Naast alle benoemde en enigszins in te schatten risico's, kunnen er altijd omstandigheden ontstaan niet zijn te voorzien. Daarom nemen we ook een risicopost op voor een niet te voorzien risico. Dit doen we tegen een gemiddeld risicobedrag met een kans van optreden van 50%.
Strategie	Een gemiddelde van alle risico's opnemen
Financieel gevolg	€ 1.000.000
Kans van optreden	50%
Benodigd weerstandsvermogen	€ 400.000
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Ongewijzigd

Onderwerp	Gemeenschappelijke regelingen
Risico	De gemeente participeert in een aantal gemeenschappelijke regelingen. Deze regelingen worden beschreven in de paragraaf Verbonden Partijen. De grotere regelingen betreffen de Veiligheidsregio, het Mobiliteitsbureau en de FUMO. De uitvoering van gezamenlijke beleidsterreinen binnen dergelijke regelingen brengt risico's met zich mee, waarvoor gezamenlijk voor dekking moet worden gezorgd.
Strategie	Om ervoor te zorgen dat de gemeente zelf de regie blijft voeren wordt er strak toezicht gehouden. Het standpunt van de gemeente wordt zowel ambtelijk (in overlegorganen) als bestuurlijk (in AB-vergaderingen) uitgedragen.
Financieel gevolg	€ 300.000
Kans van optreden	25%
Benodigd weerstandsvermogen	€ 60.000
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Ongewijzigd t.o.v. vorig jaar

Onderwerp	Gesubsidieerde instellingen
Risico	De gemeente heeft te maken met een variatie aan gesubsidieerde instellingen, zoals: Cultuurcentrum, bibliotheek, maatschappelijk werk, etc. Het risico bestaat dat claims van deze instellingen financieel nadeel voor de gemeente kan betekenen. Organisaties kunnen failliet gaan en de gemeente kan het product in de lucht willen houden, en dat brengt mogelijk (frictie)kosten met zich mee.
Strategie	De gemeente sluit overeenkomsten met instellingen die subsidies e.d. van de gemeente ontvangen, waarin productafspraken zijn opgenomen. Tijdens het lopende jaar is regelmatig overleg over de (financiële) voortgang. Het risico dat daardoor financieel gezien iets misgaat wordt daarmee geminimaliseerd.
Financieel gevolg	€ 500.000
Kans van optreden	20%
Benodigd weerstandsvermogen	€ 100.000
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Ongewijzigd t.o.v. vorig jaar

Onderwerp	Personeel
Risico	Er is sprake van krapte op de arbeidsmarkt. Daardoor bestaat de kans dat vacatures niet kunnen worden ingevuld. Hierdoor kunnen meerkosten ontstaan, omdat personeel moet worden ingehuurd of externe werving- en selectiebureaus personeel voor ons moet gaan werven. Ook kunnen hierdoor mogelijkerwijs (wettelijke) taken en ambities maar gedeeltelijk worden gerealiseerd.
Strategie	Aan de hand van periodieke rapportages en analyses worden tijdig overschrijdingenesignaleerd en gerapporteerd, zodat er eventueel nog ingegrepen kan worden. Toch blijft altijd een risico op overschrijding bestaan.
Financieel gevolg	€ 1.000.000
Kans van optreden	20%
Benodigd weerstandsvermogen	€ 200.000
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Ongewijzigd

Onderwerp	Gegarandeerde geldleningen
Risico	Gemeenten in Nederland hebben de hoogste rating voor kredietwaardigheid. Zij kunnen daardoor goedkoper geld lenen bij de banken dan private ondernemingen. Omdat woningbouwcorporaties een bijdrage leveren aan de publieke taak hebben wij in het verleden een aantal leningen aangetrokken en deze direct doorgeleend aan de woningbouwcorporatie. Daarmee konden zij meeprofiteren deze gunstige leencondities. Later hebben we is er een andere constructie toegepast, waarbij we niet leningen doorlenen, maar waarbij we direct garant staan. Gevolg is wel dat wij hierdoor het risico lopen dat als de derde partij failliet gaat, de gemeente de betalingsverplichting op zich moet nemen. Dit risico is echter klein, aangezien garanties alleen verstrekt worden wanneer zij niet bij derden kunnen worden ondergebracht en bij garantieverlening aan verenigingen c.a. aangetoond is dat zij de betalingsverplichtingen kunnen nakomen. Wanneer dit risico zich voordoet, kunnen we met de gereserveerde gelden de gevolgen in het eerste jaar afdekken. De structurele gevolgen zullen vervolgens via de eerstvolgende kadernota of door een begrotingswijziging worden meegenomen
Strategie	De leningen die door de gemeente in het verleden zijn verstrekt worden volgens schema afgelost. Het risico op deze post neemt daardoor jaarlijks af. Via toetsing van het jaarverslag beoordelen we of de risico's stabiel blijven. Ook het risico op in het verleden verstrekte garanties neemt elk jaar af, omdat ook op deze leningen de geldgever volgens schema aflost. Bij garanties in het kader van de woningbouw heeft de gemeente zekerheidsrechten, waardoor dit risico zeer klein is. Via het jaarverslag heeft de gemeente inzicht in de financiële positie van de geldnemer. Bij garanties t.b.v. verenigingen vindt overleg plaats als de bank een achterstandsmelding doet. In die gevallen passen we maatwerk toe om escalatie te voorkomen. Op basis van het verleden is het risico op deze post relatief gering.
Financieel gevolg	€ 19.000.000
Kans van optreden	1%
Benodigd weerstandsvermogen	n.v.t.
Incidenteel/Structureel	Incidenteel
Status	Ongewijzigd

Onderwerp	Stikstofdossier
Risico	De depositie van stikstof (ammoniak en stikstofoxiden) is schadelijk voor de natuur. Het Rijk en de provincies hebben de taak ervoor te zorgen dat de stikstofdepositie wordt teruggedrongen en de natuur herstelt. Op 10 juni 2022 is de Startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied aangeboden aan de Tweede Kamer. In deze Startnotitie zijn richtinggevende emissiereductiedoelen voor stikstof opgenomen. Aan de provincies de taak om deze richtinggevende doelen in 2023 nader uit te werken in gebiedsplannen. In welke vorm dit zal zijn, is nog onzeker. Daarnaast dient de Raad van State nog in een verscheidenheid aan zaken rond het thema stikstof een uitspraak te doen. Deze uitspraken kunnen van grote invloed zijn op de huidige regelgeving. Stikstof blijft een issue en kan belemmerend zijn voor nieuwe plannen van zowel derden als van de gemeente zelf zoals de afgiften van bouwvergunningen in het geding kan komen of dat de FUMO geen milieuvergunning kan afgeven. Het is daarnaast uiterst onzeker in hoeverre de huidige stikstofregels standhouden.
Strategie	-
Financieel gevolg	-
Kans van optreden	-
Benodigd weerstandsvermogen	-
Incidenteel/Structureel	Structureel
Status	Ongewijzigd t.o.v. vorig jaar

Conclusie risico's / weerstandsvermogen

Voor de risico's in deze jaarrekening is op basis van bovenstaande classificatie een te verwachten beslag op de weerstandscapaciteit berekend. De conclusie is, dat de financiële impact van de risico's kan worden opgevangen binnen de weerstandscapaciteit van onze rekening en begroting.

Kengetallen

Kengetallen zijn verplicht en ze vertellen iets over de financiële gezondheid van de gemeente. Op de volgende bladzijde worden ze weergegeven vanaf 2022.

LEGENDA					
t.o.v. vorige meting			prognose mjb 2026 - 2028		
ongunstig			ongunstig		
neutraal			neutraal		
gunstig			gunstig		
nog geen gegevens			geen/onvoldoende gegevens		
Kengetal	Begroting 2025	Rekening 2025	Rekening 2024	Rekening 2023	Rekening 2022
Belastingcapaciteit	99,82	96,00	95,32	93,96	117,10
t.o.v. begroting 2025					
prognose o.b.v. historie					
Grondexploitatie	0,00	0,00	0,18	-0,43	0,67
t.o.v. begroting 2025					
prognose o.b.v. historie					
Netto schuldquote	40,80	23,49	28,00	31,10	41,20
t.o.v. begroting 2025					
prognose o.b.v. historie					
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekke leningen	40,83	22,72	28,39	38,20	22,70
t.o.v. begroting 2025					
prognose o.b.v. historie					
Solvabiliteitsratio	27,99	40,87	27,35	33,35	30,28
t.o.v. begroting 2025					
prognose o.b.v. historie					
Structurele exploitatie ruimte	-1,70	3,00	2,68	-1,90	0,40
t.o.v. begroting 2025					
prognose o.b.v. historie					

Toelichting

Belastingcapaciteit	Dit kengetal geeft inzicht in hoe de woonlasten voor een gezin bij een gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente zich verhouden tot de landelijke gemiddelde woonlasten van een gezin. Daarmee geeft dit kengetal een indicatie of de gemeente ruimte heeft om de belastingen, die gerelateerd zijn aan de totale woonlasten, te verhogen om zo meer eigen inkomsten te genereren.
Grondexploitatie	Dit kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale baten van de gemeente. In het algemeen geldt: hoe lager dit percentage hoe beter.
Netto schuldquote	De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van het totaal van de baten. Het geeft daarmee een indicatie van het beslag dat de financieringslasten op de exploitatie leggen en daarmee de vrije ruimte in de exploitatiebegroting.
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	De netto schuldquote wordt ook exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast.
Solvabiliteitsratio	Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger het percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente.
Structurele exploitatieruimte	In dit kengetal komt tot uitdrukking of de gemeente over voldoende structurele baten beschikt om de structurele lasten te dekken. Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen.

C - Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Een belangrijk deel van de gemeentelijke begroting bestaat uit onderhoud van kapitaalgoederen. Deze kosten zijn verspreid over meerdere programma's. In deze paragraaf brengen we deze kosten samen, zodat een integraal en helder beeld ontstaat van de totale onderhoudslasten en de betekenis daarvan voor de financiële positie van de gemeente.

De kapitaalgoederen zijn onderverdeeld in wegen (inclusief bruggen), riolering, water, groen en gebouwen.

De gemeente streeft ernaar de infrastructuur op een duurzame manier in stand te houden. Dit betreft zowel bovengrondse als ondergrondse voorzieningen. Het onderhoud is erop gericht dat alle voorzieningen blijven voldoen aan de gestelde eisen. Daarbij staan de uitgangspunten veilig, schoon en heel centraal, tegen zo laag mogelijke kosten.

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Dit betekent dat zij moet kunnen aantonen dat zij zorgvuldig handelt en risico's zoveel mogelijk beperkt. Dit speelt met name wanneer schade ontstaat en de vraag rijst of de gemeente haar onderhoudsplicht goed heeft uitgevoerd.

Beheerplannen

De gemeenteraad heeft op 3 maart 2022 de Nota Kapitaalgoederen 2022–2026 vastgesteld. Hierin is gekozen voor het scenario 'alles op basis' voor het beheer van groen, wegen en kunstwerken. Voor gemeentelijke gebouwen geldt conditieniveau 3. De benodigde middelen voor onderhoud en vervanging zijn op basis van een meerjarige, cyclische doorrekening opgenomen in de begroting.

Daarnaast heeft de raad op 23 maart 2023 het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2023–2027 vastgesteld. Dit plan beschrijft het beleid voor afvalwater, hemelwater en grondwater en bevat maatregelen voor vervanging en klimaatadaptatie. Op basis van de geraamde kosten is de benodigde rioolheffing bepaald.

De beheerplannen, gebaseerd op inspecties en analyses, geven inzicht in de benodigde werkzaamheden en bijbehorende kosten. Ze vormen de onderbouwing voor voorzieningen en moeten volgens BBV-richtlijnen actueel zijn (maximaal vijf jaar oud). De provincie Fryslân houdt hier toezicht op als financieel toezichthouder.

Met deze paragraaf geven we op hoofdlijnen inzicht in de omvang en staat van het onderhoud van de kapitaalgoederen.

Onderhoud per kapitaalgoed

Wegen

Met de Nota Kapitaalgoederen heeft de raad het kwaliteitsniveau van de wegen opnieuw vastgesteld op basisniveau. Dit sluit aan bij eerdere besluiten uit 2010. Het toen aanwezige achterstallig onderhoud wordt gefaseerd ingelopen, waarbij de termijn is verlengd van tien naar vijftien jaar.

In de begroting is structureel budget opgenomen voor het behoud van het basisniveau én voor het wegwerken van de onderhoudsachterstand. De beheerplanning is geactualiseerd voor de periode 2022–2026 en sluit aan op de Nota Kapitaalgoederen.

Waterbouwkundige werken

De civieltechnische kunstwerken, zoals bruggen en steigers, zijn in 2019 geïnspecteerd. De steigers verkeren in goede staat. De verkeersbruggen zijn in redelijke staat en fiets- en voetgangersbruggen in redelijke tot matige staat.

De kosten voor onderhoud en vervanging zijn opgenomen in de Nota Kapitaalgoederen.

Daarnaast heeft Wetterskip Fryslân het beheer van een aantal duikers overgedragen aan aangrenzende eigenaren. Voor Achtkarspelen betekent dit dat 88 duikers per 1 januari 2025 in gemeentelijk beheer zijn gekomen. De financiële gevolgen zijn verwerkt in de begroting 2026–2029.

Riolering

Gemeenten zijn wettelijk verplicht te beschikken over een actueel rioleringsplan. Het GRP 2023–2027 beschrijft hoe de gemeente invulling geeft aan de zorgplicht voor afvalwater en de bijbehorende beheer- en vervangingsopgaven.

Via een kostendekkingsplan worden de benodigde middelen beschikbaar gesteld. In de afgelopen jaren is geïnvesteerd in regenwaterstructuren, waardoor de gemeente beter is voorbereid op klimaatverandering. Deze lijn wordt in de huidige planperiode voortgezet, onder meer via maatregelen binnen het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA), waarvoor subsidie is ontvangen.

Water

Het GRP bevat ook de visie op stedelijk (afval)water, hemelwater en grondwater. Het beleid is afgestemd met Wetterskip Fryslân en de provincie Fryslân.

Daarnaast werkt de gemeente samen met andere partijen binnen landelijke en regionale afspraken, zoals het Bestuursakkoord Water en het Fries Bestuursakkoord Waterketen. Deze samenwerking richt zich op kostenbeheersing, kwaliteit en vermindering van kwetsbaarheid in de waterketen. Voor baggerwerkzaamheden is een voorziening gevormd.

Groen

Het groenbeheer is gebaseerd op een beheerplan (GBI), waarmee inzicht bestaat in kosten en werkzaamheden. Op basis hiervan worden de jaarlijkse onderhoudsbudgetten vastgesteld.

De kosten voor onderhoud en vervanging zijn opgenomen in de Nota Kapitaalgoederen, waarbij is gekozen voor het basisniveau.

Speelruimte

Voor speelvoorzieningen zijn de onderhouds- en vervangingskosten opgenomen in de meerjarenbegroting. Er is een door de raad vastgestelde planning voor aanleg, onderhoud en vervanging.

Inspecteurs controleren de speelplekken periodiek op basis van wettelijke eisen. Bevindingen worden vastgelegd in logboeken en inspectierapporten, zodat aan de onderhoudsplicht wordt voldaan.

Gebouwen

Voor gemeentelijke gebouwen zijn inspecties uitgevoerd en op basis daarvan zijn in 2023 nieuwe meerjaren onderhoudsplannen (MJOP's) opgesteld. Deze geven inzicht in de benodigde onderhoudswerkzaamheden en bijbehorende kosten.

De kosten voor regulier onderhoud zijn verwerkt in de exploitatie en de meerjarenbegroting. Voor planmatig groot onderhoud is een voorziening gevormd. De jaarlijkse benodigde toevoeging aan deze voorziening is gebaseerd op de MJOP's.

D - Financiering

Inleiding

Financiering, ook wel treasury genoemd, betreft het beheer van de financiële middelen van de gemeente. Daarbij is het van belang dat de gemeente altijd over voldoende liquide middelen beschikt om aan haar verplichtingen te voldoen. Bij een tekort worden middelen aangetrokken, terwijl overschotten tijdelijk bij de Staat worden uitgezet.

Het Rijk heeft regels vastgesteld voor het beheer van gemeentelijke middelen in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Deze wet verplicht gemeenten tot het vaststellen van een treasurystatuut, waarin de kaders zijn vastgelegd voor het aantrekken en uitzetten van middelen.

Treasurybeleid

De Wet Fido stelt eisen aan de inrichting van de treasuryfunctie. Deze zijn nader uitgewerkt in het gemeentelijke Treasurystatuut. Hierin zijn verantwoordelijkheden vastgelegd voor:

- de treasuryfunctie,
- de uitvoering daarvan,
- en het risicobeheer.

Het geactualiseerde Treasurystatuut is op 25 maart 2022 door de raad vastgesteld. De uitvoering van de treasuryfunctie in 2025 heeft binnen deze kaders plaatsgevonden.

Schatkistbankieren

Sinds december 2013 zijn gemeenten verplicht overtollige middelen aan te houden in de Nederlandse schatkist (schatkistbankieren). Dit draagt bij aan een lagere nationale schuld.

Gemeenten mogen een beperkt bedrag buiten de schatkist houden. Voor 2025 bedraagt deze drempel 2,0% van het begrotingstotaal (met een minimum van € 1.000.000). Voor Achtkarspelen komt dit neer op € 2,1 miljoen. Het gemiddelde tegoed per kwartaal moet onder deze drempel blijven.

In 2025 is deze drempel niet overschreden.

Benutting drempelbedrag SKB (x € 1.000)	Bedragen 2025
Kwartaal 1	370
Kwartaal 2	263
Kwartaal 3	419
Kwartaal 4	239
Gemiddeld	323

Renterisico

Schommelingen in rentepercentages kunnen invloed hebben op de financieringslasten van de gemeente. Om dit risico te beperken, stelt de Wet Fido grenzen via de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

Om tijdelijke tekorten op de lopende rekening aan te vullen trekt de gemeente kortlopende geldleningen aan. Het voordeel van dit type leningen is dat het rentepercentage zeer laag is. Dit mag tot aan een bepaald maximum, de kasgeldlimiet.

Deze limiet beperkt dus het renterisico op financieringen voor de korte termijn.

Kasgeldlimiet (x € 1.000)	Begroting 2025
begrotingstotaal per 1 januari	103.447
vastgesteld percentage (wet FIDO)	8,5%
Kasgeldlimiet	8.793

Uit de tabel blijkt dat de maximale omvang van de netto vlottende schuld (waaronder kortlopende kasgeldleningen bij de Bank Nederlandse Gemeenten) per kwartaal in 2025 maximaal € 8,793 miljoen mag zijn. In alle vier kwartalen van 2025 heeft de gemeente deze kasgeldlimiet niet overschreden.

Toetsing eventuele overschrijding kasgeldlimiet (x € 1.000)	Kwartaal			
	1	2	3	4
Kasgeldlimiet	8.793	8.793	8.793	8.793
Gemiddelde netto-vlottende schuld	291-	2.153	6.959-	9.367-
Overschrijding / onderschrijding	9.084	6.40	15.752	18.160
Overschrijding ja/nee	nee	nee	nee	nee

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op financieringen voor de lange termijn. Het totaal van de aflossingen en het bedrag waarop een renteherziening van toepassing is, mag in elk jaar niet meer dan 20% van het begrotingstotaal zijn. Hieronder staat de norm voor 2025.

Renterisiconorm (x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
begrotingstotaal per 1 januari	103.447	108.145	106.780	106.793
vastgesteld percentage (wet FIDO)	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%
renterisiconorm	20.689	21.629	21.356	21.359
aflossingen	4.419	3.536	2.936	2.936
ruimte onder renterisiconorm	16.270	18.093	18.420	18.423

Uit de tabel hierboven blijkt dat we de renterisiconorm niet hebben overschreden.

Leningen

Ultimo 2025 bedraagt de langlopende schuld van de gemeente € 23 miljoen. De tabel hieronder toont de samenstelling en het verloop daarvan. Eén lening heeft de gemeente doorgeleend aan WoonFriesland. Volgens het huidige beleid verstrekt de gemeente geen geldleningen meer aan woningbouwinstellingen. De leningenportefeuille ten behoeve WoonFriesland is nu vervallen na aflossing van de laatste termijn.

Jaarstukken 2025

Opgenomen geldleningen (x € 1.000)	Stand 1-1-2025	Nieuwe leningen	Aflossingen	Stand 31-12-2025	Rente %
T.b.v. WoonFriesland T205	883	-	883	-	2,980%
<i>Subtotaal</i>	883	-	883	-	
T.b.v. eigen financiering					
T195	959	-	160	799	0,000%
245	1.200	-	600	600	0,438%
246	17.713	-	1.476	16.237	0,840%
247	6.500	-	1.300	5.200	0,480%
<i>Subtotaal</i>	26.372	-	3.536	22.836	
Totaal opgenomen leningen	27.255	-	4.419	22.836	

Renteschema

We zijn verplicht om een renteschema op te nemen. Dit schema biedt een cijfermatig inzicht in de rentelasten en hoe we dat toerekenen. Voor 2025 ziet het er als volgt uit.

Renteschema begrotingsjaar 2025 (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Externe rentelasten lange financiering	171
Externe rentelasten korte financiering	62
Externe rentebaten (WoonFriesland)	-
Externe rentebaten (MOA)	-
Externe rentebaten korte financiering	136
Saldo externe rentelasten	97
Rente toe te rekenen aan de bouwgrondexploitatie	1
Rente toe te rekenen wegens projectfinanciering	-
Rentebaten van doorverstrekte leningen projectfinanciering	-
Saldo door te berekenen externe rente	96
Rente eigen vermogen	-
Rente over voorzieningen (gewaardeerd tegen contante waarde)	-
Aan taakvelden (incl. taakveld overhead) toe te rekenen rente	96
Boekwaarde vaste activa per 01-01-2025	75.317
Boekwaarde leningen woningbouw per 01-01-2025	883
Boekwaarde voor berekening omslagpercentage per 01-01-2025	74.434
Omslagpercentage	0,13%
Omslagpercentage afgerond	0,10%
Werkelijk aan taakvelden (incl. taakveld overhead) toegerekende rente	101
Renteresultaat op taakveld treasury	5

Het renteresultaat is een administratief resultaat. Het gaat om het verschil tussen het saldo van de externe rentelasten en de aan de programma's toegerekende rentelasten. Dit renteresultaat heeft géén invloed op het begrotings- en/of rekeningssaldo.

E - Bedrijfsvoering

Inleiding

De bedrijfsvoering richt zich op de interne dienstverlening die nodig is voor de uitvoering van de programma's. In 2025 hebben verschillende onderwerpen een belangrijke rol gespeeld, met name op het gebied van controle, risicobeheersing en rechtmatigheid.

Opvolging Management Letter

De accountant stelt jaarlijks na de interimcontrole en de jaarrekeningcontrole een managementletter op. Deze bevat de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen, die bijdragen aan inzicht in de financiële positie en risico's van de gemeente.

De organisatie volgt deze aanbevelingen op. Samen met adviezen uit andere audits worden zij opgenomen in de Verbetermonitor. In 2025 zijn meerdere aanbevelingen opgepakt. Een deel is afgerond, terwijl andere acties doorlopen of in 2026 worden voortgezet. Niet alle aanbevelingen zijn inmiddels volledig geïmplementeerd; deze blijven onderdeel van de verdere ontwikkeling van de organisatie.

Sinds de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording in 2023 is extra geïnvesteerd in de verbijzonderde interne controle (VIC) en de Administratieve Organisatie en Interne Beheersing (AO/IB). Dit draagt bij aan betere procesinrichting en een groter risicobewustzijn binnen de organisatie.

Kwaliteit van de (risico)beheersing, VIC

In 2022 heeft de raad het rapport *Managen van risico's* vastgesteld. De aanbevelingen hieruit zijn verwerkt in het beleidskader risicomanagement (2023). Belangrijke onderdelen daarvan zijn:

- het opzetten en toepassen van een Tax Control Framework;
- het uitvoeren en doorontwikkelen van verbijzonderde interne controles;
- het opstellen en toepassen van een frauderisicoanalyse;
- de verdere ontwikkeling van de Verbetermonitor.
-

Vanwege werkdruk en onderbezetting is gekozen voor een gefaseerde implementatie over drie jaar vanaf 2023. Ondanks organisatorische veranderingen zijn stappen gezet, zoals de doorontwikkeling van de AO/IB, het versterken van de regie op VIC en de implementatie van het Tax Control Framework.

De komende jaren ligt de nadruk op:

- het versterken van de samenhang tussen processen en risicomanagement;
- het verbeteren van controle-instrumenten, zoals checklists;
- de implementatie van de frauderisicoanalyse.

Het beleidskader risicomanagement wordt geëvalueerd en opnieuw vastgesteld voor de periode 2027–2030. Doel is om risicomanagement structureel te verankeren in de organisatie, zodat risico's sneller wordenesignaleerd en beter kunnen worden beheerst.

Integriteit, Fraude en Corruptie

Als college zijn we ons bewust van inherente risico's van fraude die, zowel intern als extern, worden gelopen bij het uitvoeren van gemeentelijke taken. Hiervoor hebben wij in 2023 een frauderisicoanalyse opgesteld om de risicogebieden te identificeren en bewustwording te creëren. Deze analyse hebben we in 2025 ook herzien voor de gemeente Achtkarspelen. Vanuit bedrijfsvoering is verhoogde aandacht voor de risicoprocessen en hier worden ook interne controles op uitgevoerd. Stakeholders van de

gemeente moeten erop kunnen vertrouwen dat wij op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige manier zakendoen.

De gemeente beschikt over een uitgebreid scala aan zogenaamde soft controls. Iedere medewerker van onze gemeente legt bij indiensttreding een ambtseed of ambtsbelofte af en overlegt een verklaring omtrent gedrag. Daarnaast kennen we een vastgestelde regeling en gedragscodes, onder andere op het gebied van nevenwerkzaamheden en financiële belangen, welke openbaar beschikbaar zijn. We beschikken daarnaast over een regeling van melden vermoeden misstanden en in de organisatie is een vertrouwenspersoon en er is een meldpunt ingesteld waar eventuele misstanden vertrouwelijk kunnen worden gemeld.

Onze (financiële) processen en systemen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheidingen, zogenaamde hard controls. Hiermee voorkomen we dat slechts één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken en afwickelen en/of zelfstandig toegang heeft tot activa. Ondanks alle beheersingsmaatregelen resteert het risico dat management of directie maatregelen doorbreekt en het risico van spanning tussen medewerkers. Transparante besluitvorming, de governance structuur, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken, de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon om niet integer handelen (anoniem) te melden, periodieke interne en externe audits op de naleving van beheersingsmaatregelen dragen ertoe bij dat onregelmatigheden worden gesignaleerd. De afgelopen jaren zijn er regelmatig berichten in de media over cyberaanvallen, gevallen van ransomware en datalekken. Informatiebeveiliging vanuit de perspectieven continuïteit, fraude en privacy heeft een hoge prioriteit. Tijdens de dagelijkse bedrijfsvoering vinden controles plaats om vast te stellen of gewerkt wordt volgens de daarover gemaakte afspraken, waaronder de diverse protocollen voor informatiebeveiliging. Daarnaast beoordelen de security en privacy officer de kwaliteit en naleving van de getroffen beheersingsmaatregelen. Periodiek wordt de beheersing van informatiebeveiliging getoetst, zowel intern, maar ook extern vanuit de sector. Eventuele verbeterpunten vormen de input voor verdere aanscherping en/of naleving van het informatiebeveiligingsproces.

Rechtmatigheid

Sinds 2023 legt het college verantwoording af over de rechtmatigheid van het financieel handelen. Dit betekent dat wordt getoetst of middelen zijn ingezet volgens de geldende regels en afspraken.

Daarbij gelden drie hoofdcriteria:

- Begrotingscriterium: uitgaven blijven binnen de vastgestelde budgetten;
- Voorwaardencriterium: uitgaven voldoen aan de geldende regels en voorwaarden;
- Misbruik en oneigenlijk gebruik: middelen worden rechtmatig en doelgericht ingezet.

Voor de jaarrekening 2025 hanteert de gemeente:

- een verantwoordingsgrens van 2% van de totale begrote lasten (exclusief stortingen in reserves);
- een rapportagegrens van € 50.000.

Deze grenzen zijn vastgesteld door de gemeenteraad en gebaseerd op de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV.

Voor gemeenten zijn verder negen criteria opgesteld om te bepalen of de gemeente op de juiste manier met het geld omgaat, te weten;

- Calculatiecriterium
- Valueringscriterium
- Adresseringscriterium
- Volledigheidscriterium
- Aanvaardbaarheidscriterium
- Leveringscriterium
- Begrotingscriterium
- Voorwaardencriterium
- Misbruik & oneigenlijk gebruik criterium

De eerste zes criteria worden afgedekt met de controle van de accountant omtrent de getrouwheid en komen als zodanig niet terug in de rechtmatigheidsverantwoording. De onderste drie criteria zijn relevant voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium heeft betrekking op de hoogte van de baten en lasten, in de door de raad vastgestelde begroting en de door de raad vastgestelde investeringskredieten en de hiermee samenhangende programma's, waarbinnen de financiële beheershandelingen tot stand moeten zijn gekomen. Wij hebben de toepassing van dit criterium getoetst. Onze bevindingen zijn opgenomen in onderstaand overzicht. Daarnaast geven wij aan welke maatregelen worden genomen om deze fouten in de toekomst te voorkomen.

Rechtmatigheidsbevindingen begrotingscriterium x € 1.000		
A:	Overschrijding lasten programma's	
	0. Bestuur en ondersteuning	1.809
	3. Economie	332
	5. Sport, cultuur en recreatie	359
	8. Volkshuisvesting, RO en stedelijke vernieuwing	302
B.	Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	120
C.	Ongeautoriseerde reservemutaties	-
D.	Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld	3.894
	Totaal begrotingsonrechtmatigheden	6.816
E.	Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee acceptabel is.	- 2.802
	Resterende begrotingsonrechtmatigheden	4.014

Begrotingscriterium - Overschrijding lasten programma's

Er zijn overschrijdingen van lasten geconstateerd. Deze zijn formeel onrechtmatig, maar blijven binnen de vastgestelde acceptatiegrens en worden daarom als acceptabel beschouwd. Er worden geen maatregelen getroffen om deze overschrijdingen te voorkomen. De inhoudelijke toelichting van de begrotingsoverschrijdingen zijn opgenomen in de programmaverantwoordingen.

Begrotingscriterium - Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)

De totale omvang van de overschrijding op investeringsbudgetten (kredieten) bedraagt € 120.000. Deze overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door een overschrijding op de kredieten die te maken met het GRP (€ 27.000) en kredieten te maken hebben

met sportaccommodaties (€ 50.000). Deze onrechtmatigheid kwalificeert als bruto afwijking in de rechtmatigheidsverantwoording. Overschrijdingen kunnen worden voorkomen door tijdige signalering en bijsturing: bij dreigende overschrijdingen legt het college vooraf een kredietwijziging voor aan de raad en zorgt het voor realistische ramingen en strakke projectbeheersing.

Begrotingscriterium - Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld:

- onderschrijding investeringskredieten

Dit betreft niet gebruikte ruimte in investeringskredieten die niet doorlopen in volgende jaren. In 2026 gaan we dit proces verbeteren om dit zoveel mogelijk te voorkomen.

- onderschrijding van de lasten na analyse tijdigheid

Dit is een overschrijding van de lasten die niet tijdig gemeld zijn of niet tijdig konden worden gemeld. Een voorbeeld hiervan is dat niet alle vacatures zijn vervuld, hierdoor is het budget van de personeelslasten niet volledig benut.

- overschrijding van de baten na analyse tijdigheid

Dit betreft extra baten die niet tijdig zijn gemeld. Voorbeelden hiervan zijn de verkopen van grond en extra toerekeningen aan Specifieke Uitkeringen. In 2026 gaan we ook dit proces verbeteren om dit zoveel als mogelijk te voorkomen.

Voorwaardencriterium

Voor het voorwaardencriterium is een totaalbedrag van € 413.017. Er zijn drie fouten gemaakt met betrekking tot aanbestedingen. Eén van deze fouten komt uit boekjaar 2024 en loopt door in 2025. Bepaalde contracten lopen ook door en komen dus mogelijk terug in 2026. We blijven dit proces continu bewaken en passen onze werkwijzen aan als dat nodig is in samenwerking met de afdeling die de VIC werkzaamheden uitvoeren.

Voorwaardencriterium	€
5. Inkoop en aanbesteding	€ 413.017

Misbruik en oneigenlijk gebruik – criterium

Er zijn geen bevindingen.

F - Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente Achtkarspelen heeft ervoor gekozen om bepaalde taken onder te brengen bij organisaties die hierin zijn gespecialiseerd. De gemeente blijft verantwoordelijk. De beleidsvoornemens per verbonden partij zijn opgenomen in het betreffende programma. Hieronder zijn de kerngegevens per verbonden partij weergegeven.

De verbonden partijen zijn onderverdeeld in:

- Gemeenschappelijke regelingen
- Vennootschappen en coöperaties
- Stichtingen en verenigingen

Begripsbepaling verbonden partijen

Verbonden Partijen

Volgens het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' (BBV) is sprake van een Verbonden partij als het: "een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie betreft waarin de provincie, onderscheidenlijk de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft." Als gemeente volgen wij de definitie van het BBV.

Financieel belang

Van een financieel belang is sprake als: "een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt".

Van een financieel belang is grofweg sprake wanneer de gemeentemiddelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de organisatie, of wanneer financiële problemen bij de organisatie kunnen worden verhaald bij de gemeente.

Bestuurlijk belang

Van bestuurlijk belang wordt gesproken als sprake is van: "zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht". Bij de uitoefening van stemrecht gaat het alleen om stemrecht namens de gemeente. Niet om stemrecht op persoonlijke titel. Er is ook niet sprake van een bestuurlijk belang indien uitsluitend sprake is van adviserend lidmaatschap en/of een benoemings- of voordrachtsrecht.

Beleidskader en uitgangspunten

Als kader voor de samenwerking met verbonden partijen geldt de door de raad vastgestelde beleidsnotitie "Grip op verbonden partijen 8KTD".

Bij het oprichten van of deelnemen aan een nieuwe verbonden partij gelden de volgende uitgangspunten:

- Het college betreft de raad vroegtijdig bij het proces rondom oprichting van verbonden partijen. Dit begint al op het moment dat de vraag speelt of het college een nieuwe verbonden partij aangaat. Het al dan niet instellen van een adviescommissie van raadsleden in geval van de oprichting van een GR is hier onderdeel van.
- Het college neemt een collegebesluit met een voorstel tot deelname aan een verbonden partij op basis van het afwegingskader, waarin de verschillende stappen in de afwegingen helder moeten zijn. Het afwegingskader is uitgewerkt als onderdeel van de notitie "Grip op verbonden partijen" en heeft betrekking op

te onderkennen risico's (bestuurlijk, financieel, professioneel, rolvermenging) en daarnaast governance, integriteit en publiek belang.

- In de raadsvoorstellen die hiervoor worden opgesteld wordt een toelichting gegeven op de wijze waarop de governance op basis van sturing, beheersing, verantwoorden en toezicht ingericht wordt.

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk- en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan dat de gemeente zeggenschap heeft door vertegenwoordiging in het bestuur of door stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat ter beschikking is gesteld door de gemeente en dat niet verhaalbaar is, of waarvoor aansprakelijkheid bestaat. Dit laatste is van toepassing als de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet nakomt.

Met betrekking tot de verbonden partijen hanteert het college de volgende uitgangspunten:

- De gemeente Achtkarspelen neemt alleen deel in verbonden partijen als daarmee een publieke taak wordt gediend.
- De gemeente Achtkarspelen neemt in principe alleen deel in privaatrechtelijke rechtsvormen als de betreffende taak niet vanuit een publiekrechtelijke rechtsvorm kan worden uitgevoerd.
- Over de doelmatigheid en doeltreffendheid van de activiteiten van de verbonden partijen is het de bedoeling te komen tot een vorm van analyse en rapportage ten behoeve van de raad.
- Jaarlijks rapporteert het college aan de raad over de financiële resultaten van de verbonden partijen en de risico's van de gemeente.
- Frequent wordt in de raadsvergadering de gelegenheid geboden aan gemeentelijke vertegenwoordigers in verbonden partijen om informatie te verstrekken aan college en/of raad over ontwikkelingen in verbonden partijen.

Overzicht verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	Sociale Werkvoorziening Fryslân		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>			
vestigingsplaats	Drachten		
openbaar belang	De GR SW Fryslan is formeel werkgever van inwoners van Achtkarspelen met een Wsw-dienstbetrekking werkzaam bij Caparis NV.		
visie op de verbonden partij	n.v.t.		
beleidsvoornemens	n.v.t.		
actuele ontwikkelingen	De enige verbondenheid van de gemeenten is de vergoeding die wordt betaald voor de ambtelijke ondersteuning van de G.R. De gemeente is geen aandeelhouder meer van Caparis N.V. en neemt diensten af op basis van dienstverleningsovereenkomsten.		
	2023	2024	2025
financieel belang gemeente	€ 3	€ 4	€ 3
deelneming in %	0,0	0,0	0,0
bestuurlijk belang	1 lid in het Algemeen Bestuur		
risicoprofiel	 [Laag]		
<u>Kerncijfers</u>	2023	2024	2025
Eigen vermogen			
begin	€ 0	€ 0	€ 0
einde	€ 0	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen			
begin	€ 3.719	€ 4.210	€ 2.088
einde	€ 4.210	€ 2.088	€ 6.023
Verwacht resultaat			
begroot	€ 0	€ 0	€ 0
werkelijk			
<i>Bron</i>	<i>Begroting en jaarrekeningen</i>		
Toelichting 2025	Aan de GR is een bijdrage verschuldigd in de kosten van ambtelijke ondersteuning. De uitvoering van de Wsw is aan Caparis NV uitbesteed.		

Naam		Veiligheidsregio Fryslân		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>				
vestigingsplaats	openbaar belang	Leeuwarden Behartigen preventieve taken op het gebied van de volksgezondheid en infectieziektenbestrijding; Zo doelmatig mogelijk georganiseerde en gecoördineerde brandbestrijding, maar ook hulpverlening bij ongevallen en rampen bewerkstelligen.		
visie op de verbonden partij		Het betreft de wettelijke taken op gebied van brandweezorg, crisisbeheersing en gezondheid die zijn ondergebracht in een (wettelijk verplichte) gemeenschappelijke regeling.		
beleidsvoornemens		Gezondheid - Versterken en verder ontwikkelen van de duurzame regionale preventie infrastructuur. - Jeugdgezondheidszorg (JGZ) toekomstbestendig maken. - Versterking van de publieke gezondheid en infectieziektebestrijding - De huidige vaccinatiegraad blijft op peil. - Bijdragen aan de vermindering van de druk op de specialistische hulp en zorg. - Onderzoeken en uitvoeren van een efficiëntere werkwijze en strategisch huisvestingsplan o.b.v. een Bestuurlijke opdracht. Brandweer en Crisisbeheersing - 24/7 alert en paraat - Bijdragen aan het voorkomen van crises en branden - Duurzaam en omgevingsbewust werken - De netwerksamenleving centraal zetten - Informatie gestuurd werken met betrouwbare data		
actuele ontwikkelingen		De huidige economische omstandigheden (hoge inflatie, tekorten aan materiaal en de krappe arbeidsmarkt) hebben ook zijn weerslag op de bedrijfsvoering binnen de Veiligheidsregio.		
financieel belang gemeente	deelneming in %	2023 € 2.911	2024 € 3.055	2025 € 3.579
bestuurlijk belang		4,0	3,9	4,0
risicoprofiel		Deelname in algemeen bestuur en in de Bestuurscommissie Veiligheid en de Bestuurscommissie Gezondheid.  [Hoog]		
Kerncijfers		2023	2024	2025
Eigen vermogen				
begin		€ 9.753	€ 7.801	€ 10.661
einde		€ 9.753	€ 10.661	€ 12.125
Vreemd vermogen				
begin		€ 87.724	€ 80.075	€ 87.344
einde		€ 87.724	€ 87.344	€ 83.065

Verwacht resultaat			
begroot	€ 0	-	-
werkelijk		€ 3.643	€ 3.483
<i>Bron</i>	Jaarstukken 2025		
Toelichting 2025	In 2025 stond de organisatie in het teken van stabilisatie en doorontwikkeling, met focus op brandweezorg, crisisbeheersing en publieke gezondheid binnen een veranderende omgeving. Tegelijkertijd is geïnvesteerd in paraatheid, plannen, samenwerking en financiën om ook toekomstbestendig en slagkrachtig te blijven.		
Naam	Welstandscommissie Hûs en Hiem		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>			
vestigingsplaats	Leeuwarden		
openbaar belang	Welstandsadviering Hûs en Hiem brengt welstandsadvies uit aan de gemeente. De kosten worden doorberekend in de leges.		
visie op de verbonden partij	Het voorzien van de gemeente in de welstandsadviering als bedoeld in de Woningwet en adviering over toepassing van de Monumentenwet en de Monumentenverordening.		
beleidsvoornemens	Het voorzien van de gemeenten in de welstandsadviering als bedoeld in de Woningwet; ·Het geven van adviezen over algemene welstandsvraagstukken aan gemeenten, andere openbare lichamen en aan particulieren, de laatsten voor zover het een tweede onafhankelijke beoordeling betreft van bouwplannen gelegen buiten de aan de Gemeenschappelijke Regeling deelnemende gemeenten; ·Het voorzien van de gemeenten in de adviering over de toepassing van de Monumentenwet en de Monumentenverordening.		
actuele ontwikkelingen	Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is er vooralsnog gekozen om op eenzelfde manier de welstandsadviering door te zetten als vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet.		
financieel belang gemeente	2023 € 53	2024 € 63	2025 € 41
deelneming in %	4,6	4,2	2,6
bestuurlijk belang	Een wethouder van de gemeente is lid van het AB van Hûs en Hiem.		
risicoprofiel	 [Laag]		
	Toelichting: Zie openbaar belang, visie op de verbonden partij, beleidsvoornemens, bestuurlijk belang en de toelichtingen.		
Kerncijfers	2023	2024	2025
Eigen vermogen			
begin	€ 338	€ 257	€ 383
einde	€ 257	€ 383	€ 491

Vreemd vermogen			
begin	€ 483	€ 453	€ 425
einde	€ 453	€ 425	€ 412
Verwacht resultaat			
begroot	€ 0	€ 0	€ 0
werkelijk	€ -84	€ 123	€ 119
<i>Bron</i>			
Jaarstukken 2025.			
Toelichting 2025			
In 2025 is een tariefverhoging doorgevoerd. De kosten die Hûs en Hiem in rekening brengt bij de gemeente worden direct doorbelast aan de burger middels de leges voor welstandsadvies. De tariefsverhoging heeft dus niet direct invloed op het resultaat van de gemeente. De tariefsverhoging is wel meegenomen in de legesverordening van de gemeente voor 2025, zodat hogere leges in rekening worden gebracht bij de burgers.			
Naam			
FUMO (Fryske Utfieringsorganisaasje Miljeu en Omjouwing)			
<i>alle bedragen x € 1.000</i>			
vestigingsplaats	Grou		
openbaar belang	Toezicht houden en vergunningverlening.		
visie op de verbonden partij	De Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) is een gemeenschappelijke regeling van provincie, gemeenten en waterschap in Friesland. De gemeente heeft een deel van haar milieutaken op het gebied van vergunningverlening en toezicht houden verplicht aan deze organisatie uitbesteed. Het betreft de uitvoering van wettelijke taken.		
beleidsvoornemens	De FUMO heeft de financieringssystematiek vanaf 2022 gewijzigd. De bijdrage is nu bepaald op daadwerkelijke afname van de afgenomen diensten van de deelnemer op het gebied van vergunningverlening en toezicht houden. Daarvoor was er een vaste bijdrage die bepaald werd o.b.v. het aantal inrichtingen (bedrijven) in het gebied.		
actuele ontwikkelingen	Per 01-01-2024 treedt de Omgevingswet in werking. Hierdoor is het takenpakket van de FUMO uitgebreid, dit betekent dat zij meer taken gaan uitvoeren voor de gemeente. Door deze uitbreiding van taken is de deelnemersbijdrage verhoogd.		
	2023	2024	2025
financieel belang gemeente	€ 404	€ 660	€ 617
deelneming in %	2,3	3,3	2,8
bestuurlijk belang	Deelname in algemeen bestuur.		
risicoprofiel	 [Middel]		
Kerncijfers			
	2023	2024	2025
Eigen vermogen			
begin	€ 1.207	€ 1.279	€ 840
einde	€ 1.279	€ 840	€ 243

Vreemd vermogen			
begin	€ 3.823	€ 5.326	€ 4.783
einde	€ 5.326	€ 4.783	€ 4.638
Verwacht resultaat			
begroot	€ -	€ -	€ -
werkelijk	€ 71	€ 362	- € 468
<i>Bron</i>	<i>Jaarstukken 2025</i>		
Toelichting 2025	Het financieel belang is bepaald op basis van de begrote deelnemersbijdrage van de gemeente te delen op de totale deelnemersbijdragen.		

Naam	Werkmaatschappij Achtkarspelen-Tytsjerksteradiel		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>			
vestigingsplaats	Buitenpost/Burgum		
openbaar belang	De Werkmaatschappij 8KTD is per 1 januari 2025 ontbonden. Het betrof een samenwerkingsverband op basis van een gemeenschappelijke regeling tussen de gemeenten Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel, waarbij gezamenlijk taken op het terrein van dienstverlening en bedrijfsvoering worden uitgevoerd, die leiden tot een behoud van de kwaliteit van de dienstverlening aan onze inwoners. Het ontvlechten van de ICT-processen is zeer complex. Het was niet mogelijk om dit per 1 januari 2025 te realiseren. Daarvoor is er gekozen om nog een aantal jaren de samenwerking op dit gebied voort te zetten in een BVO zodat ook deze processen op een goede manier ontvlochten kunnen worden.		
visie op de verbonden partij	N.v.t.		
beleidsvoornemens	Hiervoor wordt verwezen naar de jaarrekening 2025 van de Werkmaatschappij 8KTD		
actuele ontwikkelingen	Beide deelnemende gemeenten hebben besloten genomen de samenwerking in de Werkmaatschappij te beëindigen. Dit wordt met ingang van 2025 geëffectueerd met uitzondering van ICT. De samenwerking op dat onderdeel gaat (voor maximaal drie jaar) door in de BVO-ICT.		
	2023	2024	2025
financieel belang gemeente	€ 19.304	€ 21.165	€ 2.502
deelneming in %	49,7	49,8	49,5
bestuurlijk belang	Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de voorzitters van beide colleges en één wethouder per gemeente. Het Algemeen Bestuur bestaat uit de leden van de twee colleges van burgemeester en wethouders van beide gemeenten.		
risicoprofiel	 [Laag]		

Kerncijfers	2023	2024	2025
Eigen vermogen			
begin			€ 2.569
einde			€ 1.739
Vreemd vermogen			
begin	€ 3.950	€ 4.450	€ 5.300
einde	€ 4.450	€ 5.300	€ 8.165
Verwacht resultaat			
begroot			€ 5.030
werkelijk			€ 4.979
<i>Bron</i>	<i>Jaarrekening 2025 Werkmaatschappij 8KTD BVO-ICT</i>		
Toelichting 2025	De jaarrekening van 2025 sluit uiteindelijk met een saldo van € 0, doordat de gemeente Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel volledig bijdragen in de gemaakte kosten in de WM8KTD BVO-ICT. Het gerealiseerd totaal van bijdragen van beide gemeenten bedroeg € 4.979. De verdeling in bijdrage voor beide gemeenten is als volgt: • Achtkarspelen € 2.475 • Tytsjerksteradiel € 2.504		
Naam	Recreatieschap Marrekrite		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>			
vestigingsplaats	Grou		
openbaar belang	Beheer van de toeristische voorzieningen op water en land in de provincie.		
visie op de verbonden partij	Recreatieschap Marrekrite is er om de toeristische basisinfrastructuur op water en land in Fryslân in stand te houden en verder te ontwikkelen. De ontsluiting van toeristische routes is van cruciaal belang voor het faciliteren van recreanten en gasten.		
beleidsvoornemens	Recreatieschap Marrekrite onderhoudt en beheert ongeveer 35 kilometer aan vrije ligplaatsen in de Friese natuur, zorgt voor afvoer van recreatieafval en onderhoudt boeien en bakens in recreatievaarten. Ook beheert en onderhoudt Marrekrite het fietsknooppuntnetwerk en het wandelknooppuntnetwerk, evenals de ontwikkeling van TOP's (toeristische overstappunten) in de provincie.		
actuele ontwikkelingen	Marrekrite zal in overleg met de provincie voor de komende jaren een baggerplan opstellen. Het is moeilijk om de waterdiepte op alle aanlegplaatsen in beeld te brengen in verband met de grote hoeveelheid slibverplaatsing. In eerste instantie zijn de drukbezochte vaarroutes eerst in kaart worden gebracht.		
	Ook is het Routebureau sinds 2025 actief onder de vlag van Marrekrite. Routebureau Fryslân houdt zich bezig met		

	recreatieve routes. Daarbij speelt het bureau een coördinerende en regisserende rol: het beheert bestaande routes, ontwikkelt nieuwe en zorgt voor een goede ontsluiting via het Open Database Platform (ODP). Binnen Marrekrite opereert het Routebureau als netwerkorganisatie, met korte lijnen naar onder andere Merk Fryslân en Regio Marketing Organisaties. Samen met routepartners, overheden, terreinbeheerders en andere betrokkenen zorgt het routebureau dat het routeaanbod actueel, goed onderhouden en aantrekkelijk blijft.		
	2023	2024	2025
financieel belang	€ 16	€ 17	€ 18
gemeente			
deelneming in %	1,1	1,1	1,1
bestuurlijk belang	Deelname in het algemeen bestuur		
risicoprofiel	 [Middel]		
	Toelichting: Zie openbaar belang, visie op de verbonden partij, beleidsvoornemens, bestuurlijk belang en de toelichtingen.		
<u>Kerncijfers</u>	2023	2024	2025
Eigen vermogen			
begin	€ 4.704	€ 4.328	€ 4.256
einde	€ 4.328	€ 4.256	€ 4.135
Vreemd vermogen			
begin	€ 1.996	€ 4.894	€ 6.861
einde	€ 3.753	€ 6.861	€ 8.343
Verwacht resultaat			
begroot	€ 5	€ 10	€ -37
werkelijk	€ 91	€ 128	€ 157
<i>Bron</i>	Jaarstukken 2025		
Toelichting 2025	Naerschikking in voorgaande jaren is de algemene reserve robuust en wordt deze tot en met 2026 geleidelijk afgebouwd in overleg met deelnemers. De belangrijkste bestemmingsreserve betreft baggeren, wordt als voorziening gezien en de toekomstige aanpak hangt af van beter inzicht in de meerjarige baggeropgave.		

Gemeenschappelijke regelingen (licht)

Naam		Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>				
vestigingsplaats		Dokkum		
openbaar belang		Via het mobiliteitsbureau wordt uitvoering gegeven aan gemeentelijke vervoerstaken; WMO-vervoer, leerlingen-, gym-vervoer (via "JoBinder")		
visie op de verbonden partij		Achterliggende visie voor oprichting van deze lichte GR is het door samenwerking efficiënt en kostenbesparend regionaal organiseren van vervoerstromen uit WMO-, leerlingen- en gymvervoer.		
beleidsvoornemens		Het mobiliteitsbureau werkt met een regiemodel. Gemeenten en provincie zijn verantwoordelijk voor het beleid. Het mobiliteitsbureau is verantwoordelijk voor contractmanagement, doorontwikkeling systeem en planning van de ritten. De uitvoering daarvan ligt bij de vervoerders. De bijdrage betreft zowel de feitelijke vervoerskosten als ook een gemeentelijk aandeel in systeemkosten, beheer, kostenbeheersing en rapportage.		
actuele ontwikkelingen		In 2024 is door het Mobiliteitsbureau voor de regie (nieuwe centrale per 1-1-2025) een nieuw contract afgesloten, in verband met het aflopen van het contractvervoer (per 1-1-2027) zal de aanbesteding in 2025 naar verwachting worden afgerond.		
financieel belang gemeente		2023	2024	2025
deelneming in %		€ 1.499	€ 1.450	€ 1.380
bestuurlijk belang		20,1	21,9	19,9
risicoprofiel		Het bestuur van de G.R. wordt gevormd door de deelnemende partijen.  [Middel]		
<u>Kerncijfers</u>		2023	2024	2025
Eigen vermogen				
begin		€ 0	€ 0	€ 0
einde		€ 0	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen				
begin		€ 0	€ 0	€ 0
einde		€ 0	€ 0	€ 0
Verwacht resultaat				
begroot		€ 0	€ 0	€ 0
werkelijk		€ 0	€ 0	€ 0
Bron		Begrotingen en jaarrekeningen GR Jobinder		
Toelichting 2025		De afspraak is gemaakt, dat de deelnemers staan voor de tekorten en overschotten. De GR hoeft daardoor niet een vermogenspositie op te bouwen.		

Stichtingen en vereniging

Naam	Stichting MOA		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>			
vestigingsplaats	Surhuisterveen		
openbaar belang	De gemeente heeft de wettelijke taak om inwoners te laten participeren naar vermogen. Dit op grond van de Wet sociale werkvoorziening, de Participatiewet en de Wet maatschappelijke ondersteuning. De gemeente is formeel werkgever van inwoners met een Wsw-dienstbetrekking werkzaam bij de MOA		
visie op de verbonden partij	De gemeente Achtkarspelen beschikt over een lokaal participatiebedrijf waarin inwoners activiteiten kunnen ontwikkelen die ze dichterbij de arbeidsmarkt brengen of lokaal van waarde laten zijn.		
beleidsvoornemens	Naast de nieuwe schoonmaakafdeling bestaat de MOA uit de onderdelen MOAi Grien en MOAi Wurk. Bij MOAi Grien werken Wsw-medewerkers die het groenonderhoud voor onze gemeente verzorgen. Bij MOAi Wurk nemen inwoners met een bijstandsuitkering deel aan re-integratie- en participatietrajecten. Via MOAi Deta kunnen medewerkers met een Baanafspraken baan of beschut werk gedetacheerd worden.		
actuele ontwikkelingen	Op dit moment van schrijven wordt gewerkt aan het vormgeven van een nieuw governance structuur		
financieel belang gemeente	2023	2024	2025
deelneming in %	€ 1.773	€ 1.645	€ 1.727
bestuurlijk belang	100,0	100,0	100,0
risicoprofiel	Het bestuur van MOA wordt gevormd door het college B&W van de gemeente Achtkarspelen.  [Middel]		
<u>Kerncijfers</u>	2023	2024	2025
Eigen vermogen			
begin	€ 341	€ 449	€ 449
einde			
Vreemd vermogen			
begin	€ 575	€ 829	€ 829
einde			
Verwacht resultaat			
begroot	€ 0	€ 0	€ 0
werkelijk			
<i>Bron</i>	<i>Begrotingen en jaarrekeningen</i>		
Toelichting 2025	De cijfers zijn conceptcijfers. De definitieve jaarrekening is nog niet beschikbaar.		

Naam		Stichting Sportcentrum 8kspelen		
alle bedragen x € 1.000				
vestigingsplaats	Gemeente Achtkarspelen			
openbaar belang	n.v.t.			
visie op de verbonden partij	De stichting is in liquidatie en zal worden opgeheven.			
beleidsvoornemens	Het zwembad is overgegaan naar de gemeente en de stichting zal worden opgeheven.			
actuele ontwikkelingen	De overgang van de exploitatie van het zwembad van de stichting naar de gemeente is afgerond, het zwembad is onderdeel van de gemeentelijke begroting geworden. De stichting moet nog opgeheven worden en is in liquidatie.			
	2023	2024	2025	
financieel belang gemeente	€ 0	€ 0	€ 0	
deelneming in %	100,0	100,0	0,0	
bestuurlijk belang	college vormt bestuur			
risicoprofiel	[Laag]			
<u>Kerncijfers</u>	2023	2024	2025	
Eigen vermogen				
begin	€ 157	€ 198	€ 0	
einde	€ 198	€ 0	€ 0	
Vreemd vermogen				
begin	€ 0	€ 0	€ 0	
einde	€ 0	€ 0	€ 0	
Verwacht resultaat				
begroot			€ 0	
werkelijk	€ 42		€ 0	
Bron	Jaarrekening 2024			
Toelichting 2025	Naar verwachting wordt de stichting in 2026 opgeheven en zal er in dit verband geen sprake meer zijn van een verbonden partij. Het is nog wachten op reactie belastingdienst voor definitieve afwikkeling.			

Vennootschappen en coöperaties

Naam	N.V. Fryslân Miljeu (handelsnaam Omrin)		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>			
vestigingsplaats	Leeuwarden		
openbaar belang	NV Fryslân Miljeu is de entiteit binnen Omrin die zich bezighoudt met de inzameling van afval.		
visie op de verbonden partij	OMRIN is een toonaangevende publieke partij actief in de gehele afvalketen van inzameling tot en met verwerking, inclusief advisering en afzet van deelstromen en het beheer van de openbare ruimte.		
beleidsvoornemens	NV Fryslân Miljeu is de entiteit waarin de afvalinzameling binnen Omrin plaatsvindt.		
actuele ontwikkelingen	Geen.		
financieel belang gemeente	2023	2024	2025
deelneming in %	€ 50	€ 50	€ 50
bestuurlijk belang	7,2	2,7	2,7
risicoprofiel	De gemeente is voor 2,7% aandeelhouder in het totaal eigen vermogen van NV Fryslân Miljeu op basis van letteraandelen B en heeft naar rato zeggenschap in de vennootschap in de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA). Deze letteraandelen B zijn gekoppeld aan de BV Fryslân Miljeu Noordoost waar het oorspronkelijk gemeentelijke reinigingsbedrijf van Achtkarspelen is ingebracht.		
	 [Laag]		
Kerncijfers	2023	2024	2025
Eigen vermogen			
begin	€ 11.303	€ 11.572	
einde	€ 11.572	€ 13.030	
Vreemd vermogen			
begin	€ 23.497	€ 13.741	
einde	€ 13.741	€ 14.783	
Verwacht resultaat			
begroot			
werkelijk	€ 1.007	€ 1.621	
Bron	Jaarstukken en begrotingen NV Fryslân Miljeu (http://omrindigitaaljaarverslag.nl)		

Toelichting 2025	N.V. Fryslân Milieu verstrekt geen begroting. Via een brief heeft Fryslân Milieu wel aangekondigd dat hun tarieven in 2025 met minimaal 7,5% gaan stijgen. Hiermee is ook rekening gehouden bij de bepaling van de afvalstoffenheffing 2025. Er is nog geen jaarrekening 2025 beschikbaar.		
Naam	BNG Bank NV		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>	<i>(zie ook programma Bestuur en ondersteuning)</i>		
vestigingsplaats	Den Haag		
openbaar belang			
visie op de verbonden partij	-		
beleidsvoornemens			
actuele ontwikkelingen	De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst kan de bank daarom niet maken.		
	2023	2024	2025
financieel belang gemeente	€ 219	€ 219	€ 219
deelneming in %	0,2	0,2	0,2
bestuurlijk belang	Deelname in het aandelenkapitaal		
risicoprofiel	 [Laag]		
<u>Kerncijfers</u>	2023	2024	2025
Eigen vermogen			
begin	€ 4.721	€ 4.615	€ 4.777
einde	€ 4.615	€ 4.777	€ 4.863
Vreemd vermogen			
begin	€ 107.459	€ 110.819	€ 123.164
einde	€ 110.819	€ 123.164	€ 110.701
Verwacht resultaat			
begroot			
werkelijk	€ 254.000	€ 294.000	€ 172.000
<i>Bron</i>	<i>Jaarverslag 2025</i>		
Toelichting 2025	-		

Naam		Afvalsturing Friesland N.V. (handelsnaam Omrin)		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>				
vestigingsplaats		Leeuwarden		
openbaar belang		Afvalsturing Friesland NV houdt zich binnen het Omrin concern bezig met de verwerking van afval.		
visie op de verbonden partij		Belangrijke locaties zijn Ecopark De Wierde nabij Oudehaske waar via nascheiding de afvalstromen zoveel mogelijk worden gescheiden en via vergisting energie wordt opgewekt. De Reststoffen Energie Centrale (REC) te Harlingen is een andere belangrijke locatie waar het overgebleven afval na scheiding wordt verbrand. Hierbij wordt gelijktijdig energie opgewekt. OMRIN is een toonaangevende publieke partij actief in de gehele afvalketen van inzameling tot en met verwerking, inclusief advisering en afzet van deelstromen en het beheer van de openbare ruimte. Hierbij zijn duurzaamheid en zo laag mogelijke maatschappelijke kosten leidende principes. OMRIN is van en voor de overheid; commerciële activiteiten dienen ter ondersteuning van publieke taken.		
beleidsvoornemens		Hiervoor wordt verwezen naar het strategiedocument Omrin 2021-2024. Er wordt op dit moment gewerkt aan een nieuw strategiedocument dat in de AvA van december 2024 zal worden vastgesteld.		
actuele ontwikkelingen				
financieel belang		2023	2024	2025
gemeente		€ 54	€ 54	€ 54
deelneming in %		3,1	2,8	2,8
bestuurlijk belang		De gemeente heeft een belang van 2,76% in Afvalsturing Friesland NV. Daarmee heeft de gemeente naar rato zeggenschap in de Algemene vergadering van Aandeelhouders van Afvalsturing Friesland NV. Het gehele aandelenkapitaal van Afvalsturing Friesland NV is in publieke handen bij Nederlandse gemeenten. Alle Friese gemeenten zijn ook aandeelhouder en tevens oprichter van de NV.		
risicoprofiel		 [Laag]		
Kerncijfers		2023	2024	2025
Eigen vermogen				
begin		€ 70.303	€ 78.528	€ 83.562
einde		€ 78.528	€ 83.562	€ 84.068
Vreemd vermogen				
begin		€ 119.141	€ 106.366	€ 131.694
einde		€ 106.366	€ 131.694	€ 131.702
Verwacht resultaat				
begroot		€ 4.360	€ 4.047	€ 2.805
werkelijk		€ 10.322	€ 7.130	€ 2.530

Bron	Jaarstukken 2025		
Toelichting 2025	De begroting van Afvalsturing Friesland NV bevat alleen een exploitatieprognose en geen meerjarenbalans.		
Naam	Stedin NV		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>			
vestigingsplaats	Rotterdam		
openbaar belang	Energietransport		
visie op de verbonden partij	Dit betreft een historisch aandeelhouderschap vanuit het gemeentelijke gasbedrijf. De dividenduitkering wordt gebruikt als algemeen dekkingsmiddel.		
beleidsvoornemens	Omdat we willen dat ook de komende generaties altijd energie hebben, gaan we samen over op schone energie. Uit bronnen die niet opraken en die de planeet niet uitputten of vervuilen. Dit vraagt om flinke aanpassingen van het energienet, of beter gezegd, het energiesysteem. Nieuwe technieken helpen daarbij. Net als een goede samenwerking tussen alle mensen en organisaties die betrokken zijn bij de energievoorziening. Jaarlijks maken 2,2 miljoen klanten gebruik van het energieleveringsnetwerk van Stedin.		
actuele ontwikkelingen	De energietransitie wordt beïnvloed door Europese, geopolitieke en nationale ontwikkelingen die leiden tot investeringen, onzekerheden en beleidskeuzes met directe impact op Stedin. Nieuwe wetgeving, netcongestie en stijgende kosten vragen om versnelling en betere benutting van het energiesysteem		
financieel belang	2023	2024	2025
gemeente	€ 947	€ 947	€ 947
deelneming in %	0,2	0,2	0,2
bestuurlijk belang	Deelname aandelenkapitaal		
risicoprofiel	● [Middel]		
<u>Kerncijfers</u>	2023	2024	2025
Eigen vermogen			
begin	€ 2.589.000	€ 3.221.000	€ 3.370.000
einde	€ 3.221.000	€ 3.370.000	€ 3.586.000
Vreemd vermogen			
begin	€ 4.916.000	€ 5.063.000	€ 5.704.000
einde	€ 5.063.000	€ 5.704.000	€ 6.488.000
Verwacht resultaat			
begroot			
werkelijk		€ 158.000	€ 278.000
Bron	Jaarverslag 2025		

Toelichting 2025	De Wet collectieve warmte (Wcw) is na behandeling in de Tweede Kamer in 2025 aangenomen door de Eerste Kamer en vormt een belangrijke bouwsteen in de energietransitie. De wet versterkt onder meer de publieke regie en maakt een grotere rol voor (publieke) netwerkbedrijven in warmtenetten mogelijk. De inwerkingtreding wordt niet meer medio 2025 verwacht, maar gefaseerd vanaf 2026 en mogelijk doorlopend tot 2027, vanwege de verdere uitwerking in lagere regelgeving. In voorbereiding hierop heeft Stedin een warmtestrategie opgesteld en worden stappen gezet om tijdig aan de nieuwe wet te voldoen.		
Naam	Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân, OVEF		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>			
vestigingsplaats	Leeuwarden		
openbaar belang	Het leveren van energie (gas en elektriciteit) en het inkopen van laadinfrastructuur tegen gunstige voorwaarden.		
visie op de verbonden partij	n.v.t.		
beleidsvoornemens	Het opzetten van een zelfleveringsmodel voor elektriciteit, waarbij het mogelijk wordt om direct van de lokale/regionale energieproducenten aan te kopen en niet meer met een Europese aanbesteding. Inmiddels wordt er duurzame elektriciteit afgenomen bij de gemeente Súdwest Fryslân/Wetterskip Fryslân en is er een contract met Afvalsturing Friesland NV (Omrin) voor de toekomstige levering van gas vanuit vergisting.		
actuele ontwikkelingen	Het zelfleveringsmodel waarbij OVEF zelf wil optreden als energieleverancier kent hele andere operationele risico's als een collectieve inkoop bij een bestaande energieleverancier. Over dit onderwerp is de OVEF met de verschillende deelnemende leden volop in gesprek.		
financieel belang gemeente	2023	2024	2025
deelneming in %	€ 0	€ 0	€ 0
bestuurlijk belang	4,2	4,2	4,7
risicoprofiel	Gemeente heeft 5 stemmen in de algemene ledenvergadering van de coöperatie (totaal 107 stemmen).  [Hoog]		
	Toelichting: Zie openbaar belang, visie op de verbonden partij, beleidsvoornemens, bestuurlijk belang en de toelichtingen.		
<u>Kerncijfers</u>	2023	2024	2025
Eigen vermogen			
begin	€ 426	€ 129	€ 705
einde	€ 129	€ 705	onbekend
Vreemd vermogen			
begin	€ 103	€ 2.575	€ 6.993
einde	€ 2.575	€ 6.993	onbekend

Verwacht resultaat			
begroot	€ 0	€ 0	€ 0
werkelijk	€ -237	€ 576	onbekend
<i>Bron</i>	<i>Jaarverslagen c.q. begrotingen van de betreffende jaren.</i>		
Toelichting 2025	Deelneming in % is gerelateerd aan het aantal stemmen in de ALV. De jaarrekening 2025 is nog niet beschikbaar.		

Overige samenwerkingsvormen

Daarnaast kennen we nog overige samenwerkingsvormen, zoals de centrumregeling. Deze vorm kent geen eigen rechtspersoonlijkheid en is formeel gezien geen gemeenschappelijke regeling. En dus geen verbonden partij. Maar gelet op het belang van samenwerkingsverbanden kiezen we ervoor om deze, voor zover van toepassing, wel te presenteren.

Centrumregeling

Naam	Sociaal Domein Fryslân		
<i>alle bedragen x € 1.000</i>			
vestigingsplaats	Leeuwarden		
openbaar belang	In het samenwerkingsverband gaat het om de uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de Jeugdwet. Door voor samenwerking te kiezen wordt getracht om de (zorgvragende) inwoners van de provincie op de meest klantvriendelijke en efficiënte wijze te helpen.		
visie op de verbonden partij	Friese gemeenten werken binnen het platform dat Sociaal Domein Fryslân (SDF) biedt, samen aan provinciaal beleid voor een krachtig sociaal domein Fryslân. Door de samenwerking is het mogelijk om één uniforme beleidslijn, werkwijze en centrale inkoop te organiseren in het sociaal domein.		
beleidsvoornemens	In de begroting zijn geen beleidsvoornemens geformuleerd, omdat gemeenten afgesproken hebben om de scope en de governance te herijken.		
actuele ontwikkelingen	De financiële huishouding van SDF is integraal opgenomen in de financiële huishouding van de gemeente Leeuwarden.		
	2023	2024	2025
financieel belang gemeente	€ 161	€ 160	€ 167
deelneming in %	4,0	4,0	4,0
bestuurlijk belang	N.v.t.		
risicoprofiel	 [Hoog]		
Kerncijfers	2023	2024	2025
Eigen vermogen			
begin	€ 0	€ 0	€ 0
einde	€ 0	€ 0	€ 0

Vreemd vermogen			
begin	€ 0	€ 0	€ 0
einde	€ 0	€ 0	€ 0
Verwacht resultaat			
begroot	€ 0	€ 0	€ 0
werkelijk	€ 0	€ 0	€ 0
<i>Bron</i>	<i>Begrotingen en jaarrekeningen Sociaal Domein Fryslân</i>		
Toelichting 2025	In de regeling is opgenomen dat voor- of nadelige resultaten worden verrekend met de deelnemers.		

G - Grondbeleid

Inleiding

In deze paragraaf wordt een samenvattend beeld gegeven van het gemeentelijk grondbeleid, de gemaakte keuzen in de uitvoering en de resultaten en risico's. Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moet de gemeente hierover rapporteren in zowel de begroting als de jaarrekening. De raad stelt de uitgangspunten hiervoor vast.

Volgens het BBV bevat deze paragraaf ten minste:

- de visie op het grondbeleid in relatie tot de programmadoelstellingen;
- de wijze van uitvoering van het grondbeleid;
- een actuele prognose van de resultaten van de grondexploitaties;
- de onderbouwing van de winstneming;
- de beleidsuitgangspunten voor reserves en risico's.

Visie op grondbeleid en de uitvoeringswijze

De gemeente heeft haar ruimtelijke ambities vastgelegd in structuurvisies. Het grondbeleid is een instrument om deze ambities te realiseren, bijvoorbeeld op het gebied van wonen, werken, natuur en voorzieningen.

Op 10 december 2020 is de Nota Grondbeleid 2020–2024 vastgesteld. Deze is verlengd voor 2025. In december 2025 heeft de gemeenteraad de nieuwe Nota Grondbeleid 2026–2029 vastgesteld.

De gemeente hanteert een situationeel grondbeleid. Dat betekent dat per project wordt gekozen voor de meest passende vorm, zoals actief grondbeleid, faciliterend grondbeleid of samenwerking met derden.

Uitgangspunt is marktconforme uitgifte van gronden, waarbij:

- verkoop plaatsvindt tegen getaxeerde waarde;
- een gelijke en transparante kans wordt geboden aan geïnteresseerden;
- wordt voldaan aan wet- en regelgeving, waaronder de Wet Markt en Overheid en het Didam-arrest.

Het Didam-arrest verplicht gemeenten om vooraf helder te motiveren hoe zij grond uitgeven en om, waar nodig, mededinging mogelijk te maken via objectieve selectiecriteria.

Voor bedrijventerreinen kan in specifieke gevallen gemotiveerd worden gekozen voor gerichte toewijzing, bijvoorbeeld aan aangrenzende bedrijven.

Bouwgrondexploitatie

Een bouwgrondexploitatie geeft inzicht in de financiële ontwikkeling van een gebied: van aankoop en ontwikkeling van gronden tot en met verkoop.

Kosten bestaan uit het bouw- en woonrijp maken van gronden. Opbrengsten komen voort uit grondverkoop en eventuele bijdragen of subsidies. In de berekeningen wordt rekening gehouden met prijsontwikkelingen, rente en tijd.

Resultaten

Vanwege de impact van gebiedsontwikkeling voor een gemeente en haar financiële positie is een jaarlijkse actualisatie nodig. Op basis van de boekwaarde per 31 december 2025 is een actualisatie van de grondexploitaties gemaakt. De boekwaarde is het saldo van de tot en met 31 december 2025 gerealiseerde investeringen, opbrengsten, afwaarderingen en winstnemingen.

Bij de actualisaties is een prognose gemaakt van de nog te realiseren kosten, opbrengsten, risico's en het nog te verwachten resultaat.

Complex / project (bedragen x € 1)	Boekwaarde 31-12-2025 voor gerealiseerde winsten/verliezen	Nog te realiseren kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Resultaat (eindwaarde)	Netto contante waarde op 1-1-2026	Winst 2025	Eindjaar
304 Sv - Lauwerskwartier fase 2	513.948	290.256	-	223.692	215.006	93.214	2026
305 Ha - Quakkenburg fase 3	-90.807	1.072.151	1.341.991	179.033	165.399	-	2029
306 Bp - Uitbreiding De Swadde	-243.939	2.522.559	4.016.132	1.249.634	1.066.550	-	2032
Totaal bedrijventerreinen	179.203	3.884.967	5.358.124	1.652.359	1.446.955	93.214	
57 Tw - Sportpark	-82.144	37.006	115.000	-4.150	-3.988		2026
Totaal Woningbouw	-82.144	37.006	115.000	-4.150	-3.988	0	
Totaal Grondexploitaties	97.059	3.921.972	5.473.124	1.648.209	1.442.967	93.214	

Winstneming

Voor het bepalen van de tussentijdse winst is aansluiting gezocht bij een algemeen aanvaardbare methodiek, waarbij rekening is gehouden met de bijzondere kenmerken van gemeentelijke grondexploitaties. De doelstelling van het gemeentelijk grondbeleid is immers niet primair gericht op het behalen van financieel rendement, maar op het bereiken van het gewenste voorzieningenniveau voor inwoners en bedrijven. De BBV schrijft daarom de Percentage of Completion (PoC)-methode voor, die rekening houdt met de fase waarin de grondexploitatie verkeert, zowel voor wat betreft de opbrengsten als de kosten.

Voor het tussentijds verantwoorden van winst is het noodzakelijk dat voldoende zekerheid bestaat over het (verwachte) resultaat van de grondexploitatie, ofwel het resultaat moet op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Uitgangspunt is het hebben van een degelijke onderbouwing van de schattingen voor de te verrichten werkzaamheden, te maken kosten en te realiseren opbrengsten in overeenstemming met de specifieke invulling van het grondexploitatiecomplex. Deze onderbouwing is nodig voor de grondexploitatiebegroting zoals deze ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de gemeenteraad. Voorts moet deze onderbouwing (grondexploitatiebegroting) jaarlijks worden herzien/geactualiseerd en moeten de specifieke projectrisico's worden benoemd, onderbouwd en gemonitord. Een dergelijke basis geeft voldoende zekerheid over het verwachte resultaat.

De voortgang wordt berekend naar de mate waarin kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd per individuele grondexploitatie, waarbij de PoC als volgt wordt berekend:
 $\% \text{ gerealiseerde kosten} \times \% \text{ gerealiseerde opbrengsten} = \% \text{ PoC}$

Dit betekent dat voor winstgevende grondexploitatie een 'zekere' winst genomen moet worden op basis van de financiële voortgang van het project door het verwachte resultaat te vermenigvuldigen met het % PoC. De in het verleden eventueel al genomen winsten worden daarvan afgetrokken. Ook voorziene risico's kunnen van dit resultaat worden afgetrokken, mits deze goed zijn onderbouwd. Het bedrag wat overblijft wordt als winst in het betreffende boekjaar genomen. Voor Lauwerskwartier wordt een winst van ca. € 93.000 genomen. Hierdoor is het totaal genomen winst ca. € 93.000.

Risico's grondexploitaties

De gebiedsontwikkelingsmarkt is dynamisch. De stijgende bouwkosten worden niet langer opgevangen door stijgende (woning)prijzen. Door lange wachttijden bij nutspartijen lopen ontwikkelingen vertraging op. De betaalbaarheid van veel ontwikkelingen staat onder druk door hogere rente en de inflatie. Hierdoor kan er vertraging bij uitgifte optreden. De haalbaarheid van grondexploitaties is onder druk komen te staan.

We willen de risico's inzichtelijk hebben en waar mogelijk kunnen opvangen. Daarvoor hebben we een verliesvoorziening. Daarom hebben wij verschillende scenario's rondom de grondexploitatie beoordeeld. Het totale risicobedrag van alle projecten samen is geraamd op € 228.896. Er hoeft geen verliesvoorziening worden genomen, omdat het positieve resultaat van de grondexploitaties voldoende is om het risico op te vangen.

Voorzieningen

Soms worden nog kosten gemaakt voor complexen die al afgewikkeld zijn. Het gaat dan bijvoorbeeld om herstraten en herinrichting van het openbaar groen. Daarvoor is een voorziening getroffen. Afgelopen jaar zijn ook drie voorzieningen afgesloten. In totaal bedragen deze een boekwaarde van € 171.134 en zijn ten gunste van de exploitatie vrijgevallen. De voorziening afgewikkelde complexen bedraagt op dit moment € 598.391. Hiermee is de voorziening toereikend.

Voorziening afgewikkelde complexen boekjaar 2025 (bedragen x € 1)		Boekwaarde 01-01-2025	Verminderings	Vrijgevallen t.g.v. exploitatie	Boekwaarde 31-12-2025
nr	omschrijving				
2	Boppelannen Twijzel	6.545	-	6545	-
3	Vierstromenland Sv.	21.772	3.400	-	18.372
5	De Swadde Buitenpost	91.497	-	8.000	83.497
7	Nije Jirden Surhuisterveen	112.952	-	-	112.952
13	Lutkepost Buitenpost	-3.219	-	-3218,6	-
31	Maskelyn Augustinusga	82.810	7.724	-	75.086
32	Buitenpost - De Lits	201.101	41.294	159.807	-
91	Harkema - Fûgelkamp	58.448	-	-	58.448
95	De Wiken Boelenslaan	90.628	-	-	90.628
302	Hk - Quakkenb./de Bolster	36.714	6.400	-	30.314
303	Buitenpost - De Swadde II	33.396	4.000	-	29.396
369	Kt - Oastkern/Westkern	331.364	251.398	-	79.966
503	Wide Pet Poelman	20.000	-	-	20.000
TOTAAL		1.084.006	314.216	171.133	598.659

Voorbereidingskrediet

Voorbereidingskosten worden geactiveerd als immateriële vaste activa (IVA) en mogen maximaal vijf jaar op de balans staan. Daarna moeten deze kosten worden afgeschreven of worden ondergebracht in een voorziening.

Voor het project Voorstraat Buitenpost is nog geen grondexploitatie geopend. Dit betekent dat de voorbereidingskosten uit 2020 in 2025 moeten worden afgeboekt of moeten worden overgebracht naar een voorziening.

H - Wet open overheid

Inleiding

In het jaarverslag wordt volgens artikel 3.5 van de Wet open overheid (Woo) verplicht gerapporteerd over de openbaarheid van bestuur. Dit betreft de maatregelen en ontwikkelingen rondom actieve en passieve openbaarmaking en de wijze waarop de gemeente haar informatiehuishouding beheert. De verslaglegging richt zich op de hoofdlijnen van de activiteiten in 2025.

Informatie en openbaarmaking

Het uitgangspunt is dat overheidsinformatie openbaar is, tenzij er een reden is waarom dat niet kan. Dit noemen we de uitzonderingsgronden. De Woo kent twee wijzen van openbaarmaking: actief en passief.

In de uitleg hieronder wordt de verdeling van drie onderwerpen gehanteerd: informatiehuishouding, actieve en passieve openbaarmaking. Het is wel belangrijk om te begrijpen dat deze onderwerpen in de praktijk met elkaar verbonden zijn.

Verbetering informatiehuishouding

De gemeente heeft diverse verbetermaatregelen gerealiseerd om de informatiehuishouding op orde te brengen in het kader van de Woo. De belangrijkste maatregelen zijn:

1. Organisatie

De nieuwe zelfstandige gemeente heeft de wettelijke verplichte 'Woo-contactpersoon' die fungeert als eerste aanspreekpunt voor burgers om hen behulpzaam te zijn bij vragen over openbaar maken van publieke informatie en de rol van Woo-coördinator opnieuw toegewezen. Zo is de rol van Woo-contactpersoon belegd bij het KCC en de rol van Woo-coördinator ligt bij Juridische Zaken.

2. Procesverbetering

In 2025 is gestart met het actualiseren van het vastgestelde proces voor het behandelen van Woo-verzoeken n.a.v. de opnieuw toegewezen rollen.

3. Awareness/ training en opleiding

Medewerkers worden getraind met het oog op de uitvoering van de Woo, het juist archiveren en het werken in een transparante overheidscultuur. Tijdens de training is aandacht voor het creëren van inzicht dat elke medewerker verantwoordelijk is voor het beheer van de informatie die zij creëren in documenten en de rol die zij hebben bij de behandeling van een ontvangen Woo-verzoek. Verder is een 'Weten en regelen-pagina' gerealiseerd op de gezamenlijke intranetpagina 'JIP'.

Actieve openbaarmaking

Er is een start gemaakt met een nulmeting waarin inzichtelijk wordt gemaakt welke informatie de gemeente nu al actief openbaar maakt.

Passieve openbaarmaking

Als er een verzoek wordt ingediend om publieke informatie te openbaren, dan wordt hieraan voldaan. N.a.v. de behandelde verzoeken is o.a. gebleken dat termijnen niet altijd worden gehaald en hierop is het werkproces geëvalueerd. Sinds 2025 werken we met een register waarin alle Woo-verzoeken zijn opgenomen met de daarbij behorende managementinformatie.

4 JAARREKENING

4.1 Balans

Balans per 31 december 2025 (x € 1.000)

ACTIVA	31-12-2025	31-12-2024
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	494	457
Totaal immateriële vaste activa	494	457
Materiële vaste activa		
Investerings met een economisch nut	33.522	34.645
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	20.014	19.406
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	20.398	18.958
Totaal materiële vaste activa	73.934	73.010
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	716	716
Leningen aan:		
- woningcorporaties	0	883
Overige langlopende leningen	192	252
Totaal financiële vaste activa	908	1.851
TOTAAL VASTE ACTIVA	75.336	75.317
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-6	201
Totaal voorraden	-6	201
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	5.693	8.689
Rekening-courantverhouding met het Rijk (SKB)	2.653	4.427
Rekening-courantverhouding met niet-financiële instellingen	896	862
Overige vorderingen	2.895	1.367
Totaal uitzettingen rentetypische looptijd >= 1 jaar	12.137	15.345
Liquide middelen		
Kas-, bank- en girosaldo	897	740
Totaal liquide middelen	897	740
Overlopende activa		
Nog te ontvangen voorschotten met een specifiek bestedingsdoel	1.209	1.712
Vooruitbetaalde bedragen t.l.v. volgende jaren	2.986	2.148
Overige nog te ontvangen bedragen	556	0
Totaal overlopende activa	4.751	3.860
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	17.779	20.146
TOTAAL	93.115	95.463

Balans per 31 december 2025 (x € 1.000)

PASSIVA	31-12-2025	31-12-2024
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	23.511	22.116
Bestemmingsreserve	6.205	6.356
Resultaat voor bestemming	7.596	5.628
Totaal eigen vermogen	37.312	34.100
Voorzieningen		
Voorzieningen	10.587	10.428
Totaal voorzieningen	10.587	10.428
Vaste schulden met een rentetypische looptijd		
>= 1 jaar		
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	22.836	27.255
Totaal vaste schulden met een rentetypische looptijd	22.836	27.255
>= 1 jaar		
TOTAAL VASTE PASSIVA	70.735	71.783
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd		
< 1 jaar		
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	-	3.000
Overige schulden	6.785	3.241
Totaal netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	6.785	6.241
Overlopende passiva		
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, m.u.v. jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	4.214	3.117
-nog te betalen bedragen	1.304	4.460
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren		
- Europese overheidslichamen	186	231
- Het Rijk	9.402	9.099
- Overige Nederlandse overheidslichamen	489	531
Totaal overlopende passiva	15.595	17.439
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	22.380	23.680
TOTAAL	93.115	95.463
Gewaarborgde leningen	19.047	20.973
(specificatie borg- en garantstellingen: zie toelichting op de balans)		

4.2 Baten en lasten

Programma (x € 1.000)	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Rekening		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
0. Bestuur en ondersteuning	4.116	598	- 3.518	3.881	648	- 3.233	5.741	1.229	- 4.513
1. Veiligheid	2.788	80	- 2.709	5.818	3.176	- 2.642	5.680	3.359	- 2.321
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	6.587	551	- 6.036	6.645	630	- 6.015	6.382	870	- 5.512
3. Economie	509	30	- 479	616	30	- 586	948	546	- 402
4. Onderwijs	3.599	854	- 2.746	3.939	962	- 2.977	3.798	1.009	- 2.789
5. Sport, cultuur en recreatie	8.063	1.256	- 6.807	9.507	2.276	- 7.231	9.866	3.159	- 6.707
6. Sociaal domein	48.661	12.055	- 36.606	52.142	14.605	- 37.537	52.109	14.854	- 37.255
7. Volksgezondheid en milieu	9.868	8.724	- 1.143	11.221	9.724	- 1.497	10.184	8.820	- 1.365
8. Vrosh	2.791	782	- 2.010	3.612	844	- 2.769	3.914	2.063	- 1.851
Overhead	13.140	175	- 12.966	16.264	217	- 16.047	15.416	396	- 15.021
Algemene dekkingsmiddelen	3.323	76.370	73.047	672	79.428	78.756	621	81.150	80.529
OZB woningen	235	4.351	4.117	320	4.351	4.032	305	4.381	4.077
OZB niet-woningen	207	2.338	2.131	303	2.338	2.035	297	2.486	2.189
Belastingen overig	48	56	8	48	56	8	18	78	60
AU en overige uitkeringen gemeentefonds	-	69.219	69.219	-	72.663	72.663	-	74.184	74.184
Overige baten en lasten	2.834	405	- 2.429	1	19	18	1	20	19
Dividend	-	350	350	-	422	422	-	421	421
subtotaal	103.447	101.823	- 1.623	114.317	112.962	- 1.355	114.661	117.876	3.215
Mutaties reserves	1.608	3.361	1.753	3.307	8.372	5.065	493	4.874	4.381
TOTAAL	105.055	105.184	129	117.623	121.334	3.710	115.155	122.750	7.596

Taakvelden per programma

Verdeling taakvelden over de programma's

<i>(bedragen x € 1.000)</i>									
	begroting			rekening			saldo		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Progr. Bestuur en ondersteuning	24.124	89.087	64.963	22.272	88.071	65.798	1.851	- 1.016	835
0.1 Bestuur	2.574	20	- 2.554	3.996	472	- 3.523	- 1.422	452	- 969
0.10 Mutaties reserves	3.307	8.372	5.065	493	4.874	4.381	2.813	- 3.498	- 684
0.2 Burgerzaken	1.451	510	- 941	1.448	610	- 837	4	100	104
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	30	8	- 22	28	9	- 19	2	1	2
0.4 Overhead	16.264	217	- 16.047	15.416	396	- 15.021	847	179	1.027
0.5 Treasury	- 174	532	706	215	559	344	- 389	27	- 362
0.61 OZB woningen	320	4.351	4.032	305	4.381	4.077	15	30	45
0.62 OZB niet-woningen	303	2.338	2.035	297	2.486	2.189	6	149	154
0.64 Belastingen overig	48	56	8	18	78	60	30	22	52
0.7 AU en overige uitkeringen gemeentefonds	-	72.663	72.663	-	74.184	74.184	-	1.521	1.521
0.8 Overige baten en lasten	1	19	18	1	20	19	-	1	1
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	55	-	- 55	- 55	-	- 55
Progr. Veiligheid	5.818	3.176	- 2.642	5.680	3.359	- 2.321	138	182	321
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.146	13	- 2.133	2.139	13	- 2.126	6	-	7
1.2 Openbare orde en veiligheid	3.673	3.163	- 509	3.541	3.345	- 195	132	182	314
Progr. Verkeer, vervoer en waterstaat	6.645	630	- 6.015	6.382	870	- 5.512	263	240	502
2.1 Verkeer en vervoer	6.499	579	- 5.920	6.241	806	- 5.435	258	227	485
2.2 Parkeren	35	-	- 35	33	6	- 28	2	6	8
2.4 Economische havens en waterwegen	110	51	- 59	107	58	- 50	2	7	9

Jaarstukken 2025

Progr. Economie	616	30	- 586	948	546	- 402	- 332	516	184
3.1 Economische ontwikkeling	448	-	- 448	423	1	- 422	25	1	26
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	5	-	- 5	414	522	108	- 409	522	113
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	41	6	- 35	7	3	- 3	35	- 3	32
3.4 Economische promotie	122	24	- 98	105	20	- 85	17	- 4	13
Progr. Onderwijs	3.939	962	- 2.977	3.798	1.009	- 2.789	141	47	188
4.2 Onderwijshuisvesting	1.069	-	- 1.069	1.018	-	- 1.018	50	-	50
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.870	962	- 1.908	2.780	1.009	- 1.771	90	47	137
Progr. Sport, cultuur en recreatie	9.507	2.276	- 7.231	9.866	3.159	- 6.707	- 360	883	524
5.1 Sportbeleid en activering	651	262	- 389	801	584	- 216	- 150	322	172
5.2 Sportaccommodaties	3.730	1.396	- 2.335	3.983	1.856	- 2.128	- 253	460	207
5.3 Cultuurpresent., -prod. en -participatie	1.014	41	- 973	976	46	- 930	38	5	43
5.4 Musea	689	190	- 499	731	300	- 431	- 42	110	68
5.5 Cultureel erfgoed	72	22	- 50	70	25	- 46	2	2	4
5.6 Media	1.023	355	- 668	1.023	342	- 680	1	- 13	- 12
5.7 Openb. groen en (openlucht)recreatie	2.327	10	- 2.318	2.283	7	- 2.276	45	- 3	42

Jaarstukken 2025

Progr. Sociaal domein	52.142	14.605	- 37.537	52.109	14.854	- 37.255	33	249	282
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.731	1.157	- 574	1.650	1.185	- 466	80	28	108
6.2 Wijkteams	2.299	-	- 2.299	2.244	5	- 2.238	55	5	61
6.3 Inkomensregelingen	14.467	12.516	- 1.952	14.577	12.492	- 2.085	- 110	- 23	- 133
6.4 WSW en beschut werk	5.797	-	- 5.797	6.023	-	- 6.023	- 226	-	- 226
6.5 Arbeidsparticipatie	2.264	283	- 1.981	2.182	304	- 1.879	82	21	102
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.743	51	- 1.693	1.678	102	- 1.576	65	52	116
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	453	-	- 453	174	-	- 174	279	-	279
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	4.940	236	- 4.704	4.836	290	- 4.545	104	54	159
6.71B Begeleiding (WMO)	2.572	-	- 2.572	2.907	1	- 2.906	- 335	1	- 334
6.71C Dagbesteding (WMO)	2.821	-	- 2.821	2.561	2	- 2.559	260	2	262
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	500	-	- 500	510	-	- 510	- 10	-	- 10
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	332	-	- 332	297	-	- 297	34	-	34
6.73A Pleegzorg	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.74A Jeugdhulp behandel. GGZ zonder verblijf	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.751 Jeugdhulp ambulantly lokaal	727	-	- 727	933	-	- 933	- 206	-	- 206
6.752 Jeugdhulp ambulantly regionaal	7.189	-	- 7.189	7.394	-	- 7.394	- 205	-	- 205
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	93	-	- 93	68	-	- 68	25	-	25
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	2.773	-	- 2.773	2.771	-	- 2.771	1	-	1
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	316	-	- 316	253	-	- 253	63	-	63
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	107	363	256	- 103	473	576	210	110	320
6.81A Beschermd wonen (WMO)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	107	-	- 107	52	-	- 52	55	-	55
6.821 Jeugdbescherming	912	-	- 912	1.002	-	- 1.002	- 91	-	- 91
6.822 Jeugdreclassering	-	-	-	99	-	- 99	- 99	-	- 99
6.91 Coördinatie en Beleid WMO	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.92 Coördinatie en Beleid Jeugd	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Jaarstukken 2025

Progr. Volksgezondheid en milieu	11.221	9.724	- 1.497	10.184	8.820	- 1.365	1.036	- 904	132
7.1 Volksgezondheid	1.797	219	- 1.579	1.711	224	- 1.487	87	5	92
7.2 Riolering	2.212	3.108	896	1.967	2.957	990	245	- 151	93
7.3 Afval	3.441	4.576	1.135	3.442	4.494	1.052	- 1	- 81	- 83
7.4 Milieubeheer	3.770	1.821	- 1.949	3.064	1.144	- 1.920	706	- 677	29
Progr. Volkshuisvesting, RO en stedelijke vern	3.612	844	- 2.769	3.914	2.063	- 1.851	- 302	1.219	917
8.1 Ruimtelijke ordening	1.283	-	- 1.283	1.398	87	- 1.311	- 115	87	- 28
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	533	318	- 215	727	1.394	667	- 193	1.076	883
8.3 Wonen en bouwen	1.796	526	- 1.271	1.789	582	- 1.207	7	56	63
TOTALEN	117.623	121.334	3.710	115.155	122.750	7.596	2.469	1.417	3.885

4.3 Grondslagen financiële verslaglegging

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

- De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Daarbij geldt dat activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarde.
- De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's worden in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
- Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate verantwoord in het jaar waarin zij betaalbaar zijn gesteld.
- Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Sommige lasten worden echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet gedacht worden aan componenten als vakantiegeld.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden hierop in mindering gebracht.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs (= inkoopprijs plus bijkomende kosten minus bijdragen van derden). Het nettobedrag van de investering wordt door middel van afschrijvingen ten laste van de exploitatie gebracht. De afschrijvingen worden op basis van de verwachte levensduur, lineair of annuïtair berekend. Per soort van activa bestaan hiervoor vaste afspraken.

Materiële vaste activa met economisch nut

De materiële vaste activa met economisch nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs dan wel de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van gereedkomen of ingebruikneming afgeschreven gedurende de verwachte gebruiksduur. Eventuele restwaarden worden buiten beschouwing gelaten. Op grond met economisch nut, dus buiten de openbare ruimte, wordt niet afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten vangt met ingang van 2005 aan op het moment dat het betreffende actief gereed dan wel in gebruik genomen is.

Op activa die voor 2004 al bestonden zijn in het verleden soms extra afschrijvingen gedaan zonder dat daar een economische noodzaak voor was. Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt. Het verkrijgen van lagere toekomstige lasten lag aan deze handelwijze ten grondslag.

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs vermeerderd met de vóór 2016 bijgeschreven rente

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. Overige langlopende leningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde onder verrekening van een eventuele voorziening voor oninbaarheid.

Vlottende activa

De voorraden op de balans bestaan uit onderhanden werken binnen de grondexploitatie en de magazijnvoorraad van gemeentewerken. De waardering van de magazijnvoorraad van gemeentewerken gebeurt tegen de laatst bekende inkooprijzen.

De voorraad gronden is gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs (= vervaardigingskosten plus exploitatiekosten minus opbrengst verkopen). Het jaarlijkse resultaat op de verkochte gronden wordt bepaald door het gemiddelde resultaat per m² bouwterrein per complex te relateren aan de daadwerkelijk verkochte m² bouwterrein. De jaarlijkse winst op verkochte gronden wordt gestort in de algemene reserve.

Vorraden

Vorraden worden gewaardeerd tegen de lagere marktwaarde, als deze lager is dan de verkrijgingswaarde.

Uitzettingen korter dan 1 jaar

Voor uitzettingen korter dan 1 jaar hanteren we de nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en staan ter vrije beschikking aan de gemeente.

Overlopende activa

Deze activa worden tegen verkrijgingsprijs opgenomen.

Reserves en voorzieningen

De waardering van reserves en voorzieningen wordt gevormd door het wettelijk kader van de Wet op de jaarrekening en het Besluit Begroting en Verantwoording 2004 (BBV). In deze voorschriften wordt een scherp onderscheid gemaakt tussen reserves en voorzieningen. Daarnaast zijn er gemeentelijke kaders, waarvan de hoofdlijnen zijn vastgesteld in de notitie reserves en voorzieningenbeleid. Deze notitie is door de raad op 16 december 2020 vastgesteld.

Reserves

Reserves zijn vermogensbestanddelen, die als eigen vermogen zijn aan te merken en waar geen verplichting uit het verleden op ligt. De raad is daardoor vrij om aan de reserves een bestemming te geven. Reserves kunnen worden onderverdeeld in:

- Algemene reserves (aangehouden t.b.v. de jaarlijkse renteopbrengst);
- Bestemmingsreserves die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht, maar die niet specifiek besteed hoeven te worden;
- Overige bestemmingsreserves (aangehouden t.b.v. een vastgelegde bestemming).

Reserves worden gevormd na de bepaling van het resultaat. Ze worden ingesteld bij de verdeling van het resultaat. De vorming van reserves heeft daardoor geen invloed op de hoogte van het resultaat, tenzij de raad hier afspraken over heeft vastgelegd. Bij de reserves moet ten minste eenmaal per jaar worden aangegeven, welke verplichtingen er

al zijn aangegaan ten laste van de reserve en in welk jaar zij waarschijnlijk tot uitgaven zullen leiden.

De belangrijkste uitgangspunten met betrekking tot het vormen van reserves zijn:

- beperking van het aantal reserves;
- structurele uitgaven moeten altijd een structurele dekking hebben;
- incidentele uitgaven kunnen gedurende één of een paar jaren ten laste van de reserve worden gebracht via de exploitatierekening;
- alle rente wordt als bate verantwoord op de gewone dienst.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. Voorzieningen worden niet gevormd voor de zogenaamde jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Voorzieningen worden gevormd voordat het resultaat wordt bepaald. De instelling van een voorziening verlaagt het resultaat. Het bepalen van de noodzakelijke omvang van de voorzieningen is niet vrijblijvend. De bevoegdheid tot vorming van voorzieningen ligt daarom bij het college van burgemeester en wethouders.

De waardering geschiedt tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. Onder de langlopende schulden zijn - naast de ten behoeve van de financiering van de gemeentelijke uitgaven opgenomen leningen - ook opgenomen de ten behoeve van een woningcorporatie opgenomen geldleningen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Voorziening APPA-pensioenen

De voorziening voor APPA-pensioenen is gebaseerd op een actuariële berekening, waarbij een inschatting wordt gemaakt van de toekomstige ontwikkeling van de pensioenverplichtingen.

Deze berekeningen zijn uitgevoerd door een erkend extern bureau en gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Berekeningsdatum: 31 december 2025
- Rekenrente: 2,95%
- Sterftetabel: GBM/GBV 2018-2023 met leeftijdsterugstelling

De gehanteerde berekeningsdatum en rekenrente zijn in lijn met de richtlijnen uit de circulaire van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (december 2025). Daarnaast is rekening gehouden met een pensioenindexatie van 2,84% per 1 januari 2026, voorgeschreven door het ABP.

Vaste en vlottende passiva

Netto vlottende schulden en overlopende passiva

De netto vlottende schulden en de overlopende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de gemeente wordt gevormd door de reserves en het gerealiseerde saldo van de voorliggende jaarrekening. De reserves bestaan uit:

- algemene reserves;
- bestemmingsreserves.

Vorming van reserves, en ook toevoegingen en onttrekkingen aan reserves geschieden in overeenstemming met daartoe door de gemeenteraad genomen besluiten en vinden altijd plaats in het kader van de resultaatbestemming. Voor zover in het verslagjaar nieuwe reserves zijn gevormd worden deze bij de jaarstukken door de raad bekrachtigd.

Voor zover aan reserves rente wordt toegevoegd, vindt deze toevoeging eveneens plaats in het kader van de resultaatbestemming.

Algemene grondslagen voor de rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid 2025. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 23 januari 2025 door de raad is vastgesteld.
 - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn.
 - Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan het algemeen bestuur zijn gemeld.
- Ten aanzien van het M&O criterium is de Beleidsnota FMO van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV en ook onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:

- Een verantwoordingsgrens van 2% van de totale begrote lasten exclusief stortingen in de reserves is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen.
- Een rapporteringstolerantie van € 50.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Algemeen

Alle bedragen zijn afgerond op duizenden euro's, tenzij anders vermeldt.

Gerealiseerd resultaat

Het gerealiseerd resultaat over het verslagjaar volgt uit de programmarekening en is afzonderlijk als passiefpost op de balans opgenomen. Bestemming van dit saldo vindt plaats nadat de rekening is vastgesteld.

4.4 Toelichting balans

Activa

Vaste activa

Vaste activa zijn bezittingen die *langer dan een jaar* in bezit blijven.

Vaste activa kunnen bestaan uit

- immateriële vaste activa
- materiële vaste activa
- financiële vaste activa

Het verloop hiervan in het boekjaar is als volgt.

Vaste activa <i>(x € 1.000)</i>	Boek- waarde per 1-1-2025	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen derden	Aflossing/ afwaar- dering	Boek- waarde per 31-12- 2025
Immateriële vaste activa	457	220	167	16	-	-	494
Materiële vaste activa	73.010	5.291	120	3.818	428	-	73.934
Financiële vaste activa	1.851	-	-	-	-	943	908
Totaal	75.317	5.263	167	3.833	428	943	75.336

Immateriële vaste activa

Immateriële activa zijn vaste activa die niet tastbaar zijn. Het gaat om bezittingen die wel een rol spelen in het financiële proces, maar nooit in het fysieke bedrijfsproces. Immateriële activa kunnen alleen dan op de balans opgevoerd worden, wanneer objectief bepaald kan worden welke waarde ze hebben.

Zo zijn kosten van onderzoek en ontwikkeling immateriële activa. Ook voorbereidingskredieten voor eventueel te exploiteren gronden vallen onder de immateriële activa.

In 2025 is verder gewerkt aan Acht oan de Diken en Voorstraat in Buitenpost en Schuilenga in Surhuisterveen. Het onderzoek naar de woningbouw mogelijkheden in Harkema is gestopt. De gemaakte voorbereidingskosten zijn ten laste van de exploitatie gebracht. Daarnaast zijn er twee nieuwe voorbereidingskredieten beschikbaar gesteld voor woningbouw in Surhuizum en Drogeham.

De voorbereiding van bedrijventerrein De Swadde in Buitenpost is afgerond. De gemaakte onderzoekskosten zijn opgenomen in het geopende grondexploitatie complex.

Plankosten	Boek- waarde per 1-1-2025	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Boek- waarde 31-12-2025	Voorz. verliezen	Balans waarde per 31-12-2025
<i>(x € 1.000)</i>							
Woningbouw							
Bp, Acht oan de diken	128	71	-	-	199	-	199
Bp, Voorstraat	122	40	-	-	162	-	162
Hk, Nijebuorren	15	-	-	15	-	-	-
Sv, Schuilenga locatie	50	37	-	-	87	-	87
Sz, Voorbereiding woningbouw	-	21	-	-	21	-	21
Dh, Voorber. locatiestudie	-	25	-	-	25	-	25
Bedrijventerrein							
Bp, De Swadde	141	26	167	-	-	-	-
Totaal	457	220	167	15	494	-	494

Materiële vaste activa

Bezittingen die niet in één keer ten laste van het resultaat mogen worden gebracht maar waarop moet worden afgeschreven. Voorbeelden hiervan zijn grond en gebouwen, machines en installaties, transportmiddelen en computers.

Materiële vaste activa	Boek- waarde per 1-1-2025	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen derden	Afwaar- dering	Boek- waarde per 31-12-2025
<i>(x € 1.000)</i>							
Gronden en terreinen	2.026	268	-	139	48	-	2.107
Strategische gronden	3.903	-	-	-	-	-	3.903
Bedrijfsgebouwen	24.332	176	-	1.217	13	-	23.278
Grond-, weg- en water- bouwkundige werken	39.041	4.595	120	2.071	367	-	41.078
Vervoermiddelen	328	30	-	90	-	-	268
Machines, apparaten en installaties	2.667	195	-	242	-	-	2.620
Overige materiële activa	712	27	-	58	-	-	680
Totaal materiële vaste activa	73.010	5.291	120	3.818	428	-	73.934

In 2025 is voor ongeveer € 5,3 miljoen geïnvesteerd in materiële vaste activa. Het grootste deel daarvan had betrekking op de categorie Grond- weg- en waterbouwkundige werken. Grote projecten waren onder andere het centrumplan Buitenpost, de inhaalslag groot wegenonderhoud & Raweb en het gemeentelijke rioleringsplan.

Er zijn ook gelden binnengekomen van derden die in mindering mogen worden gebracht op de investeringen. Dit betreft onder andere SPUK-bijdragen voor sport en een provinciale bijdrage voor het fietspad Droegehamstermieden.

Economisch en maatschappelijk nut

Investerings hebben een economisch nut als ze verhandelbaar zijn en/of ze bijdragen aan het genereren van middelen. Bijvoorbeeld riolering (rioolheffing) en zwembaden (entreegelden). Investerings met een economisch nut moeten worden geactiveerd.

Investerings met een maatschappelijk nut zijn investerings in de openbare ruimte die geen economisch nut maar uitsluitend een maatschappelijk nut hebben. In onze situatie voornamelijk betonwegen, lichtmasten, oeverbescherming en bruggen.

Het verloop hiervan is als volgt:

Econom. en maatsch. nut (x € 1.000)	Boek- waarde per 1-1-2025	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen derden	Afwaar- dering	Boek- waarde per 31-12-2025
Economisch nut	34.645	696	-	1.757	61	-	33.522
Economisch nut met tarief	19.406	1.658	-	924	125	-	20.014
Maatschappelijk nut	18.958	2.937	120	1.136	241	-	20.398
Totaal	73.010	5.291	120	3.818	428	-	73.934

Afschrijvingsbeleid

De afschrijvingstermijnen variëren gemiddeld tussen de 10 jaar (auto's) en 40 jaar (betonwegen).

Het afschrijvingsbeleid is in januari 2020 vastgesteld in de raad. Doelstelling van het afschrijvingsbeleid is het realiseren van een gelijkmatig verloop van de kapitaallasten in de administratie. Voor alle investerings geldt dat de afschrijving is gebaseerd op de historische kostprijs. Dit is het bedrag waarvoor het actief is aangeschaft, of waarvoor de investering is gerealiseerd.

Activa kunnen lineair of op annuïteitenbasis worden afgeschreven. Alle vaste activa binnen de gemeente worden lineair afgeschreven zoals ook beschreven staat in de Nota waardering en afschrijvingen vaste activa.

Overzicht investeringskredieten

Op grond van de financiële verordening bevat de jaarrekening een overzicht van de geraamde bedragen voor investerings en de aanwending daarvan. Omwille van de overzichtelijkheid is dit overzicht weergegeven op programmaniveau.

Programma (x € 1.000)	Begrote uitgaven 2025	Werkelijke uitgaven 2025	Begrote inkomsten 2025	Werkelijke inkomsten 2025
0 Bestuur en ondersteuning	403	201	-	-
1 Veiligheid	-	-	-	-
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	3.999	2.531	-	47
3 Economie	69	26	-	167
4 Onderwijs	3.999	6	-	-
5 Sport, cultuur en recreatie	1.856	776	132	255
6 Sociaal Domein	-	-	-	-
7 Volksgezondheid en milieu	3.401	1.659	117	125
8 Volkshuisvesting, RO en stedelijke vern.	361	194	-	-
Totaal	14.088	5.393	249	594

Hieronder volgt een overzicht met daarin de investeringen waarvan de uitgaven in 2025 per saldo hoger waren dan € 50.000.

Progr.	Omschrijving	Begrote uitgaven 2025	Werkelijke uitgaven 2025
(x € 1.000)			
0	Vervanging cv-ketel / luchtbehandeling gemeentehuis	195	195
2	Inhaalslag groot wegenonderhoud & Raweb	1.144	571
2	Herinrichting Groningerstraatweg Surhuisterveen	56	59
2	Kunstwerk brug Rysloane	67	67
2	Centrumplan Buitenpost	1.319	1.041
2	Fietspad Vierstromenland Surhuisterveen	69	58
2	Openbare verlichting, armaturen	560	378
5	Vervangen toplaag DH-TC	64	53
5	Bouwkundige aanpassing It Vleckeûs	248	180
5	Fietspad Skeepaed	174	92
7	Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)	1.746	1.360
8	Vorbereidingskosten Acht oan de Diken	118	71
	Totaal	5.759	4.125

Financiële vaste activa

Hierbij gaat het voornamelijk om deelnemingen in het kapitaal van verbonden partijen of verstrekte leningen. Het verloop is als volgt:

Financiële vaste activa	Boek-waarde per 1-1-2025	Investe-ringen	Desinves-teringen	Aflossing	Boek-waarde per 31-12-2025
(x € 1.000)					
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	716	-	-	-	716
Leningen aan woningcorporaties	883	-	-	883	-
Overige langlopende leningen	252	-	-	60	192
Totaal	1.851	-	-	943	908

De term 'uitzetting met een rente typische looptijd > 1 jaar' sluit aan op de wet Fido. De typering in looptijd van korter dan één jaar en langer dan één jaar heeft te maken met het onderscheid tussen vlottende uitzettingen (korter dan één jaar) en lange uitzettingen.

Kapitaalverstrekingen aan deelnemingen

De post kapitaalverstrekking aan deelnemingen is als volgt samengesteld:

Aandelen Stedin	380.000
Aandelen Friesland Milieu	62.453
Aandelen Afvalsturing NV	54.454
Aandelen Bank Nederlandse Gemeenten	219.277

De lening van WoonFriesland, verstrekt door de Gemeente Achtkarspelen, is begin 2025 geheel afgelost. Daarmee is de categorie leningen aan woningcorporaties beëindigd.

Overige langlopende leningen

Overige langlopende leningen	Boek- waarde per 1-1-2025	Verstrek- kingen	Aflossing	Boek- waarde per 31-12-2025
<i>(x € 1.000)</i>				
Leningen t.b.v. het startersproject	85	-	24	61
Leningen t.b.v. duurzaamheid	84	-	25	59
Overige leningen	83	-	11	72
Totaal	252	-	60	192

De specificatie van de aflossingen op overige langlopende leningen is als volgt:

Leningen	Boek- waarde per 1-1-2025	Aflossing	Boek- waarde per 31-12-2025
<i>(x € 1.000)</i>			
Bp, IJstijdenmuseum renteloze lening	2	1	1
Geldlening MOA kooimaaiër	33	10	23
Volkskredietbank deelname werkkapitaal	45	-	45
Zwembad, zonnecollectoren	3	-	3
Stichting Volkshuisvesting Nederland	169	49	120
Totaal	252	60	192

Flottende activa

Flottende activa bestaan uit

- Voorraden
- Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar
- Liquide middelen

Voorraden

Voorraden kunnen bestaan uit 'normale' voorraden maar ook uit onderhanden werk, zoals bouwgronden in exploitatie.

Bouwterreinen	Boek- waarde per 1-1-2025	Investe- ringen	Desinves- teringen	Winstname	Boekwaarde per 31-12-2025	Voorziening verliezen	Balans- waarde per 31-12-2025
<i>(x € 1.000)</i>							
4 Twijzel, Sportvelden	184	3	105	-	82	-	82
Totaal	184	3	105	-	82	-	82
Industrieterreinen	Boek- waarde per 1-1-2025	Investe- ringen	Desinves- teringen	Winstname	Boekwaarde per 31-12-2025	Voorziening verliezen	Balans- waarde per 31-12-2025
<i>(x € 1.000)</i>							
4 S'veen, Lauwerskwartier	-127	8	395	94	-421	-	-421
5 Harkema, Quakkenburg 3	54	53	16	-	91	-	91
6 B'post, De Swadde uitbreiding	-	244	-	-	244	-	244
Totaal	-73	305	411	94	-86	-	-86
Totaal	111	308	516	94	-4	-	-4

Facilitair grondbeleid (x € 1.000)	Boek- waarde per 1-1-2025	Investe- ringen	Desinves- teringen	Bijdragen	Boekwaarde per 31-12-2025	Voorziening verliezen	Balans- waarde per 31-12-2025
10 Avek lokatie Surhuisterv.	82	19	122	-	-21	-	-21
11 Kassencomplex Buitenpost	-10	1	-	-	-9	-	-9
12 Wide Pet Poelman	15	8	-	-	23	-	23
13 Wide Pet Sotrm	3	1	-	-	4	-	4
14 Langelaan Surhuisterveen	1	-	-	-	1	-	1
Totaal	91	29	122	-	-2	-	-2

De voorraad gronden wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs vermeerderd met vervaardigingskosten inclusief bijgeschreven exploitatiekosten verminderd met de opbrengst verkopen en bijdragen.

De waardering van de bouwgronden in exploitatie is gebaseerd op geactualiseerde berekeningen. De realisatie van deze berekeningen is sterk afhankelijk van toekomstige gebeurtenissen waaronder het realiseren van begrote verkopen. Hierdoor bestaat een onzekerheid ten aanzien van deze balanspost.

Uitzettingen korter dan een jaar

Met uitzettingen worden vorderingen, zoals verstrekte leningen, bedoeld die een looptijd korter dan één jaar hebben.

Rentetypische looptijd < 1 jaar (x € 1.000)	Stand per 1-1-2025	Stand per 31-12-2025
Vorderingen op openbare lichamen		
1 Te vorderen omzetbelasting fiscus	5	-
2 Te vorderen omzetbelasting BTW compensatiefonds	8.684	5.693
Rekening courant verhouding met het Rijk		
4 Rekening courant schatkistbankieren	4.427	2.653
Rekening courant verhouding met niet fin. inst.		
5 Rekening courant SVN	862	896
Overige vorderingen		
6 Debiteuren algemeen	1.367	1.646
7 Overige vorderingen	-	1.248
Totaal	15.345	12.137

De term 'uitzetting met een rentetypische looptijd < 1 jaar' sluit aan op de wet Fido. De typering in looptijd van korter dan één jaar en langer dan één jaar heeft te maken met het onderscheid tussen vlottende uitzettingen (korter dan één jaar) en lange uitzettingen. De afwikkeling kent een normaal verloop. Bij de vorderingen op openbare lichamen gaat het om de verrekening met de Belastingdienst en met het BTW compensatiefonds.

Liquide middelen

De specificatie hiervan is als volgt:

Liquide middelen (x € 1.000)	Stand 1-1-2025	Stand 31-12-2025
Kasrekeningen	10	10
Banksaldi	730	887
Totaal	740	897

Schatkistbankieren

Met ingang van 2014 is voorgeschreven dat de gemeente inzicht geeft over de benutting van het drempelbedrag in het kader van het verplicht schatkistbankieren. De drempel voor 2025 bedraagt 2,0% (tot een begrotingstotaal van 500 miljoen, daarbovenop 0,2%) met een minimum van € 1.000.000. Het drempelbedrag 2025 voor de gemeente Achtkarspelen bedraagt € 2.286.000.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	2.069	2.069	2.069	2.069
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	370	263	419	239
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.699	1.806	1.650	1.830
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	103.447			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	103.447			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,02 met een minimum van € 1mln.	Drempelbedrag Q1 en Q2	1.000			
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	2.069			

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	33.278	23.911	38.588	21.948
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	370	263	419	239

Uit de tabel blijkt dat de drempel niet is overschreden.

Overlopende activa

De post overlopende activa betreft de bedragen die reeds zijn betaald of nog moeten worden ontvangen, maar die betrekking hebben op (deels) toekomstige begrotingsjaren.

Overlopende activa (x € 1.000)	Saldo per 1-1-2025	Saldo per 31-12-2025
Overige nog te ontvangen bedragen	1.712	1.209
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.148	2.986
Overige nog te ontvangen bedragen	-	556
Totaal	3.860	4.751

Conform artikel 40a, tweede lid, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) worden deze als volgt gespecificeerd:

Overlopende activa (x € 1.000)	Saldo per 1-1-2025	Saldo per 31-12-2025
Nog te ontvangen voorschotten met een specifiek bestedingsdoel	1.712	-
- Europese overheidslichamen	-	-
- Het Rijk	-	196
- Overige Nederlandse overheidslichamen	-	1.013
Vooruitbetaalde bedragen t.l.v. volgende jaren	2.148	2.986
Overige nog te ontvangen bedragen	-	556
Totaal	3.860	4.751

Passiva

Eigen vermogen

Passiva zijn de bronnen waarmee de gemeente gefinancierd wordt. Het bestaat uit vreemd vermogen (schulden of verplichtingen) plus het eigen vermogen.

We onderscheiden drie soorten:

- Eigen vermogen
- Voorzieningen
- Vaste schulden

Het verloop hiervan in het boekjaar is als volgt.

Eigen vermogen (x € 1.000)	Stand per 1-1-2025	Stand per 31-12-2025
1 Algemene reserve	22.116	23.511
2 Bestemmingsreserve t.b.v. egalisatie exploitatie	6.356	6.205
3 Gerealiseerd resultaat	5.628	7.596
Totaal	34.100	37.312

Het verloop van de afzonderlijke reserves in 2025 wordt uiteengezet in Bijlage C.

Voorzieningen

Een voorziening wordt gevormd wegens verplichtingen en/of verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is maar wel redelijkerwijs in te schatten. Dit kan dan in de toekomst kan worden aangewend voor het doel waarvoor het is bestemd. In de voorziening kunnen, meestal periodiek, bedragen worden gestort voor een bepaald doel. Dit kan bijvoorbeeld groot onderhoud aan een gebouw zijn. Een voorziening mag alleen worden gebruikt voor het doel waarvoor zij oorspronkelijk werd opgezet. Het bepalen van de omvang is niet vrijblijvend omdat dit invloed heeft op het resultaat. Als het doel van de voorziening niet (meer) kan worden bereikt dan moet het saldo alsnog ten gunste van het resultaat worden gebracht.

Voorzieningen overzicht

Voorzieningen (x € 1.000)	Saldo 1-1-2025	Toevoegingen	Vrijgevallen	Aanwendungen	Saldo 31-12-2025
Verplichtingen en verliezen (BBV - art. 44a)	4.887	1.690	199	308	6.070
• Risicovoorzieningen (BBV - art. 44b)	1.084	-	171	314	598
• Onderhoudsvoorzieningen (BBV - art. 44c)	1.621	532	312	371	1.469
Van derden verkregen middelen (BBV - art. 44, lid 2)	2.836	45	-	431	2.450
Totaal voorzieningen	10.428	2.269	683	1.424	10.587

Voorzieningen per soort

Voorzieningen (x € 1.000)	Saldo 1-1-2025	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Aanwendungen	Saldo 31-12-2025
voorziening APPA	4.378	1.230	199	246	5.162
voorziening spaarverlof	315	282	-	-	596
voorziening herwaardering functies	-	60	-	-	60
voorziening RVU	47	87	-	62	72
voorziening renovatie kunstgrasvelden	138	3	-	-	141
voorziening voorbereidingskredieten	8	31	-	-	39
subtotaal	4.886	1.691	199	308	6.070
voorziening bouwrijpmaken bouwgrondexploitatie	1.084	-	171	314	599
subtotaal	1.084	-	171	314	599
voorziening onderhoud gemeentehuis	134	74	-	79	129
voorz. inhaalslag wegen, niet levensduurverlengend	313	-	313	-	-
voorziening onderhoud sporthallen	198	62	-	71	189
voorziening groot onderhoud gymlokalen	329	80	-	59	350
voorziening welzijnsaccommodaties	485	122	-	51	556
voorziening onderhoud overige gebouwen	21	134	-	112	43
voorziening baggeren	142	60	-	-	202
subtotaal	1.622	532	313	372	1.469
voorziening riolering	1.870	44	-	-	1.914
voorziening reiniging	966	-	-	431	535
subtotaal	2.836	44	-	431	2.450
Totaal voorzieningen	10.428	2.267	683	1.425	10.587

Verplichtingen en verliezen volgens artikel 44 lid 1a

- Voorziening APPA

Op basis van de BBV moeten wij de pensioenverplichtingen aan wethouders in een voorziening aanhouden. Dit heeft te maken met de mogelijkheid dat een wethouder in de toekomst een verzoek kan doen tot waardeoverdracht van zijn opgebouwde pensioenrechten naar een nieuwe werkgever. De hoogte van de "Voorziening APPA" is gebaseerd op een actuariële berekening, die door een externe partij wordt verzorgd.

- Voorziening spaarverlof

Vanaf 1 januari 2022 mogen medewerkers extra verlofuren sparen volgens de CAO. Deze uren kunnen later worden opgenomen. Het verlof dat wordt gespaard hoeft niet binnen twee jaar te worden opgenomen en daarom moet er volgens de BBV een voorziening worden gevormd.

Hier zijn in het BBV een paar regels voor:

1. Voor het wettelijke verlofsaldo per 31 december wordt geen voorziening getroffen. Doordat dit verlof binnen twee jaar moet worden opgenomen, zal dit saldo niet bovenmatig zijn en geen spaarsaldo betreffen. Hier is sprake van een verplichting van gelijke omvang.
2. Voor het spaarverlof zoals dit vanaf 2022 van toepassing is, moet een voorziening worden opgenomen omdat hier sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd, naar verwachting, niet van gelijke omvang zal zijn. In de opbouwjaren zal naar verwachting vooral sprake zijn van toevoegingen en groei van de omvang van het spaarsaldo.
3. Voor het bovenwettelijke verlof waarvan aangetoond kan worden dat dit een gelijke omvang kent en voor zover dat niet het karakter heeft van overmatige verlofsaldi of spaarsaldi, hoeft geen voorziening te worden opgenomen. Voor het

bovenwettelijke verlof dat geen gelijke omvang kent en/of bestaat uit overmatige verlofsaldi of spaarsaldi moet een voorziening worden opgenomen.

- Voorziening herwaardering functies

Sinds de laatste grote herwaarderingsronde is een voorziening gevormd voor de financiële consequentie van de eventuele herwaardering. Er is over 2023, 2024 en 2025 een herwaarderingsronde gedaan waarvan de financiële consequentie doorloopt tot in het volgende boekjaar.

- Voorziening RVU

De nieuwe CAO maakt in bepaalde gevallen, vervroegde uittreding mogelijk. Hiervan wordt gebruik gemaakt en dit levert een toekomstige verplichting op waarvoor een voorziening is gevormd.

- Voorziening renovatie kunstgrasvelden

Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van renovatiewerkzaamheden aan kunstgrasvelden.

- Voorziening voorbereidingskredieten

Deze voorziening is ingesteld vanwege het risico dat bestaat een ter beschikking gestelde middelen niet verder worden uitgewerkt in een plan waaraan de kosten kunnen worden toegerekend.

Onderhoudsvoorzieningen

- Voorziening onderhoud gemeentehuis

Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan het gemeentehuis.

- Voorziening inhaalslag wegen

Deze voorziening is ingesteld om achterstallig onderhoud aan de wegen weg te werken.

- Voorziening onderhoud sporthallen

Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan sporthallen.

- Voorziening onderhoud gymlokalen

Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan gymlokalen

- Voorziening onderhoud welzijnsaccommodaties

Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan welzijnsaccommodaties.

- Voorziening onderhoud overige gebouwen

Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan gebouwen buitendienst.

- Voorziening baggeren

Op grond van de BBV-voorschriften mag het reguliere baggerwerk niet meer worden geactiveerd. Daarom is, om een gelijkmatige verdeling van de kosten van het baggeren over een aantal begrotingsjaren te krijgen, een voorziening gevormd. Hiermee worden de schommelingen van de lasten binnen de verschillende begrotingsjaren voorkomen.

Voorzieningen i.v.m. van derden verkregen middelen

- Voorziening riolering

Het doel van deze voorziening is om middelen die specifiek voor riolering zijn bestemd beschikbaar te houden voor toekomstige kosten van riolering. Het saldo in de voorziening wordt gebruikt voor een gelijkmatige verdeling van de kosten van riolering over een aantal begrotingsjaren. Hiermee wordt een (forse) schommeling van de rioolheffing binnen de verschillende begrotingsjaren van het meerjarenperspectief voorkomen.

- Voorziening reiniging

Het doel van deze voorziening is om middelen die specifiek voor afvalverwerking zijn bestemd beschikbaar te houden voor toekomstige kosten van afvalverwerking. Het saldo in de voorziening wordt gebruikt voor een gelijkmatige verdeling van de kosten van afvalverwerking over een aantal begrotingsjaren. Hiermee wordt een (forse) schommeling van de afvalstoffenheffing binnen de verschillende begrotingsjaren van het meerjarenperspectief voorkomen.

Risicovoorzieningen

- Voorziening bouwrijp maken bouwgrondexploitaties

Binnen deze voorziening gaat het om complexen, die in principe volledig zijn afgewikkeld, maar waar nog kosten zouden kunnen worden gemaakt voortvloeiende uit onder meer een allerlaatste oplevering, of een laatste aanpassing aan de infrastructuur.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar

Vaste schulden zijn schulden op langere termijn, zoals obligatieleningen, onderhandse leningen en waarborgsommen.

De samenstelling en het verloop van de vaste schuld is als volgt:

Vaste schulden (x € 1.000)	Saldo per 1-1-2025	Opname	Aflossing	Saldo per 31-12-2025
Onderhandse leningen				
- WoonFriesland	884	-	884	-
- eigen financiering	26.372	-	3.536	22.836
Totaal	27.255	-	4.420	22.836

De vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar betreffen langlopende geldleningen. De term 'vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar' sluit aan op de wet Fido. De typering in looptijd van korter dan één jaar en langer dan één jaar heeft te maken met het onderscheid tussen vlottende schulden (korter dan één jaar) en lange schulden. De looptijd is een goede maatstaf voor het verkrijgen van een indicatie van risico's.

De totale rentelasten van bovenstaande leningen bedragen voor 2025 € 172.000.

Vlottende passiva

Vlottende schulden zijn kortlopende schulden die binnen één jaar betaald moeten worden. Een belangrijke passiva-post is bijvoorbeeld de crediteuren, kasgeldleningen of bankschulden. De samenstelling en het verloop van de vlottende schuld is als volgt:

Vlottende passiva (x € 1.000)	Saldo per 1-1-2025	Saldo per 31-12-2025
1 Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	6.241	6.785
2 Overlopende passiva	17.439	15.595
Totaal	23.680	22.380

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Deze schulden kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Netto vlottende schulden < 1 jaar (x € 1.000)	Saldo per 1-1-2025	Saldo per 31-12-2025
1 Kasgeldleningen	3.000	-
2 Banksaldi	-	977
3 Overige schulden		
- crediteuren	2.671	3.298
- salarissen en sociale lasten	509	1.593
- overig	61	917
Totaal	6.241	6.785

Onder de netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar verstaan we kortlopende schulden. De afwikkeling van de schulden kent een normaal verloop. De term "netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar" sluit aan op de wet Fido. De typering in looptijd van korter dan één jaar en langer dan één jaar heeft te maken met onderscheid tussen vlottende (korter dan één jaar) en lange schulden. De looptijd is een maatstaf voor het verkrijgen van een indicatie van de risico's.

De specificatie hiervan is als volgt:

Liquide middelen (x € 1.000)	Stand per 1-1-2025	Stand per 31-12-2025
Kasrekeningen	-	-
Banksaldi	-	977
Totaal	-	977

Overlopende passiva

Overlopende passiva zijn vaak bedragen die pas in een volgend jaar tot betaling komen. Het betreft in ieder geval altijd verplichtingen die in het boekjaar zijn ontstaan. De specificatie van de overlopende passiva is als volgt:

Overlopende passiva (x € 1.000)	Saldo per 1-1-2025	Saldo per 31-12-2025
1 Nog te betalen bedragen	4.459	4.214
2 Nog te betalen aan de Werkmaatschappij	7.204	-
3 Overig		1.305
4 Vooruitontvangen bedragen		
- Europese overheidslichamen	231	186
- Het Rijk	9.099	9.402
- Overige Nederlandse overheidslichamen	531	489
Totaal	21.524	15.595

Onder de nog te betalen bedragen vallen vooral de nog niet vervallen rente van de geldleningen en diverse overige afrekeningen en verplichtingen welke al in 2025 zijn aangegaan maar per de balansdatum nog niet in rekening zijn gebracht.

Het verloop van de vooruit ontvangen bedragen van Europese overheidslichamen, het Rijk en de overige Nederlandse overheidslichamen is in de onderstaande tabel weergegeven.

Specificatie vooruitontvangen overige overheid € x1.000	Saldo 1-1- 2025	Ontvangen bedragen	Vrijgefallen bedragen	Terug- betalingen	Saldo per 31-12- 2025
Europese overheidslichamen					
1 Europees sociaal fonds	230	-	44	-	186
Overige Nederlandse overheidslichamen					
2 Klimaatadaptie maatregelen	532	-	43	-	489
Het Rijk					
3 Voorschot SPUK-uitkering (SPUK Sport)	473	646	346	473	300
4 Voorschot Rijksbijdrage achterstandsbeleid	419	893	937	-	375
5 Toekenningsbeschikking specificatie uitkering	6	-	6	-	-
6 Stimuleren verkeersveiligheid	0	-	-	-	-
7 Voorschot Nationaal Programma Onderwijs	14	-	14	-	-
8 Energiecoaches	29	-	-	-	29
9 Specifieke uitkering ventilatie in scholen	213		213		-
10 Aanpak energie armoede	739		162		577
11 Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai	29		29		-
12 Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen	145		60		85
13 Specificatie uitkering wet inburgering	775	346	264	104	753
14 Specificatie uitkering onderwijsroute	55	48	-	17	86
15 Regeling ontheemden Oekraïners	880	3.143	3.227	887	-91
16 Regeling capaciteit dec. ovh. voor klimaat en energiebel.	807	973	371	-	1.409
17 Uitk. lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken	1	-	1	-	-
18 Uitk. verst. voor sport en bewegen, gezondheidsbev ca	261	601	601	-	261
19 Reg. versterking spec uitk gemeenten verduurzaming ca	4.167	1.925	564	-	5.528
20 Tijdelijke overbruggingsreg. zelfst. ondernemers (TOZO)	47	50	-	47	50
21 Overige zaken	40	-	-	-	40
22 Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030	-	-	-	-	-
	9.861	8.624	6.881	1.527	10.077

Gebeurtenissen na balansdatum

Alle ten tijde van het opmaken van de jaarrekening beschikbare informatie over de feitelijke situatie per balansdatum is bij het opmaken van de jaarrekening in aanmerking genomen en verwerkt.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen en vorderingen Waarborgen en garanties

De gemeente Achtkarspelen heeft zich garant gesteld voor de betaling van rente en aflossing van door diverse instellingen en particulieren aangegane geldleningen. De navolgende groepen zijn te onderscheiden:

specificatie (x € 1.000)	Oorspronkelijk bedrag	% borgstelling	Restant per 1-1-2025	Restant per 31-12-2025	Risico gemeente
1 Verkrijgen/verbeteren eigen woning	-	50%	255	580	290
2 Rechtspersonen	-	100%	20.845	18.757	18.757
Totaal	-		21.100	19.337	19.047

Gewaarborgde leningen en overige garantstellingen

- Directe garantstellingen

Onze gemeente heeft directe borgstellingen voor geldleningen verstrekt aan woningcorporaties voor een bedrag van € 18,5 miljoen. Naast de WSW-leningen heeft de gemeente 50% borgstelling lopen uit particuliere geldleningen (garantiebedrag € 290.000). Dit betreft met name oude gemeentegaranties (voorloper NHG) en diverse 100% borgstellingen op verenigingen en stichtingen (garantiebedrag € 257.000).

- Indirecte garantstellingen

De Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) is in 1983 opgericht met als doel om de toegang tot de kapitaalmarkt voor de deelnemende woningcorporaties te bevorderen. Tegen betaling van een borgstellingsvergoeding door de betreffende woningcorporaties biedt het WSW zekerheid aan geldgevers van die woningcorporaties voor de rente- en aflossingsverplichtingen van de geborgde geldleningen. Om te voorkomen dat het WSW wordt aangesproken op zijn borgstelling zijn er verschillende vangnetten en buffers. Een corporatie die niet voldoet aan de kredietwaardigheidseisen van het WSW komt in beginsel voor sanering in aanmerking. Daarbij ontvangt deze corporatie saneringssteun, opgebracht door de sector en geaccordeerd door de minister. Het fondsvermogen van het WSW is daarna de eerste buffer om aanspraken van geldgevers op te kunnen vangen. Deze reserve kan het WSW zo nodig aanvullen door het onderpand van de noodlijdende corporatie uit te winnen. De tweede buffer is de onderlinge waarborg van corporaties (het obligo). Corporaties voldoen op eerste verzoek 3,85% van hun geborgde schuldrestant aan het WSW. De derde en laatste buffer bestaat uit de achtervang van Rijk en gemeenten, die indien nodig het WSW voorzien van renteloze leningen. Deze renteloze leningen worden terugbetaald als het vermogen van het WSW weer op voldoende peil is. De renteloze leningen worden verdeeld volgens de verhouding 50% Rijk, 25% schadegemeenten en 25% alle gemeenten op basis van het relatieve aandeel.

Deze borgstellingen zijn overgedragen aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) waarbij de gemeente samen met het rijk als tertiaire achtervanger optreedt. Op basis van de systematiek van tertiaire achtervang betreft dit een relatief gering risico.

Aanvullende actualisering (2024–2026)

Sinds 2024 en 2025 zijn enkele onderdelen van het WSW-stelsel verder geactualiseerd. Per 1 mei 2024 is een nieuwe achtervangovereenkomst tussen gemeenten en het WSW ingevoerd, die alle eerdere versies vervangt en de afspraken harmoniseert, met behoud van de bestaande verdeelsleutels voor gemeenten die vóór 2021 al deelnamen.

Daarnaast is vanaf 1 januari 2026 het maximaal geborgd leningvolume per corporatie verhoogd naar €4,4 miljard, op basis van een nieuwe methodiek voor de maximale borg, waarmee corporaties extra financieringsruimte krijgen binnen het bestaande borgstelsel. Ten slotte hebben Aw (Autoriteit woningcorporaties) en WSW in 2025 het financiële toetsingskader herzien, met verruiming van de LTV-norm (Loan to Value: geeft de verhouding weer tussen de totale schuld van een woningcorporatie en de waarde van het bezit (vaak marktwaarde in verhuurde staat) en een lagere minimale solvabiliteit, terwijl het borgings- en saneringsmechanisme zoals in de oorspronkelijke tekst beschreven in stand is gebleven.

Niet afgewikkelde investeringen

Ook willen wij, als niet uit de balans blijkende verplichtingen, de investeringen noemen, waarvan de definitieve afwikkeling in een later jaar plaatsvindt. Voor de lasten, die uit deze lopende projecten voortvloeien, zijn specificaties op de administratie aanwezig. De dekking is voldoende geregeld binnen de toekomstige exploitatiebegrotingen.

Lopende verplichtingen

Lopende verplichtingen	Contractwaarde per jaar	Toelichting
1 Huur-/leaseovereenkomsten	€ 25.000	Lease voertuigen
2 ICT-contracten	€ 765.000	Software, licenties en abonnementen
3 Onderhoudsovereenkomsten	€ 3.065.000	Technisch onderhoud en servicecontracten
4 Verzekeringen	€ 530.000	Verzekeringspremies
4 Contributies / lidmaatschappen	€ 411.000	Vakliteratuur en lidmaatschappen
5 Abonnementen	€ 209.000	Overige structurele contracten
Totaal	€ 5.005.000	

De verplichtingen kennen veelal een looptijd van één jaar met stilzwijgende verlenging, of een meerjarige contractduur zonder vaste einddatum.

4.5 Toelichting baten en lasten

Saldi per programma

Programma (x € 1.000)	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
0. Bestuur en ondersteuning	56.913	59.898	61.417	1.519
1. Veiligheid	- 2.709	- 2.642	- 2.321	321
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	- 6.036	- 6.015	- 5.512	502
3. Economie	- 479	- 586	- 402	184
4. Onderwijs	- 2.746	- 2.977	- 2.789	188
5. Sport, cultuur en recreatie	- 6.807	- 7.231	- 6.707	524
6. Sociaal domein	- 36.606	- 37.537	- 37.255	282
7. Volksgezondheid en milieu	- 1.143	- 1.497	- 1.365	132
8. Vrosh	- 2.010	- 2.769	- 1.851	917
Onttrekkingen/stortingen reserves	1.753	5.065	4.381	- 684
TOTAAL	129	3.710	7.596	3.885

4.6 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de Raad op 23 januari 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 2.280.000. De rapportagegrens is vastgesteld op € 50.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Rechtmatigheid

Totale lasten 2025 afgerond op miljoen	Verantwoordingsgrens t.b.v. rechtmatigheidsverantwoording 2%	Rapportagegrens waarboven onrechtmatigheden worden toegelicht in de bedrijfsvoering paragraaf
€ 114.000.000	€ 2.280.000	€ 50.000

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 7.229.110 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 2.280.000. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 2.802.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken in artikel 12 van de financiële verordening.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander door de gemeenteraad vastgesteld autorisatieniveau)	€ 2.802.000
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 119.968
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	€ -
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld	Onderschrijding investeringskredieten: € 760.125 Onderschrijding lasten: € 2.148.000 Overschrijding baten: € 986.000 Onderschrijding baten: € - Totaal: € 3.894.125
<i>Totaal begrotingsonrechtmatigheden</i>	€ 6.816.093
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïnd. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid. De niet -acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	- € 2.802.000
<i>Resterende saldo aan begrotingsrechtmatigheden</i>	€ 4.014.093
Voorwaardencriterium	
5. Inkoop en aanbesteding	€ 413.017
M&O criterium	
9. Geen bevindingen	€ -

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het bestuurde raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid.

4.7 Verantwoording Wet Normering Topinkomens

De WNT is van toepassing op de gemeente Achtkarspelen. Het voor de gemeente Achtkarspelen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2025 € **246.000** (2024: € 233.000). Dit betreft het algemeen bezoldigingsmaximum.

Bezoldiging topfunctionarissen

In onderstaande tabellen worden de WNT-gegevens van de leidinggevende topfunctionarissen over 2024 en 2025 vermeld. In Achtkarspelen betreft het de functies van gemeentesecretaris en griffier.

Gegevens 2025 (bedragen x € 1)		M.P. de Jong	G. Andringa
Functiegegevens		Gem.secr.	Griffier
Aanvang en einde functievervulling	.	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,00	1,00
Dienstbetrekking?		Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		€ 136.877	€ 109.649
Beloningen betaalbaar op termijn		€ 22.883	€ 16.618
<i>Subtotaal</i>		€ 159.760	€ 126.266
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		€ 246.000	€ 246.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging		€ 159.760	€ 126.266
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2024 (bedragen x € 1)		M.P. de Jong	G. Andringa
Functiegegevens		gem.secr.	griffier
Aanvang en einde functievervulling		1-1 / 31-12	1-1 / 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,00	1,00
Dienstbetrekking?		Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		€ 131.806	€ 102.011
Beloningen betaalbaar op termijn		€ 22.668	€ 16.501
<i>Subtotaal</i>		€ 154.474	€ 118.512
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		€ 233.000	€ 233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging		€ 154.474	€ 118.512
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		N.v.t.	N.v.t.

4.8 Single Information Single Audit

De gemeente Achtkarspelen ontvangt van diverse departementen specifieke uitkeringen, waaraan voorwaarden zijn verbonden als het gaat om de besteding van de gelden. De verantwoording die daarover moet worden afgelegd vindt plaats door middel van de SISA-bijlage (Single Information, Single Audit).

Hierin zijn alle specifieke uitkeringen opgenomen die de gemeente ontvangt en waarvan door het rijk is besloten de verantwoording via deze methode te laten plaatsvinden.

Voor 2025 vallen de volgende specifieke uitkeringen van de gemeente onder deze verantwoordingssystematiek:

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) Aard controle D2 Indicator: B2/01	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	
			1	2	Ja	Nee	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/06	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08 €266	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09 € 23.580	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10 €18.500	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11 €157.495	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12 €0	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13 €0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/14 €804	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15 €17.166	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16 €3.673	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17 €7.242	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18 €1.901	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19 €3.748
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22 €0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23 €0	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24 €25.144	
			€0	€0	€0	€0	€25.144	
			BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen Aard controle R Indicator: C62/01 € 4.344	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02 Nee	
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: C92/01 € 29.222	Bedrag doorgeschoven naar t+1 Aard controle R Indicator: C92/02 € 0	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03 2	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04 66	Aantal gebruikte leermiddelen Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05 18	

Verstreker	Uitveringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06
			€ 601.478	€ 335.436	€ 0	€ 0	€ 418.542	€ 374.779
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
			Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10		
			1					
			2					
			100					
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs			
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03			
			€ 39.667	€ 0	€ 0			
			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07		
			€ 0	€ 14.179	€ 0	Ja		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10	Aard controle R Indicator: D14/11		
			1					
			2					
			10					
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01	Aard controle R Indicator: E3/02	Aard controle R Indicator: E3/03	Aard controle R Indicator: E3/04	Aard controle R Indicator: E3/05	Aard controle R Indicator: E3/06
			1 BSV/23/00383	€ 0	€ 0	€ 0	€ 30.050	€ 0
			2					
			100					
			Hieronder per regel één projectnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10	Aard controle R Indicator: E3/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12
			1 BSV/23/00383	€ 173.146	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
			2					
			100					

Verstreker	Lijstingscode	Specifieke lijsting juridische grondslag ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen eraast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
			1 030002 Provincie Friesland PF-2022/245384 € 0	2 030002 Provincie Friesland PF-2022/245384 € 43.349	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3 030002 Provincie Friesland PF-2022/245384 € 0	4 030002 Provincie Friesland PF-2022/245384 € 0	€ 98.983	€ 98.284	€ 199.553	€ 199.553
			5 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 € 0	6 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 € 0	€ 75.000	€ 0	€ 150.000	€ 150.000
			7 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 € 0	8 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 € 0	€ 55.129	€ 0	€ 110.257	€ 110.257
			9 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 € 0	10 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 € 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			11 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 € 0	12 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 € 0	€ 41.210	€ 0	€ 82.420	€ 82.420
			13 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 € 0	14 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 € 0	€ 64.292	€ 0	€ 128.583	€ 128.583
			15 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 € 0	16 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 € 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			20 Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09			
			1 030002 Provincie Friesland PF-2022/245384 Nee	2 030002 Provincie Friesland PF-2022/245384 Nee				
			3 030002 Provincie Friesland PF-2022/245384 Ja	4 030002 Provincie Friesland PF-2022/245384 Nee				
			5 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 Nee	6 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 Nee				
			7 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 Ja	8 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 Ja				
			9 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 Nee	10 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 Nee				
			20 Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13		
			1 030002 Provincie Friesland PF-2022/245384 RWA structuur Harkema	2 030002 Provincie Friesland PF-2022/245384 Afkoppelen Zetveld/Kamp/Kim	Nee			
			3 030002 Provincie Friesland PF-2022/245384 RWA structuur Groningerstraat	4 030002 Provincie Friesland PF-2022/245384 Badlaan Surhuisterveen	Nee			
			5 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 Afkoppelen Borkelaar/De Taats/Lange Schoor	6 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 Herinr. Bullenpost Centrum	Nee			
			7 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 Waterobrust Augustinusga	8 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 Herinr./afkoppelen Surhuisterveen Noord	Ja			
			9 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 Nee	10 030002 Provincie Friesland PF-2023/265019 Nee				
			20					
lenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
		Provincies en Gemeenten	Aard controle R Indicator: E84/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Aard controle R Indicator: E84/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04		
			€ 102.726	€ 243.370	€ 158.393	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08		
			1 318 Verbreden van fietspaden/aantal in Meters	Ja	365			
			2 319 Aanleg plateau kruispunt GOW/ETW/aantal in Stuks	Nee	0			
			3 324 Aanleg ongelijkvloerse kruising (brug)/aantal in Stuks	Nee	0			
			4 330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h/aantal in Stuks	Ja	1			
			5 331 Drempel/aantal in Stuks	Ja	1			
			6 332 Wegversmalling/aantal in Stuks	Nee	0			
			7 361 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer)/aantal in Stuks	Nee	4			
			8 362 Aanleg van één rijloper met fiets(suggestie)stroken en bermen/aantal in Meters	Ja	3.100			
			100					

Jaarstukken 2025

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
lenW	E120	Regeling specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030	Totale besteding (Jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) t/m Jaar T?(ja/nee)		
			Aard controle R Indicator: E120/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/02	Aard controle R Indicator: E120/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/04		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond t/m (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, indien noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E120/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/08		
			1 448 Aanleg van een fietsoversteek	Nee	0			
			2 431 Drempel , aantal in st	Nee	0			
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 9.373.950	€ 126.626	€ 594.742	€ 0	€ 5.459	€ 1.345
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicator: G2/07	Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 20.152	€ 12.606	€ 0	€ 1.746.252	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			Aard controle D2 Indicator: G2/13	Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Ja				

Jaarstukken 2025

Vereniging	Identificatie	Beschrijving van de uitgave	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G3/01	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/02	Baten vanwege voor 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/03	Besteding (jaar T) Bob Gemeente Aard controle R Indicator: G3/04	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/05	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 62, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/06
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Welke regeling betreft het? Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente Aard controle R Indicator: G4/02	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G4/03	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente Aard controle R Indicator: G4/04	Ja Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/05	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 63	€ 0	€ 213	€ 21.525	€ 862
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 279	€ 0	€ 0	€ 16.137	€ 565
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 10.821	€ 704
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 342	€ 0	€ 213	€ 48.483	€ 2.131
		Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
		Gemeente	Aard controle R Indicator: G4/08	Gemeente	Aard controle R Indicator: G4/09	Gemeente	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10	
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0				
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja			
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja			
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja			
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja			
		6 Totaal	0	0	N.v.t.			
		Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)		
		Gemeente	Aard controle R Indicator: G4/12	Gemeente	Aard controle R Indicator: G4/13	Gemeente	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)						
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)						
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)						
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						
		6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
		Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkings - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkings Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire			
		Gemeente	Aard controle R Indicator: G4/16	Gemeente	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Gemeente	Aard controle R Indicator: G4/19	
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0			
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
		6 Totaal	0	0	0	0		

Jaarstukken 2025

Verstrekk	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente			
			Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente			
			Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03			
SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2025 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025 Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende uitkering				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting		
			Aard controle R Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/06		
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Totaalbedrag (jaar T) toegekend	Reservering 2025 voor 2026 (maximaal 10% van toegekende budget 2025 kan worden meegenomen naar 2026)	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle R Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle R Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08				
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Ja	Nee				

Jaarstukken 2025

Verstreker	Lijstingscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: H35B/02</i>				
		1 060090 Gemeente Smallingerland	€ 108.352					
		2						
		3						
VRO	J17	Realisatiestimulans	Aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. <i>Aard controle D1 Indicator: J17/01</i>	Geprognostiseerde aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T+1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J17/02</i>	Correctie aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. <i>Aard controle D1 Indicator: J17/03</i>			
		24 Aantal betaalbare woningen bouw gestart in jaar T in het NPLV-gebied, waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J17/04</i>	38 Bestedingen (jaar T) ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling (excl. Compensabele Btw) . <i>Aard controle R Indicator: J17/05</i>	0 Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling. <i>Aard controle R Indicator: J17/06</i>	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling (excl. Compensabele Btw). <i>Aard controle R Indicator: J17/07</i>	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling. <i>Aard controle R Indicator: J17/08</i>		
		1						
		2						
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01</i>	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten <i>Aard controle R Indicator: J55/02</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03</i>	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04</i>	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten <i>Aard controle R Indicator: J55/05</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06</i>
		180 Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07</i>	€ 5.817 Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten <i>Aard controle R Indicator: J55/08</i>	€ 335.650 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09</i>	77		€ 1.702	€ 91.427
		43 Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10</i>	€ 149.672 Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11</i>	€ 263.545 Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12</i>		Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13</i>	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14</i>	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15</i>
		423	160	0	0	0	0	74

Verstreker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T), in J94/06 t/m J94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2024) of een WOZ-waarde van boven € 477.000	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III en bijlage IV besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2 en tranche 3).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01	Aard controle R Indicator: J94/02	Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05	Aard controle R Indicator: J94/06
			1 LAI23-03521836	€ 550.089	259	0	€ 0	€ 29.323
			2 LAI24-03761237	€ 0	7	0	€ 13.951	€ 0
			3 LAI25-03824307	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
			100					
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel c	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09			
			1	€ 0	€ 520.766	Nee		
			2	€ 0	€ 0	Nee		
			3	€ 0	€ 0	Nee		
			100					
VRO	J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw Sisa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/01	Aard controle R Indicator: J210B/02	Aard controle R Indicator: J210B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/06
			1 030002 Provincie Friesland	€ 71.350	€ 94.169	11	0	Ja
			2					
			3					
			4					
KGG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06
			€ 86.740	€ 243.770	€ 8.513	€ 619.068	€ 31.773	€ 41.363
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07					
	Nee							

Jaarstukken 2025

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
			Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06
			€ 2.832.544			€ 115.915	€ 0	€ 358.615
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Periode vanaf wanneer de eigen bijdrage is ingevoerd	Periode vanaf wanneer de verhoging eigen bijdrage is ingevoerd	
			Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Aard controle D2 Indicator: M16/10	Aard controle D2 Indicator: M16/11	
			€ 0	€ 3.456	€ 75.422	1-1-2025	1-10-2025	
			Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: M16/12	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/13				
			€ 3.235.108	€ 14.256.740				

5 OVERIGE GEGEVENS

5 Overige gegevens

<<Accountantsverklaring wordt na het afgeven van de verklaring hieraan toegevoegd>>

6 BIJLAGEN

Bijlage A – Restantkredieten 2025

Omschrijving (x € 1)	Begroot	Realisatie	Saldo begr-tek	Gereed
Voorb. de Swadde BP 2021	68.584	-141.416	210.000	ja
Voorb. Acht oan de Diken BP 2022	117.702	70.533	47.169	nee
Voorber. Voorstraat Buitenpost	48.087	40.098	7.989	nee
Voorber. Nijebuorren Harkema	20.643	0	20.643	ja
Voorber. Schuilenga Surhuisterv. 2023	10.397	37.033	-26.636	nee
Voorbereiding woningbouw Surhuizum 2025	79.515	21.316	58.199	nee
Voorber. Locatiestudie Drogeham 2025	85.000	25.000	60.000	nee
TH vv VVT renovatie kleedaccom. 2018	49.770	0	49.770	nee
Renovatie kleedacc Tc Buitenpost (2019)	5.514	0	5.514	nee
Renovatie kleedacc. Kv Harkema 2020	36.236	0	36.236	nee
Renovatie kleedacc. Tc K'tille 2020	19.395	0	19.395	nee
Renovatie kleedacc. Vv S'veen 2020	83.988	0	83.988	nee
Renovatie kleedacc. Vv Twijzel 2020	41.037	0	41.037	nee
Renovatie kleedacc. Kv Olympia 2020	15.665	6.304	9.361	nee
Ren. kleedacc. Vv GSVV Kv Fri 2021	69.471	0	69.471	nee
Verv. toplaag DH-TC 2023	64.265	52.587	11.678	ja
Verv. onderlaag DH-TC 2023	51.183	33.334	17.849	ja
Verv. verlichting DH-TC 2023	21.780	10.637	11.143	ja
Verv. toplaag AG-TC 2023	26.620	4.100	22.520	ja
Verv. onderlaag AG-TC 2023	49.489	0	49.489	ja
Verv. verlichting AG-TC 2023	21.780	0	21.780	ja
Ren. kl.acc AG-VV 2023	58.230	47.749	10.481	nee
Ren. hfdveld SZ-KV 2023	50.000	0	50.000	nee
Ren. kl.acc HA-KV 2023	26.000	0	26.000	nee
Ob+dr.kg SV-KV 2023	13.634	11.180	2.454	ja
Sptt.lg.kg SV-KV 2023	6.569	16.129	-9.560	ja
Tl. kg SV-KV 2023	18.788	15.406	3.382	ja
Verlichting kg SV-KV 2023	21.137	17.332	3.805	ja
Inr.+hkw kg SV-KV 2023	11.727	9.616	2.111	ja
terreininr+prk SV-KV 2023	-3.829	430	-4.259	ja
Verenigingsgebouw (gem) SV-KV 2023	-141.533	-114.702	-26.831	ja
Verv.lichtmasten K'tille 2024	9.877	4.723	5.154	ja
Renovatie kaatsveld B'Post 2024	35.014	44.478	-9.464	ja
Renovatie hoofdveld vv D'ham 2024	17.537	105	17.432	ja
Gymgebouw - BL - verv. boilers 2022	20.927	0	20.927	nee
Gymgebouw-GK-verv. dakbedekking 2024	42.523	0	42.523	ja
Gymgebouw-TW-vervanging boilers 2024	22.201	0	22.201	nee
GRP Gemalen ME 2024	28.532	28.532	0	ja
GRP vervanging vrijvervalgemalen 2024	498.314	397.507	100.807	nee
GRP Telemetrie 2024	7.221	7.221	0	ja
GRP Pompunits ME 2024 uitvoering 2025	95.000	95.001	-1	ja
GRP Meekoppelkansen 2024	138.800	140.139	-1.339	ja
GRP - IBA's ME 2025	47.500	48.006	-506	ja
GRP - Pompunits ME 2025	180.000	108.545	71.455	nee
GRP - Telemetrie 2025	26.000	13.002	12.998	nee
GRP-Gemalen ME 2025	70.000	28.278	41.722	nee
Kruidhof - Nieuwe kas 2022	58.290	8.882	49.408	ja
Kruidhof - Loods,scha.hal,cont.veld 2022	-23.538	29.502	-53.040	ja
Verv Caddy VW 4-VSP-48, 2020	30.000	27.744	2.256	ja
Verv Caddy VW 2-VFX-28, 2020	7.561	2.200	5.361	ja
Schoolzones 2019	31.226	29.758	1.468	ja
Inhaalslag groot wegenonderhoud 2022	114.751	114.745	6	ja
Her Groningerstr.weg Sv 2022	56.504	58.714	-2.210	ja
Kunstwerk brug Rysloane 2022	67.150	67.150	0	ja
Kunstwerken 2022	9.600	9.600	0	ja
Centrumplan BP 2022	1.318.614	1.041.117	277.497	nee
Kunstwerken 2023	15.390	15.390	0	ja
CAD platform 2023	12.600	0	12.600	ja
Raweb 2023	28.926	28.900	26	ja
Fietspad 4stroomland SV 2023	69.489	57.938	11.551	nee
Schelpenpad G'klooster 2023	5.311	0	5.311	ja
Afr. herinr Surhuisterveen 2022	37.766	37.410	356	ja
Raweb incl. inhaalslag 2024	121.048	116.206	4.842	nee

Jaarstukken 2025

Kunstwerken 2024	39.000	48.183	-9.183	ja
Parkeerplaatsen Groenkamp Bp. 2019	60.000	0	60.000	nee
Laadpalen 2023	22.523	8.264	14.259	ja
Havens her. damw. havens GK-KT (YY)	169.232	0	169.232	nee
SH NH-kerk - rest. toren 2020	46.954	0	46.954	nee
Raweb wandel- en fietsroutes 2017	130.729	0	130.729	nee
Fietspad Droegehamstermieden 2021	216.658	-12.618	229.276	nee
GRP regenwaterstructuren 2015	80.317	0	80.317	ja
GRP termijnerv. vrijvervalgemalen 2015	171.493	136.399	35.094	ja
GRP VV riolen beheerssysteem 2020	578.389	36.700	541.689	nee
GRP regenwaterstructuren 2023	73.046	88.283	-15.237	ja
GRP VV riolen beheerssysteem 2021	249.249	142.545	106.704	ja
GRP VV riolen beheerssysteem 2022	331.481	11.249	320.232	nee
GRP Regenwaterstructuren 2023	275.867	0	275.867	nee
GRP Reparaties vrijvervalriolering 2022	164.940	66.725	98.215	ja
Verv. Hogedrukspuit 2024	790	366	424	ja
GRP-Vervanging vvvriolen 2025, uitv.2025	175.000	185.000	-10.000	nee
Core (3 stuks) 2025	30.000	0	30.000	nee
Sophos firewall (2 stuks) 2025	30.000	0	30.000	nee
Acces switches (20 stuks) 2025	50.000	0	50.000	nee
Wifi Accespoints (80 stuks)	40.000	0	40.000	nee
ICT midd. verg.ruimte burgemeester 2025	5.500	0	5.500	nee
ICT midd. vergaderrmt secretaris 2025	5.500	0	5.500	nee
ICT middelen B&W keamer 2025	5.500	0	5.500	nee
ICT middelen Lytse Keamer 2025	7.500	0	7.500	nee
ICT middelen De Swadde 2025	7.000	0	7.000	nee
ICT middelen Dobbe 75 inch 2025	8.500	0	8.500	nee
ICT middelen Pinga 65 inch 2025	7.000	0	7.000	nee
ICT midd. kamer manager beheer 2025	5.500	0	5.500	nee
Duurz.veilig aanvullende budgetten (YY)	16.921	0	16.921	nee
Verlichting fietspaden 2023	46.162	0	46.162	ja
Gladheid 2023	15.000	13.000	2.000	ja
Openb. verl. armaturen 2024	260.408	260.410	-2	ja
Rijwielpadstrooier 2024	5.000	0	5.000	ja
Verkeersplan fietsveiligheid KN 2024	30.000	39.007	-9.007	nee
Openbare verlichting armaturen 2025	300.000	117.729	182.271	nee
Openbare verlichting 2025 masten	50.000	50.000	0	ja
Rationeel wegbeh. 2024, uitvoering 2025	150.000	0	150.000	nee
Inhaalsl. gr. weg.onderh. 2024 (tm 2025)	148.615	95.665	52.950	nee
Raweb 2025	759.878	244.331	515.547	nee
Fietspad Skeanpaed 2023	173.913	91.688	82.225	nee
Speeltoestellen 2024	23.960	23.960	0	ja
Speeltoestellen 2025	84.005	40.263	43.742	nee
Vloeistofdichte vloer milieust. 2022	92.733	0	92.733	nee
Gebouwbeheerssysteem	6.697	5.803	895	ja
Vervanging CV ketel gemeentehuis	65.000	66.107	-1.107	ja
School Twijzelerheide 2023	3.998.706	5.793	3.992.913	nee
Bouwkundige aanp. It Vleckehûs	248.460	179.567	68.893	ja
Totaal	13.710.104	4.667.875	9.042.229	

Bijlage B - Overzicht subsidies aan instellingen 2025

Omschrijving	Structureel	Bedrag x €1	Ontvanger
subsidie peuteropvang en VE	Incidenteel	694.589	St. Peuteropvang Achtkarspelen/Koll
Subsidie bibliotheekwerk	Incidenteel	673.527	St. Openbare Bibliotheken Noord Fry
Subsidie sociale basis	Incidenteel	436.529	St. KEaRN Welzijn
Subsidie 2025	Incidenteel	330.494	Coöperatieve Cultuurcentrum de Wâld
verlening 2025	Incidenteel	202.857	St. Openbare Bibliotheken Noord Fry
Subsidie zorgplicht 2025	Incidenteel	100.000	St. Openbare Bibliotheken Noord Fry
Subsidieverlening 2025	Incidenteel	85.000	Vereniging zwembad 'de Wettervlecke
Subsidie 2025	Incidenteel	80.000	Stichting Leergeld Friesland Oost
Subsidie Stichting RMT 2025	Incidenteel	55.917	Stichting RegioMarketing Toerisme
Beschikking tot subsidieverlening 2025	Incidenteel	52.241	St. KEaRN Welzijn
geplande activiteiten subsidie 2025	Incidenteel	50.000	Stichting De Friesch-Groningsche He
subsidie 2025 versterken sociale basis	Incidenteel	49.352	Sociaal Cultureel Wurk Surhústerfean
Bijdrage 2025	Incidenteel	47.000	Volwassenfonds Sport & Cultuur
Bijdrage 2025	Incidenteel	43.000	Jeugdfonds Cultuur Friesland
Subsidie GALA 2025	Incidenteel	39.000	Coöperatieve Cultuurcentrum de Wâld
declaratie afrekening VVE Hbraam	Incidenteel	37.823	De Hasselbraam Bernebrêge B.V.
Versterken sociale basis 2025	Incidenteel	30.000	SCW Bûtenpost
subs Versterken sociale basis 2023-2027	Incidenteel	29.962	St. KEaRN Welzijn
Subsidie SPUK IDO 2025	Incidenteel	29.222	St. Openbare Bibliotheken Noord Fry
1424107962 Subsidie aanvullend Sociale Basis 2025	Incidenteel	28.931	
Subsidie sociale basis	Incidenteel	26.933	Humanitas district noordb
bekostiging 2025	Incidenteel	19.487	St. Streekomroep NO-Friesland
Subs. 2025 St. Mei Elkoar Yn Droegeham	Incidenteel	16.025	St. Mei Elkoar yn Droegeham
Versterken sociale basis subsidie 2025	Incidenteel	15.000	SCW Harkema
Subsidie 2025	Incidenteel	15.000	Stichting Voedselbank Achtkarspelen
Cb Amargi Kearn	Incidenteel	14.906	
Subsidie sociale basis	Incidenteel	14.183	Stichting Stjoer
Subsidie versterken sociale basis 2025	Incidenteel	12.700	MFC de Delfeart/St. Dorpshuis Surhu
Gewijzigde beschikking subs. 2025 & 2026	Incidenteel	12.632	Het Generatiehuis
Subsidie 2025 versterken sociale basis	Incidenteel	10.050	St. Jeugdwerk Gerkesklooster-Stroob
Subsidie terugdringen gezondheidsachterstanden	Incidenteel	10.000	Vereniging Plaatselijk belang Boele
Subsidie 2025 versterken sociale basis	Incidenteel	9.960	SKW Twijzel
Subsidie 2025	Incidenteel	8.500	SUSKA
subsidie 2025	Incidenteel	6.060	Stichting Markant Friesland
arbeidsmarkttoeslag compensatie 2025	Incidenteel	5.879	St. KEaRN Welzijn
inzake subsidie Versterken sociale basis 2025	Incidenteel	5.379	Stichting Jeugdhonk Stynsgea
subsidie sociale basis 2025	Incidenteel	5.150	Vereniging Plaatselijk belang Boele
St. Present de Walden - subsidie vsb GALA	Incidenteel	5.000	St. Present de Walden
Subs. Plaatselijk Belang Kootstertille	Incidenteel	4.950	Vereniging Plaatselijk Belang Koots
Subs. Plaatselijk Belang Twijzelerheide	Incidenteel	4.900	Pl. Belang Twijzelerheide
Leefbaarheidssubsidie PB Kootstertille	Incidenteel	4.500	Vereniging Plaatselijk Belang Koots

Jaarstukken 2025

Leefbaarheidssubsidie PB Surhuizum	Incidenteel	4.500	Ver. Plaatselijk Belang Surhuizum
Leefbaarheidssubsidie PB Drogeham	Incidenteel	4.500	Plaatselijk belang Drogeham
Leefbaarheidssubsidie PB Buitenpost	Incidenteel	4.500	Vereniging Plaatselijk Belang Buite
Subsidieaanvraag PB Harkema	Incidenteel	4.500	Plaatselijk Belang Harkema
Leefbaarheidssubsidie PB Twijzelerheide	Incidenteel	4.500	Pl. Belang Twijzelerheide
Leefbaarheidssubsidie DR Gerkesklooster	Incidenteel	4.500	Ver. Dorpsraad Gerkesklooster
Leefbaarheidssubsidie PB Twijzel	Incidenteel	4.500	Plaatselijk belang Twijzel
Leefbaarheidssubsidie PB Boelenslaan	Incidenteel	4.500	Vereniging Plaatselijk belang Boele
Leefbaarheidssubsidie PB Surhuisterveen	Incidenteel	4.500	Plaatselijk Belang Surhuisterveen
Leefbaarheidssubsidie PB Augustinusga	Incidenteel	4.500	Dorpsbelang Augustinusga
Subsidie 2025	Incidenteel	4.234	Stichting Urgente Noden Friesland
Subs. tnv. Volwassenen en Ouderen2025	Incidenteel	4.160	Vereniging Plaatselijk Belang Koots
Sub. Versterken Sociale Basis Plaatselijk Belang	Incidenteel	4.000	Pl. Belang Twijzelerheide
Vaststelling jeugdsportsubsidie 2025	Incidenteel	3.538	GV Maas
Subsidie 2025	Incidenteel	3.100	Kledingbank Achtkarspelen
Subsidie cultuur 2025	Incidenteel	3.000	Stichting Keunstkríte Twizel
Subsidie Zwem- en Polovereniging PWC Buitenpost	Incidenteel	2.911	Zwemvereniging Paradyske Wetterrott
Subsidie 2025	Incidenteel	2.778	Humanitas district noordb
Vaststelling jeugdsportsubsidie V.V. Buitenpost	Incidenteel	2.694	Voetbalvereniging Buitenpost
jeugdsportsubsidie FC Surhústerfean	Incidenteel	2.113	Voetbalvereniging 't Fean '58
subsidie amateurkunst 2025	Incidenteel	2.100	Fanfare de Bazuin
subsidie amateurkunst 2025	Incidenteel	2.080	Brassband Blaast de Bazuin Surhuist
jeugdsportsubsidie Korfbalvereniging Flamingo's	Incidenteel	1.933	Korfbalvereniging Flamingo's
Subsydzjeoanfraach 2025 Tomke-projekt	Incidenteel	1.904	Bibliotheekservice Fryslân
Subsydzjeoanfraach 2025	Incidenteel	1.790	Stichting Algemiene Fryske Underrjo
subsidie amateurkunst 2025	Incidenteel	1.600	Christelijke Brassband Da Capo
subsidie amateurkunst 2025	Incidenteel	1.600	Chr. Jeugdbrassband Projunior
Subsidie Frysk 2025	Incidenteel	1.500	Stichting Iepenloftspul De Harkema
Subsidie Frysk 2025	Incidenteel	1.500	Simke Kloostermanleen
subsidie culturele activiteit 2025	Incidenteel	1.500	Stichting Release
Subsidie culturele activiteit 2025	Incidenteel	1.500	Stichting Survento Evenementen Surh
Subsidie culturele activiteit 2025	Incidenteel	1.500	Stichting MeM
Subsidie cultuur 2025	Incidenteel	1.500	Stichting Smelne's Erfskip
Subsidie cultuur 2025	Incidenteel	1.500	Vereniging H&I Surhuisterveen
Subsidie cultuur 2025	Incidenteel	1.500	Gondelvaart op Wielen
Subsidie cultuur 2025	Incidenteel	1.500	Ver. Dorpsraad Gerkesklooster
subsidie amateurkunst 2025	Incidenteel	1.480	Brassband t Heideblomke
Vaststelling jeugdsportsubsidie Harkemase Boys	Incidenteel	1.478	vv Harkemase Boys
Beschikking tot subsidievaststelling 2025	Incidenteel	1.423	Humanitas district noordb
Subsidie cursussen FC Surhusterfean	Incidenteel	1.350	Voetbalvereniging 't Fean '58
sportevenementensubsidie Profronde 2025	Incidenteel	1.250	Stichting Wielercomité Surhuisterve
2025 sportevenementensubsidie	Incidenteel	1.250	Stichting Feanster Darts
Stichting Survival Kootstertille	Incidenteel	1.250	Stichting Survival Kootstertille
Subsidie 2025, Concours Hippique Buitenpost	Incidenteel	1.250	Stichting Paardensport-Commissie Bu

Jaarstukken 2025

Subsidieregeling Samenleving 8K 2025	Incidenteel	1.250	Stichting Wielercomité Surhuisterve
Beschikking - de Hel van Harkema	Incidenteel	1.250	Stichting Recreatie Sport Harkema
subsidie amateurkunst 2025	Incidenteel	1.080	Malletband V.I.O.S Kootstertille
Subsidie 2025 tnv. Humanitas District Noord	Incidenteel	1.065	Humanitas district noordb
subsidie amateurkunst 2025	Incidenteel	1.060	Chr. Brassband Gloria Dei
jeugdsportsubsidie Zwem- en waterpolovereniging	Incidenteel	1.057	Zwemvereniging Paradyske Wetterrott
Vaststelling jeugdsportsubsidie WSBF	Incidenteel	1.030	Gymnastiekvereniging WSBF
Vaststelling jeugdsportsubsidie Hercules	Incidenteel	1.004	Gymnastiekvereniging Hercules
subsidie amateurkunst 2025	Incidenteel	1.000	Brassband De Waldsang
Subsidie culturele activiteit 2025	Incidenteel	1.000	Maskelyn
Subsidie cultuur 2025	Incidenteel	850	Stichting Oud Achtkarspelen
Vaststelling jeugdsportsubsidie Turnlust	Incidenteel	775	Christelijke Gymnastiekvereniging T
subsidie amateurkunst 2025	Incidenteel	750	Federatie Achtkarspelen
Subsidie 80 jaar vrijheid	Incidenteel	750	Westerlauwers mannenkoor
Subsidie 80 jaar vrijheid	Incidenteel	750	Brassband Blaast de Bazuin Surhuist
Subsidie 80 jaar vrijheid	Incidenteel	750	Christelijke Brassband Da Capo
Subsidie 80 jaar vrijheid	Incidenteel	750	Stichting De Binnenste Buiten
Subsidie 80 jaar vrijheid	Incidenteel	750	St. Mobiel Oorlogs Museum
Subsidie 80 jaar vrijheid	Incidenteel	750	St. Dorpsact. Gerk. Str.
Subsidie cultuur 2025	Incidenteel	750	Organisatie Muziekver. Fryslân
Subsidie cultuur 2025	Incidenteel	750	St. Feanster Music Night
sportevenementensubsidie Pieter Weening Classic	Incidenteel	750	Stichting Wielercomité Surhuisterve
sportevenementensubsidie 2025	Incidenteel	750	DCT Twijzelerheide
Beschikking subsidievaststel.sportevenementen 2025	Incidenteel	750	Christelijke Gymnastiekvereniging T
Harkemase Boys	Incidenteel	750	vv Harkemase Boys
V.V.T. Pingotoernooi	Incidenteel	750	Voetbalvereniging VVT
sportevenement G.S.V.V. Gerkesklooster	Incidenteel	750	Voetbalvereniging G.S.V.V
Stichting de Swaddekuier	Incidenteel	750	Stichting Swaddekuier
Comité Feanster 40	Incidenteel	750	Comite Feanster 40
Stichting Slach om'e Toer	Incidenteel	750	Stichting Slach om 'e Toer
Toerfietsclub Surhuisterveen	Incidenteel	750	Toerfietsclub Surhuisterveen
Beschikking Open Fries Kampioenschap ACRO	Incidenteel	750	Gymnastiekvereniging WSBF
Beschikking Toerfietsclub Surhuisterveen	Incidenteel	750	Toerfietsclub Surhuisterveen
subsidie 2025 concours hippique	Incidenteel	750	Stichting Paardensport Drogeham
Feanstertoernooi Tennis en padelvereniging TSO	Incidenteel	750	Tennisvereniging voor Surhuistervee
Subsidieregeling Samenleving Achtkarspelen 2025	Incidenteel	750	Voetbalvereniging 't Fean '58
subs st dfc sinoan run harkema	Incidenteel	750	Stichting DFC Harkema
subsidie bedrijvensvoetbal sveen	Incidenteel	750	Voetbalvereniging 't Fean '58
subsidie amateurkunst 2025	Incidenteel	500	Fryske Krite
Subsidie 80 jaar vrijheid	Incidenteel	500	Plaatselijk belang Twijzel
subsidie st dfc harkema	Incidenteel	500	Stichting DFC Harkema
Vaststelling jeugdsportsubsidie G.S.V.V.	Incidenteel	408	Voetbalvereniging G.S.V.V
Vaststelling jeugdsportsubsidie Sportclub Twijzel	Incidenteel	382	Sportclub Twijzel
jeugdsportsubsidie Korfbalvereniging DTS	Incidenteel	382	Korfbalvereniging De Tuke Smiters

Jaarstukken 2025

Subsidie Frysk 2025	Incidenteel	375	Stichting Algemiene Fryske Underrjo
Vaststelling jeugdsportsubsidie TSO	Incidenteel	347	Tennisvereniging voor Surhuisterveen
subsidie amateurkunst 2025	Incidenteel	340	Toneelvereniging "Vriendenkring"
amateurkunst subsidie 2025	Incidenteel	300	Folkkoar It Wâldfolk
subsidie amateurkunst 2025	Incidenteel	300	Westerlauwers mannenkoor
subsidie amateurkunst 2025	Incidenteel	300	Vrouwenkoor Noaten op é Sang
subsidie amateurkunst 2025	Incidenteel	300	Chr. Zangvereniging Zingt Gode Lof
subsidie amateurkunst 2025	Incidenteel	300	Popkoor Akkoord
Subsidie Balgendag Augustinusga	Incidenteel	250	De Loekpoedels
Subsidieverlening Stichting Aktivo	Incidenteel	232	Stichting AKTIVO
jeugdsportsubsidie Tennisvereniging Buitenpost	Incidenteel	219	Tennisvereniging Buitenpost
Subsidie 2025	Incidenteel	200	De Loekpoedels
Vaststelling jeugdsportsubsidie De Twee Kastelen	Incidenteel	195	Schaakvereniging De Twee Kastelen
Vaststelling jeugdsportsubsidie TTV Buitenpost	Incidenteel	182	Tafeltennisver. Buitenpost
Subsidieregeling Samenleving 8K 2025	Incidenteel	150	Christelijke Gymnastiekvereniging T
Subsidieregeling Samenleving Achtkarspelen 2025	Incidenteel	150	Voetbalvereniging Buitenpost
Totaal		€ 3.476.137	

Bijlage C - Verloopoverzicht reserves

	Saldo 01-01-2025	Resultaats bestemming	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	Saldo 31-12-2025
Algemene reserve					
Algemene reserve weerstandvermogen	€ 3.080.188	€ -	€ 804.812	€ -	€ 3.885.000
Totaal Algemene reserve weerstandvermogen	€ 3.080.188		€ 804.812	€ -	€ 3.885.000
Algemene reserve	€ 15.653.333	€ 3.841.000	€ -	€ 804.812	€ 18.689.521
Mutaties o.b.v. vastgesteld beleid					€ -
2e ontsluiting Lauwerskwartier	€ 500.000	€ -	€ -	€ -	€ 500.000
Onderzoeksbudget eettuin de kruidhof	€ -	€ -	€ -	€ 35.000	€ -35.000
SoortenManagementPlan (SMP)	€ -	€ -	€ 110.500	€ 211.894	€ -101.394
Warmtekoppeling zwembad Buitenpost	€ -	€ -	€ -	€ 69.454	€ -69.454
Vervanging verlichtingsmasten sportveld	€ -	€ -	€ -	€ 180.956	€ -180.956
Inlezen geschiedenis in applicatie Debatrijk	€ -	€ -	€ -	€ 12.000	€ -12.000
Compensatie begrotingstekort vanwege korting Gemeentefonds	€ -	€ -	€ -	€ 1.100.000	€ -1.100.000
Bijdrage meerkosten BVO-ICT	€ -	€ -	€ -	€ 120.000	€ -120.000
Aanpak implementatie Wmebv	€ -	€ -	€ -	€ 16.000	€ -16.000
Project digitalisering	€ -	€ -	€ -	€ 67.500	€ -67.500
Kosten Opbouw 8K	€ -	€ 175.000	€ -	€ 175.000	€ -
Kadernota 2024 - 2027	€ 522.830	€ -	€ 17.600	€ 420.820	€ 119.610
Overlopende posten 2020 en eerder	€ 120.306	€ -	€ 42.458	€ 104.258	€ 58.506
Overlopende posten 2021	€ 649.707	€ -	€ 480.688	€ 480.724	€ 649.671
Overlopende posten 2022	€ 1.594.761	€ -	€ 40.000	€ 578.078	€ 1.056.683
Overlopende posten 2025	€ -	€ -	€ 302.500	€ 48.375	€ 254.125
Totaal Algemene reserve	€ 19.040.937	€ 4.016.000	€ 993.746	€ 4.424.871	€ 19.625.812
Totaal	€ 22.121.125	€ 4.016.000	€ 1.798.558	€ 4.424.871	€ 23.510.812
Bestemmingsreserves					
Reserve dekking kapitaallasten zwb Buitenpost	€ 6.354.730	€ -	€ -	€ 172.631	€ 6.182.099
Reserve opbouw personeel	€ -	€ 1.608.000	€ -	€ 1.585.380	€ 22.620
Totaal	€ 6.354.730	€ 1.608.000	€ -	€ 1.758.011	€ 6.204.719
Totaal Reserves	€ 28.475.855	€ 5.624.000	€ 1.798.558	€ 6.182.882	€ 29.715.531
Saldo van rekening					
Rekeningresultaat 2024	€ 5.624.000	€ -5.624.000	€ -	€ -	€ -
Rekeningresultaat 2025	€ -	€ -	€ 7.596.068	€ -	€ 7.596.068
Totaal	€ 5.624.000	€ -5.624.000	€ 7.596.068	€ -	€ 7.596.068
Totaal reserves inclusief onverdeeld rekeningssaldo	€ 34.099.855	€ -	€ 9.394.626	€ 6.182.882	€ 37.311.599